

2025/2643

29.12.2025

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2025/2643

z dnia 16 grudnia 2025 r.

**w sprawie ustanowienia Programu na rzecz europejskiego przemysłu obronnego oraz ram środków
w celu zapewnienia terminowej dostępności i terminowych dostaw produktów związanych
z obronnością („rozporządzenie w sprawie EDIP”)**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114 ust. 1, art. 173 ust. 3, art. 212 ust. 2 i art. 322 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Trybunału Obrachunkowego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽²⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽³⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽⁴⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Ponowne wystąpienie działań wojennych o dużej intensywności, spowodowanych niczym niesprowokowaną i nieuzasadnioną wojną napastniczą Rosji przeciwko Ukrainie, ma niekorzystny wpływ na bezpieczeństwo Unii i jej państw członkowskich oraz wymaga znacznego zwiększenia potencjału państw członkowskich w zakresie wzmocnienia ich zdolności obronnych. Długoterminowe pogorszenie się regionalnego i globalnego bezpieczeństwa wymaga skokowej zmiany pod względem skali i szybkości, z jaką europejska baza technologiczno-przemysłowa sektora obronnego (EDTIB) może rozwijać się i tworzyć pełne spektrum zdolności wojskowych.
- (2) Szefowie państw lub rządów państw członkowskich Unii podczas spotkania w Wersalu w dniu 11 marca 2022 r. zobowiązali się do zwiększenia europejskich zdolności obronnych. Uzgodnili oni zwiększenie wydatków na obronę, zacieśnienie współpracy poprzez wspólne projekty i realizowane na zasadzie współpracy zamówienia w zakresie zdolności obronnych, wyeliminowanie braków, pobudzenie innowacji oraz wzmocnienie i rozwój europejskiego przemysłu obronnego.
- (3) W dniu 18 maja 2022 r. Komisja i Wysoki Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa (zwany dalej „Wysokim Przedstawicielem”) przedstawili wspólny komunikat zatytułowany „Analiza luk inwestycyjnych w zakresie obronności i dalsze działania”, podkreślając istnienie w Unii luk w zakresie obronności w odniesieniu do finansów, przemysłu i zdolności.
- (4) W konkluzjach z dnia 14 i 15 grudnia 2023 r. Rada Europejska, po przeanalizowaniu prac przeprowadzonych z myślą o wdrożeniu deklaracji wersalskiej z dnia 11 marca 2022 r. oraz Strategicznego kompasu na rzecz bezpieczeństwa i obrony przyjętego przez Radę w dniu 21 marca 2022 r., podkreśliła, że trzeba zrobić więcej, aby zrealizować cele Unii dotyczące zwiększenia gotowości obronnej. Warunkiem wstępnym osiągnięcia takiej gotowości i obrony Unii jest silny, odporny, innowacyjny i konkurencyjny europejski przemysł obronny.

⁽¹⁾ Dz.U. C, C/2025/805, 31.1.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/805/oj>.

⁽²⁾ Dz.U. C, C/2024/4662, 9.8.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/4662/oj>.

⁽³⁾ Dz.U. C, C/2025/1705, 26.3.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/1705/oj>.

⁽⁴⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 25 listopada 2025 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 8 grudnia 2025 r.

- (5) W dniu 20 lipca 2023 r. Parlament Europejski i Rada przyjęły rozporządzenie (UE) 2023/1525 ⁽⁵⁾, którego celem jest pilne wsparcie zwiększenia zdolności produkcyjnych europejskiego przemysłu obronnego, zabezpieczenie łańcuchów dostaw, usprawnienie procedur zamówień, zaradzenie niedoborom zdolności produkcyjnych i propagowanie inwestycji. W dniu 18 października 2023 r. Parlament Europejski i Rady przyjęły rozporządzenie (UE) 2023/2418 ⁽⁶⁾, którego celem jest wspieranie współpracy między państwami członkowskimi na etapie zamówień w celu wypełnienia, w drodze współpracy, najpilniejszych i najpoważniejszych luk, w szczególności luk powstałych w wyniku odpowiedzi na wojnę napastniczą Rosji przeciwko Ukrainie.
- (6) Rozporządzenia (UE) 2023/1525 i (UE) 2023/2418 opracowano jako programy reagowania kryzysowego i programy krótkoterminowe, wygasające odpowiednio w dniu 30 czerwca 2025 r. i w dniu 31 grudnia 2025 r.
- (7) Niniejsze rozporządzenie powinno opierać się na rozporządzeniach (UE) 2023/1525 i (UE) 2023/2418 oraz powinno kontynuować ich logikę w bardziej długoterminowej i ustrukturyzowanej perspektywie poprzez udzielenie – w sposób przewidywalny, stały i terminowy – wsparcia finansowego na lata 2025–2027 na rzecz wzmocnienia konkurencyjności, zdolności reagowania i możliwości EDTIB z myślą o zapewnieniu dostępności i dostaw produktów związanych z obronnością. W świetle obecnej sytuacji w zakresie bezpieczeństwa konieczne wydaje rozszerzenie tego unijnego wsparcia, aby zachęcić państwa członkowskie do współpracy w zakresie zamówień dotyczących szerszego asortymentu wyposażenia obronnego.
- (8) W dniu 23 czerwca 2022 r. Rada Europejska postanowiła przyznać status kraju kandydującego Ukrainie, która wyraziła silną wolę połączenia rekonstrukcji z reformami na swojej drodze do integracji europejskiej. W dniu 15 grudnia 2023 r. Rada Europejska postanowiła rozpocząć negocjacje z Ukrainą w sprawie jej przystąpienia oraz oświadczyła, że Unia i jej państwa członkowskie są nadal zdecydowane wносить wkład, w perspektywie długoterminowej i wraz z partnerami, w zobowiązania w zakresie bezpieczeństwa wobec Ukrainy, co pomoże temu państwu bronić się, opierać się działaniom destabilizacyjnym i nie dopuszczać do aktów agresji w przyszłości. Silne wsparcie Ukrainy jest dla Unii priorytetem o kluczowym znaczeniu i właściwą odpowiedzią na zdecydowane polityczne zobowiązanie Unii do wspierania Ukrainy tak długo, jak będzie to potrzebne.
- (9) Szkody w gospodarce, społeczeństwie i infrastrukturze Ukrainy spowodowane rosyjską wojną napastniczą, a w szczególności szkody wyrządzone ukraińskiej bazie technologiczno-przemysłowej sektora obronnego (zwanej dalej „ukraińską DTIB”) oznaczają, że konieczne jest kompleksowe wsparcie na rzecz jej odbudowy. Wsparcie takie ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia Ukrainie zdolności do utrzymania podstawowych funkcji państwa, przyczyniając się do szybkiej odbudowy, rekonstrukcji i modernizacji kraju, integracji ukraińskiej DTIB z EDTIB oraz przystosowania ukraińskiej DTIB do spełnienia standardów Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO) i innych odpowiednich standardów. Silna ukraińska DTIB ma zasadnicze znaczenie dla długoterminowego bezpieczeństwa Ukrainy, a także dla jej rekonstrukcji.
- (10) Unia powinna finansowo wspierać działania na rzecz wzmocnienia ukraińskiej DTIB. W szczególności Instrument Wsparcia Ukrainy na mocy niniejszego rozporządzenia powinien zachęcać państwa członkowskie do współpracy z Ukrainą i ukraińską DTIB z myślą o zwiększeniu ukraińskich możliwości produkcyjnych w dziedzinie obronności i wspieraniu realizowanych na zasadzie współpracy zamówień na produkty związane z obronnością z ukraińskiej DTIB. Wsparcie to stanowi uzupełnienie wsparcia udzielanego w ramach Instrumentu na rzecz Ukrainy ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/792 ⁽⁷⁾, a także wsparcia wojskowego udzielanego Ukrainie w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju ustanowionego decyzją Rady (WPZiB) 2021/509 ⁽⁸⁾ oraz dwustronnej pomocy ze strony państw członkowskich. Jest też ono konsekwencją niezmiennego i niezachwianego poparcia Unii dla niezależności, suwerenności i integralności terytorialnej Ukrainy w jej granicach uznanych przez społeczność międzynarodową.

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1525 z dnia 20 lipca 2023 r. w sprawie wspierania produkcji amunicji (ASAP) (Dz.U. L 185 z 24.7.2023, s. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1525/oj>).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2418 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie ustanowienia instrumentu na rzecz wzmocnienia europejskiego przemysłu obronnego przez zamówienia realizowane na zasadzie współpracy (EDIRPA) (Dz.U. L, 2023/2418, 26.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2418/oj>).

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/792 z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie ustanowienia Instrumentu na rzecz (Dz.U. L, 2024/792, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj>).

⁽⁸⁾ Decyzja Rady (WPZiB) 2021/509 z dnia 22 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju oraz uchylecia decyzji (WPZiB) 2015/528 (Dz.U. L 102 z 24.3.2021, s. 14, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/509/oj>).

- (11) Rosja musi zostać w pełni pociągnięta do odpowiedzialności i zapłacić za ogromne szkody spowodowane jej wojną napastniczą przeciwko Ukrainie, stanowiącą jawne pogwałcenie Karty Narodów Zjednoczonych. Unia i jej państwa członkowskie powinny, w ścisłej współpracy z innymi partnerami międzynarodowymi, dalej wspólnie pracować na rzecz osiągnięcia tego celu, zgodnie z prawem Unii i prawem międzynarodowym, mając na uwadze poważne naruszenie przez Rosję zakazu użycia siły zapisanego w art. 2 ust. 4 Karty Narodów Zjednoczonych oraz zasady odpowiedzialności państwa za działania niezgodne z prawem międzynarodowym, w tym obowiązku rekompensaty za wyrządzone szkody możliwe do oszacowania w kategoriach finansowych. W koordynacji z międzynarodowymi partnerami poczyniono postępy w pracach nad sposobem, w jaki nadzwyczajne przychody będące w posiadaniu podmiotów prywatnych i będących bezpośrednim wynikiem immobilizacji aktywów państwowych Rosji mogłyby zostać przeznaczone na wspieranie Ukrainy, w tym ukraińskiej DTIB, w sposób zgodny z mającymi zastosowanie zobowiązaniami umownymi i z poszanowaniem prawa Unii i prawa międzynarodowego. Dodatkowe wsparcie mogłoby pochodzić z przekazania Unii nadzwyczajnych sald gotówkowych centralnych depozytów papierów wartościowych wynikających z nieoczekiwanych i nadzwyczajnych dochodów będących wynikiem immobilizacji aktywów państwowych Rosji lub z innych odpowiednich unijnych środków ograniczających.
- (12) Wskutek zdecydowanego zaangażowania przywódców G-7 na rzecz pomocy Ukrainie w zaspokajaniu jej pilnych krótkoterminowych potrzeb finansowych, a także na rzecz wspierania jej długoterminowych priorytetów w zakresie odbudowy i rekonstrukcji, w dniu 28 października 2024 r. Parlament Europejski i Rada przyjęły rozporządzenie (UE) 2024/2773 ⁽⁹⁾, na mocy którego ustanowiono Mechanizm współpracy pożyczkowej dla Ukrainy oraz udzielono Ukrainie wyjątkowej pomocy makrofinansowej. W rozporządzeniu (UE) 2024/2773 przewidziano, że protokół ustaleń w sprawie warunków dotyczących polityki w odniesieniu do pomocy makrofinansowej ma obejmować zobowiązanie do promowania współpracy z Unią w zakresie odbudowy, rekonstrukcji i modernizacji ukraińskiego przemysłu obronnego, zgodnie z celami unijnych programów na rzecz odbudowy, rekonstrukcji i modernizacji ukraińskiej DTIB oraz zgodnie z celami innych odpowiednich programów unijnych.
- (13) Z myślą o wdrażaniu działań określonych w niniejszym rozporządzeniu, które dotyczą Ukrainy lub podmiotów prawnych z siedzibą w Ukrainie otrzymujących finansowanie unijne, należy zawrzeć z Ukrainą umowę w sprawie finansowania w rozumieniu art. 114 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 ⁽¹⁰⁾ (zwanego dalej „rozporządzeniem finansowym”). Umowa z Ukrainą w sprawie finansowania oraz umowy zawarte z podmiotami prawnymi z siedzibą w Ukrainie otrzymującymi środki finansowe Unii powinny zapewniać przestrzeganie obowiązków określonych w art. 129 rozporządzenia finansowego.
- (14) Aby sfinansować działania służące wzmocnieniu konkurencyjności i gotowości EDTIB na podstawie art. 173 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) i działania służące przyczynieniu się do odbudowy, rekonstrukcji i modernizacji ukraińskiej DTIB, z uwzględnieniem jej możliwej przyszłej integracji z EDTIB, na podstawie art. 212 TFUE, w niniejszym rozporządzeniu należy ustanowić Program na rzecz europejskiego przemysłu obronnego (zwany dalej „EDIP”) określający warunki unijnego wsparcia finansowego na mocy art. 173 TFUE oraz Instrument Wsparcia Ukrainy określający szczegółowe warunki unijnego wsparcia finansowego na mocy art. 212 TFUE.
- (15) EDIP powinien być spójny z priorytetami w zakresie zdolności obronnych uzgodnionymi wspólnie przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB), współpracą państw członkowskich w ramach stałej współpracy strukturalnej (PESCO) ustanowionej decyzją Rady (WPZiB) 2017/2315 ⁽¹¹⁾, inicjatywami i projektami Europejskiej Agencji Obrony (EDA) oraz unijną pomocą cywilną i wojskową dla Ukrainy. EDIP powinien uwzględniać również w należyty sposób odpowiednie działania prowadzone przez NATO i innych partnerów, jeżeli takie działania służą interesom Unii w zakresie bezpieczeństwa i obrony.

⁽⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2773 z dnia 24 października 2024 r. w sprawie ustanowienia Mechanizmu współpracy pożyczkowej dla Ukrainy oraz udzielenia Ukrainie wyjątkowej pomocy makrofinansowej (Dz.U. L, 2024/2773, 28.10.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2773/oj>).

⁽¹⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

⁽¹¹⁾ Decyzja Rady (WPZiB) 2017/2315 z dnia 11 grudnia 2017 r. w sprawie ustanowienia stałej współpracy strukturalnej (PESCO) oraz ustalenia listy uczestniczących w niej państw członkowskich (Dz.U. L 331 z 14.12.2017, s. 57, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2017/2315/oj>).

- (16) Niniejsze rozporządzenie powinno określić pulę środków finansowych na okres 2025–2027, która dla Parlamentu Europejskiego i Rady ma stanowić główną kwotę odniesienia podczas corocznej procedury budżetowej, w rozumieniu pkt 18 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 16 grudnia 2020 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej i Komisją Europejską w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami oraz w sprawie nowych zasobów własnych, w tym również harmonogramu wprowadzania nowych zasobów własnych⁽¹²⁾. Należy umożliwić udostępnienie dodatkowych zasobów finansowych na rzecz EDIP i na rzecz Instrumentu Wsparcia Ukrainy, w tym poprzez dodatkowe wkłady wnoszone przez państwa członkowskie.
- (17) W swoich konkluzjach z lipca 2020 r. Rada Europejska stwierdziła, że okres obowiązywania programów sektorowych objętych wieloletnimi ramami finansowymi (WRF) powinien być co do zasady dostosowany do okresu obowiązywania WRF na lata 2021–2027. Po wygaśnięciu WRF na lata 2021–2027 finansowanie unijne programów sektorowych będzie uzależnione od wyniku negocjacji dotyczących kolejnych WRF mających zastosowanie od 2028 r.
- (18) Możliwości przewidziane w art. 73 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060⁽¹³⁾ mogą mieć zastosowanie, pod warunkiem że dany projekt jest zgodny z zasadami określonymi w tym rozporządzeniu oraz z zakresami Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego Plus określonymi odpowiednio w rozporządzeniach Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058⁽¹⁴⁾ i (UE) 2021/1057⁽¹⁵⁾. Może to mieć miejsce w szczególności w przypadku, gdy produkcja odpowiednich produktów związanych z obronnością boryka się z konkretnymi niedoskonałościami rynku lub nieoptymalną sytuacją w zakresie inwestycji na terytoriach państw członkowskich, w szczególności na obszarach szczególnie narażonych i oddalonych, a takie zasoby przyczyniają się do realizacji celów programu, z którego są przesuwane. Zgodnie z art. 24 rozporządzenia (UE) 2021/1060 Komisja ma ocenić zmienione programy krajowe przedłożone przez państwo członkowskie i przedstawić uwagi w terminie dwóch miesięcy od dnia przedłożenia zmienionego programu.
- (19) Ze względu na potrzebę lepszego i wspólnego inwestowania w konkurencyjność EDTIB, jej zdolność reagowania i jej możliwości w zakresie zapewniania terminowej dostępności i terminowych dostaw produktów związanych z obronnością, a także w odbudowę, rekonstrukcję i modernizację ukraińskiej DTIB, państwa członkowskie, instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii, państwa trzecie, organizacje międzynarodowe, międzynarodowe instytucje finansowe oraz inne strony trzecie powinny mieć możliwość wniesienia wkładu we wdrażanie EDIP i Instrumentu Wsparcia Ukrainy. Takie wkłady powinny być wdrażane na tych samych zasadach i warunkach oraz powinny stanowić zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 2 lit. a), d) lub e) rozporządzenia finansowego i powinny być wskazane w rocznej procedurze budżetowej zgodnie z rozporządzeniem finansowym. Państwa członkowskie powinny mieć swobodę decyzji, jak rozdzielić kwoty będące wkładem na rzecz EDIP lub Instrumentu Wsparcia Ukrainy. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość podjęcia decyzji o tym, że te środki finansowe zostaną udostępnione wszystkim podmiotom kwalifikującym się do finansowania na mocy niniejszego rozporządzenia, jedynie na rzecz danych państw członkowskich lub także na rzecz innych państw członkowskich, a w stosownych przypadkach – dla Ukrainy. Ta swoboda jest niezbędna dla zapewnienia jak najbardziej efektywnego wykorzystania zasobów i pozwala na przydzielanie środków finansowych tam, gdzie są najbardziej potrzebne.
- (20) Państwa członkowskie powinny mieć możliwość korzystania z elastyczności we wdrażaniu swoich alokacji w ramach zarządzania dzielonego, jaką daje rozporządzenie (UE) 2021/1060. Powinna zatem istnieć możliwość przesuwania pewnych poziomów finansowania między alokacjami w ramach zarządzania dzielonego a EDIP lub Instrumentem Wsparcia Ukrainy, z zastrzeżeniem warunków określonych w rozporządzeniu (UE) 2021/1060. Powinna istnieć możliwość przesunięcia zasobów, które pozostają niewykorzystane do końca 2028 r., z powrotem do jednego lub większej liczby odpowiednich programów źródłowych, na wniosek danego państwa członkowskiego, zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu (UE) 2021/1060.

⁽¹²⁾ Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinsttit/2020/1222/oj.

⁽¹³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>).

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 60, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1058/oj>).

⁽¹⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013 (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj>).

- (21) Cel realizowany w ramach EDIP, polegający na zwiększeniu konkurencyjności i gotowości EDTIB poprzez inicjowanie i przyspieszenie dostosowania przemysłu do zmian strukturalnych wynikających ze zmieniającego się środowiska bezpieczeństwa, w tym z myślą o zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw produktów związanych z obronnością w całej Unii, może przyczynić się do promowania spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, jak przewidziano w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241⁽¹⁶⁾. W związku z tym należy przewidzieć, że wkłady państw członkowskich wspierane w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności będą mogły być wykorzystywane w celu wspierania działań na rzecz wzmocnienia przemysłu na mocy niniejszego rozporządzenia. Z możliwości tej należy korzystać w zakresie, w jakim przyczynia się to do osiągnięcia celów określonych w art. 4 rozporządzenia (UE) 2021/241. Stosowanie zasady „nie czyn poważnych szkód” w rozumieniu art. 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852⁽¹⁷⁾ jest niezbędne dla zapewnienia, aby reformy i inwestycje podejmowane na podstawie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności były realizowane w sposób zrównoważony. Wszystkie działania wspierane z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności powinny być podejmowane zgodnie z mającym zastosowanie unijnym i krajowym dorobkiem prawnym w dziedzinie środowiska, w szczególności w odniesieniu do oceny oddziaływania na środowisko i ochrony przyrody. Jednocześnie niektóre produkty końcowe związane z obronnością z natury rzeczy mogą bezpośrednio lub pośrednio szkodzić środowisku. Dlatego też stosowanie zasady „nie czyn poważnych szkód” do wkładów państw członkowskich wspierających działania na rzecz wzmocnienia przemysłu, które dotyczą tych produktów, może nie być wykonalne. Ponadto odpowiednie mogłoby być niestosowanie zasady „nie czyn poważnych szkód”, w przypadku gdy wspierane działanie na rzecz wzmocnienia przemysłu dotyczy produktów związanych z obronnością lub komponentów czy surowców przeznaczonych lub wykorzystywanych w całości do produkcji produktów związanych z obronnością. Unia stoi bowiem w obliczu poważnego pogorszenia się jej środowiska bezpieczeństwa, co zwiększyło poziom zagrożenia dla niej. Wiąże się to z koniecznością natychmiastowych i masowych inwestycji w odporność i zwiększanie skali EDTIB, aby wzmocnić jej możliwości w zakresie przygotowania się na przyszłe kryzysy dostaw i by zapewnić terminową dostępność i terminowe dostawy produktów związanych z obronnością w całej Unii, oraz z koniecznością natychmiastowego i masowego wsparcia tych celów. Stanowi to w obecnej sytuacji nadrzędny cel bezpieczeństwa publicznego, który ma pierwszeństwo przed innymi względami. W tym kontekście należy zapobiegać wszelkim zakłóceniom w łańcuchach dostaw w sektorze obronności, w szczególności pozwalając na to, aby działania na rzecz wzmocnienia przemysłu dotyczące produktów, komponentów i surowców związanych z obronnością można było wspierać w stosownych przypadkach bez ograniczeń związanych ze stosowaniem zasady „nie czyn poważnych szkód”. Dlatego też w przypadku gdy państwa członkowskie wykorzystują swoje dobrowolne wkłady wspierane w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności z pożytkiem dla działań na rzecz wzmocnienia przemysłu na mocy niniejszego rozporządzenia, działania te nie powinny podlegać zasadzie „nie czyn poważnych szkód”, pod warunkiem że w zawartej z Komisją umowie o przyznanie wkładu dane państwo członkowskie uzasadni, że nie jest wykonalne ani odpowiednie zapewnienie zgodności tego rodzaju działań – które mają być wspierane w ramach EDIP – z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.
- (22) Państwa trzecie będące członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego powinny mieć możliwość uczestniczenia w EDIP w charakterze państw stowarzyszonych w ramach współpracy ustanowionej na podstawie Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym⁽¹⁸⁾, które przewiduje wdrażanie programów na podstawie decyzji przyjętej na mocy tego porozumienia.
- (23) Ponieważ niniejsze rozporządzenie ma na celu zwiększenie konkurencyjności i efektywności unijnego i ukraińskiego przemysłu obronnego, a także z myślą o zapewnieniu ochrony podstawowych interesów Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony, aby korzystać z unijnego wsparcia finansowego w ramach EDIP i w ramach Instrumentu Wsparcia Ukrainy, odbiorcy takiego wsparcia finansowego powinni być podmiotami prawnymi, które mają siedzibę i swoje zarządcze struktury wykonawcze w Unii, w państwach stowarzyszonych lub w Ukrainie, a na potrzeby działania powinni wykorzystywać infrastrukturę, obiekty, aktywa i zasoby znajdujące się na terytorium państwa członkowskiego, państwa stowarzyszonego lub Ukrainy. Ponadto odbiorcy takiego wsparcia finansowego nie powinni podlegać kontroli ze strony niestowarzyszonego państwa trzeciego innego niż Ukraina lub ze strony podmiotu z innego państwa trzeciego. W tym kontekście kontrolę należy rozumieć jako zdolność do wywierania decydującego wpływu na podmiot prawny, bezpośrednio lub pośrednio, poprzez co najmniej jeden pośredniczący podmiot prawny. W przypadku gdy odbiorcami takiego wsparcia finansowego są państwa członkowskie, państwa stowarzyszone lub Ukraina, na potrzeby zamówienia realizowanego na zasadzie współpracy do wykonawców lub podwykonawców zamówienia powinny mieć zastosowanie równoważne kryteria, tak aby zapewnić, aby miały do nich zastosowanie te same warunki, a jednocześnie by uwzględnić fakt, że ci wykonawcy i podwykonawcy nie są odbiorcami finansowania unijnego.

⁽¹⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>).

⁽¹⁸⁾ Dz.U. L 1 z 3.1.1994, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_international/1994/1/oj.

- (24) Kryteria kwalifikowalności powinny uwzględniać istniejące łańcuchy dostaw i współpracę przemysłową z niestowarzyszonymi państwami trzecimi innymi niż Ukraina oraz powinny umożliwiać spełnienie wymogów dotyczących zdolności. Dlatego też realizowane na zasadzie współpracy zamówienia obejmujące jednego podwykonawcę, któremu przydziela się między 15 % a 35 % wartości zamówienia i którego siedziba lub zarządcze struktury wykonawcze nie znajdują się w Unii, państwie stowarzyszonym lub, w stosownych przypadkach, w Ukrainie, powinny pod pewnym warunkiem kwalifikować się do finansowania w ramach EDIP lub Instrumentu Wsparcia Ukrainy.
- (25) W pewnych okolicznościach powinno być możliwe zastosowanie odstępstwa od zasady, zgodnie z którą podmioty prawne uczestniczące w działaniu wspieranym w ramach EDIP wykorzystują infrastrukturę, obiekty, aktywa lub zasoby znajdujące się na terytorium państwa członkowskiego lub państwa stowarzyszonego oraz nie podlegają kontroli ze strony niestowarzyszonych państw trzecich lub podmiotów z niestowarzyszonych państw trzecich. W tym kontekście podmiot prawny mający siedzibę w Unii lub w państwie stowarzyszonym, wykorzystujący infrastrukturę, obiekty, aktywa lub zasoby znajdujące się poza terytorium państwa członkowskiego lub państwa stowarzyszonego lub kontrolowany przez niestowarzyszone państwo trzecie lub podmiot z niestowarzyszonego państwa trzeciego powinien mieć możliwość uczestniczenia jako odbiorca, jeżeli spełnione są rygorystyczne warunki dotyczące interesów Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony, w tym zasada stosunków dobrosąsiedzkich, ustanowione w ramach WPZiB zgodnie z tytułem V Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), w tym warunki dotyczące wzmocnienia EDTIB. Podobne odstępstwa należy przewidzieć w odniesieniu do działań wspieranych w ramach Instrumentu Wsparcia Ukrainy, aby umożliwić wykorzystywanie infrastruktury, obiektów, aktywów lub zasobów znajdujących się poza terytorium państwa członkowskiego lub Ukrainy oraz udział podmiotów prawnych mających siedzibę w Unii i kontrolowanych przez państwo trzecie inne niż Ukraina lub podmiot z innego państwa trzeciego.
- (26) Podmioty prawne mające siedzibę w Unii lub w państwie stowarzyszonym i kontrolowane przez niestowarzyszone państwo trzecie lub podmiot z niestowarzyszonego państwa trzeciego powinny kwalifikować się do bycia odbiorcą, jeżeli przed podjęciem decyzji o przyznaniu finansowania unijnego Komisja uzyskała i oceniła gwarancje zatwierdzone zgodnie z procedurą krajową państwa członkowskiego lub państwa stowarzyszonego, w którym takie podmioty mają siedzibę. Takie gwarancje powinny być udzielane wyłącznie wtedy, gdy spełnione zostały i są przestrzegane przez cały okres prowadzenia działania rygorystyczne warunki dotyczące interesów Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony, ustanowione w ramach WPZiB zgodnie z tytułem V TUE. Komisja powinna poinformować państwa członkowskie zbierające się na posiedzeniu komitetu o podmiotach prawnych, które po przeprowadzeniu takiej oceny uznaje za kwalifikujące się do finansowania unijnego. Informacje dotyczące późniejszej oceny kwalifikowalności, wynikające między innymi ze zgłoszonej zmiany struktury własnościowej w trakcie wdrażania, są także przekazywane państwom członkowskim zbierającym się na posiedzeniu komitetu, aby zapewnić przejrzystość w monitorowaniu bieżącej zgodności z warunkami kwalifikowalności. Udział podmiotów kontrolowanych przez niestowarzyszone państwa trzecie lub podmioty z niestowarzyszonego państwa trzeciego nie powinien być sprzeczny z celami niniejszego rozporządzenia. Na potrzeby Instrumentu Wsparcia Ukrainy takie przepisy dotyczące kwalifikowalności powinny mieć zastosowanie w przypadku podmiotów prawnych mających siedzibę w Unii i kontrolowanych przez niestowarzyszone państwo trzecie inne niż Ukraina lub podmiot z innego państwa trzeciego.
- (27) Aby zwiększyć konkurencyjność EDTIB, wspierać odbudowę, rekonstrukcję i modernizację ukraińskiej DTIB oraz zapewnić terminową dostępność i terminowe dostawy produktów związanych z obronnością z tych baz technologiczno-przemysłowych sektora obronnego, należy ustanowić minimalne wymogi dotyczące wartości generowanej w Unii i państwach stowarzyszonych, lub, w stosownych przypadkach, w Ukrainie. Poprawi to efektywność unijnego wsparcia w ramach EDIP i Instrumentu Wsparcia Ukrainy. Dlatego w przypadku działań wspieranych z finansowania unijnego w ramach EDIP lub Instrumentu Wsparcia Ukrainy koszt komponentów pochodzących spoza Unii lub państw stowarzyszonych lub, w stosownych przypadkach, spoza Ukrainy nie powinien być wyższy niż 35 % szacowanego kosztu komponentów produktu końcowego lub produktu, w odniesieniu do którego zwiększenie zdolności produkcyjnych jest wspierane z finansowania unijnego. Cele realizowane na mocy niniejszego rozporządzenia będzie można osiągnąć z lepszym skutkiem, jeśli koszt tych komponentów będzie niższy od progu 35 %. Odbiorców finansowania unijnego zachęca się, aby dążyli do stopniowego obniżania tego odsetka w przypadku nowych produktów. Surowców nie uznaje się za komponenty.

- (28) Z uwagi na konieczność zabezpieczenia zdolności operacyjnej sił zbrojnych państw członkowskich i zapewnienia im możliwości wykorzystywania produktów związanych z obronnością objętych działaniem prowadzonym w ramach EDIP bez ograniczeń nakładanych przez państwa trzecie należy ustanowić dodatkowe wymogi dotyczące możliwości podejmowania decyzji co do określenia, dostosowania i rozwoju projektu takich produktów związanych z obronnością. Dlatego też odbiorcy finansowania unijnego lub, w stosownych przypadkach, wykonawca lub konsorcjum wykonawców nie powinni podlegać ograniczeniom prawnym ani umownym nałożonym przez niestowarzyszone państwa trzecie lub podmioty z niestowarzyszonych państw trzecich, które to ograniczenia wpływają na możliwość decydowania przez odbiorców lub wykonawców o określeniu, dostosowaniu i rozwoju projektu produktu związanego z obronnością, w tym o zastępowaniu lub usuwaniu komponentów, które podlegają ograniczeniom nałożonym przez niestowarzyszone państwa trzecie lub podmioty z niestowarzyszonych państw trzecich. W świetle obecnej sytuacji geopolitycznej wyjątkowo i czasowo należy przewidzieć specjalne i ukierunkowane odstępstwo od tego wymogu, aby zwiększyć zdolności przemysłowe w odniesieniu do produkcji amunicji i pocisków raketowych. Odstępstwo takie powinno polegać na umożliwieniu odbiorcom finansowania unijnego lub odpowiednim organom rządowym z danych państw członkowskich przedstawienia Komisji prawnie wiążącego zobowiązania ze strony danego niestowarzyszonego państwa trzeciego lub podmiotu z niestowarzyszonego państwa trzeciego potwierdzającego, że ci odbiorcy uzyskają możliwość decydowania o tych kwestiach. Odbiorcy powinni podjąć wszelkie działania w celu zapewnienia, aby zobowiązanie to zostało dotrzymane. W przypadku gdy odbiorcy mimo starań nie uzyskają takiej możliwości decydowania, należy podjąć działania naprawcze zgodnie z rozporządzeniem finansowym, w szczególności art. 132.
- (29) Aby zapewnić przestrzeganie międzynarodowych zobowiązań Unii i jej państw członkowskich podczas wdrażania niniejszego rozporządzenia, działania związane z produktami lub technologiami, których stosowanie, rozwój lub produkcja są zakazane na mocy mającego zastosowanie prawa międzynarodowego, nie powinny kwalifikować się do otrzymywania finansowania w ramach EDIP ani Instrumentu Wsparcia Ukrainy.
- (30) EDIP i Instrument Wsparcia Ukrainy powinny zapewniać wsparcie finansowe zgodnie z rozporządzeniem finansowym na działania przyczyniające się do wzmocnienia konkurencyjności, zdolności reagowania i możliwości EDTIB w zakresie zapewniania terminowej dostępności i terminowych dostaw produktów związanych z obronnością lub do odbudowy, rekonstrukcji i modernizacji ukraińskiej DTIB; chodzi o działania takie jak współpraca podmiotów prawnych w zakresie realizowanych na zasadzie współpracy zamówień na produkty związane z obronnością lub działania pozwalające przyspieszyć dostosowanie do strukturalnych zmian zdolności produkcyjnych w zakresie produktów związanych z obronnością, komponentów i odpowiadających im surowców. Może to obejmować koordynację przemysłową w zakresie rezerwacji produktów związanych z obronnością, dostęp do finansowania dla przedsiębiorstw zaangażowanych w wytwarzanie produktów związanych z obronnością, rezerwację zdolności produkcyjnych (zakładów „zawsze gotowych”) lub procesy przemysłowe polegające na odnowieniu produktów, których termin przydatności do użytku upłynął, rozbudowę, optymalizację, modernizację, aktualizację lub zmianę przeznaczenia istniejących zdolności produkcyjnych lub tworzenie nowych zdolności produkcyjnych w tej dziedzinie. Mogłoby to obejmować również szereg dodatkowych działań wspierających zgodnie z celami niniejszego rozporządzenia, takich jak szkolenie, przekwalifikowanie lub podnoszenie kwalifikacji personelu.
- (31) W związku z obecną sytuacją geopolityczną, w szczególności rosyjską wojną napastniczą przeciwko Ukrainie, ochrona podstawowych interesów bezpieczeństwa Unii wymaga przyjęcia szczególnych środków dotyczących zamówień na produkty związane z obronnością mających na celu wspieranie konkurencyjności EDTIB oraz zapewnienie terminowej dostępności i terminowych dostaw produktów związanych z obronnością zamawianych z EDTIB w całej Unii. Ochrona podstawowych interesów bezpieczeństwa Unii wymaga również, aby w środkach tych uczestniczyły Ukraina i państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego, nie tylko ze względu na ich położenie geograficzne i fakt, że Ukraina bezpośrednio mierzy się z trwającą rosyjską wojną napastniczą, ale również ze względu na ich bliskie partnerstwo z Unią w zakresie zamówień, co w szczególności zostało odzwierciedlone w Układzie o stowarzyszeniu między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Ukrainą, z drugiej strony⁽¹⁹⁾ oraz w Porozumieniu o Europejskim Obszarze Gospodarczym.
- (32) Jako że należy łagodzić wszelkie zakłócenia na rynku, Komisja powinna mieć możliwość odzyskiwania, zgodnie z zasadą proporcjonalności, zysków wygenerowanych w wyniku pomyślnych działań na rzecz wzmocnienia przemysłu wspieranych z budżetu Unii. Na zasadzie odstępstwa od art. 195 ust. 2 rozporządzenia finansowego takie odzyskanie zysków powinno w pełni uwzględniać, oprócz samego wsparcia Unii, wszystkie wygenerowane przychody, w tym przychody ze wsparcia państw członkowskich, Ukrainy i stron trzecich na rzecz danego działania. Odzyskane zyski należy ponownie wykorzystać aby pomóc w realizacji celów niniejszego rozporządzenia.

⁽¹⁹⁾ Dz.U. L 161 z 29.5.2014, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/295/oj.

- (33) Do funkcjonowania sektora obronności nie mają zastosowania konwencjonalne zasady i modele biznesowe, które obowiązują na bardziej tradycyjnych rynkach. Popyt pochodzi prawie wyłącznie ze strony państw, które także kontrolują całość zakupów produktów i technologii związanych z obronnością, w tym ich wywóz. W związku z tym sektor ten nie angażuje się w znaczne inwestycje przemysłowe finansowane ze środków własnych i czyni to jedynie w wyniku wiążących zamówień. Ponadto EDTIB mierzy się z utrzymującymi się barierami w dostępie do finansowania, w tym współfinansowania, w szczególności prywatnego finansowania na rzecz inwestycji, ze względu na ryzyko, jakie uczestnicy rynku wiążą z takimi inwestycjami. Z uwagi na pilną potrzebę pobudzenia inwestycji w unijnym sektorze obronnym istotne znaczenie ma lewarowanie inwestycji publicznych na rzecz tego sektora. Dotyczy to w szczególności działań wspierających, które w szerszym sensie są korzystne dla EDTIB, na przykład dlatego że umożliwiają i ułatwiają inne działania określone w niniejszym rozporządzeniu, i tym samym działają jako narzędzia mnożnikowe mające potencjalnie wysoki efekt dźwigni. Jako że w przeciwnym razie działania wspierające nie zostałyby podjęte, uzasadnione wydaje się, aby na zasadzie odstępstwa od art. 193 ust. 1 rozporządzenia finansowego unijne wsparcie finansowe w ramach EDIP pokrywało do 100 % kosztów kwalifikowalnych dla takich działań wspierających.
- (34) Jako że różne rodzaje działań mają charakter uzupełniający i są niezbędne do skompensowania złożonego charakteru współpracy i zmniejszenia ryzyka inwestycji przemysłowych poprzez unijne wsparcie finansowe umożliwiające szybsze dostosowanie się przemysłu obronnego do zachodzących zmian strukturalnych na rynku, wydaje się uzasadnione, aby znaczna kwota – stanowiąca co najmniej 15 % puli środków finansowych przydzielonej na EDIP – została zarezerwowana na działania określone jako działania dotyczące zamówień realizowanych na zasadzie współpracy, a co najmniej 30 % tej puli zostało zarezerwowanych na działania na rzecz wzmocnienia przemysłu. Unijne wsparcie na rzecz działań na rzecz wzmocnienia przemysłu powinno pokrywać do 35 % kosztów kwalifikowalnych, aby umożliwić odbiorcom jak najszybsze wdrożenie działań, zmniejszenie ryzyka ich inwestycji, a tym samym przyspieszenie dostępności odpowiednich produktów związanych z obronnością.
- (35) W odniesieniu do działań w ramach Instrumentu Wsparcia Ukrainy, unijne wsparcie przeznaczone na działania na rzecz wzmocnienia przemysłu i działania wspierające obejmujące podmioty prawne mające siedzibę w Ukrainie powinno być w stanie pokryć do 100 % kosztów kwalifikowalnych, aby uwzględnić bardziej złożony charakter i warunki, w jakich działa ukraiński przemysł obronny – w tym potrzebę zapewnienia przestrzegania norm NATO i innych odpowiednich norm – jak również zwiększone ryzyko powiązane z wojną napastniczą Rosji przeciwko Ukrainie, mając na uwadze potrzebę odbudowy i modernizacji zdolności przemysłowych w sposób zapewniający odporność.
- (36) Działania dotyczące zamówień realizowanych na zasadzie współpracy powinny być finansowane na podstawie niniejszego rozporządzenia w drodze dotacji mających formę finansowania niepowiązanego z kosztami, opartego na osiągnięciu wyników poprzez odniesienie do pakietów prac, kamieni milowych lub wartości docelowych w ramach procedur udzielania zamówień realizowanych na zasadzie współpracy, aby stworzyć niezbędny efekt zachęty.
- (37) Wkład finansowy Unii w ramach EDIP przeznaczony na działania dotyczące zamówień realizowanych na zasadzie współpracy, rozumiany jako zachęta do współpracy, nie powinien przekraczać 15 % szacunkowej wartości zamówienia realizowanego na zasadzie współpracy. Ze względu na bardziej złożony charakter zamówień realizowanych na zasadzie współpracy z Ukrainą, wkład finansowy Unii w ramach Instrumentu Wsparcia Ukrainy nie powinien przekraczać 25 % szacunkowej wartości zamówienia realizowanego na zasadzie współpracy.
- (38) Jeżeli spełnione zostaną szczegółowe warunki związane z celami EDIP, pułap wkładu finansowego Unii w działania dotyczące zamówień realizowanych na zasadzie współpracy należy podnieść do 25 % szacunkowej wartości zamówienia realizowanego na zasadzie współpracy w celu zrekompensowania szczególnie złożonych aspektów wzmocnionej współpracy transgranicznej wewnątrz Unii i współpracy w kontekście struktury na rzecz europejskiego programu zbrojeniowego (SEAP). Należy też uwzględnić potrzebę stopniowego zmniejszania zależności strategicznych, w związku z czym zasadna jest podwyższona stopa finansowania w przypadku, gdy działanie wspiera realizowane na zasadzie współpracy zamówienia na produkty końcowe niepodlegające ograniczeniom. Ponadto, biorąc pod uwagę szczególną sytuację w zakresie bezpieczeństwa w Ukrainie i Mołdawii w związku z wojną napastniczą Rosji przeciwko Ukrainie, należy również przewidzieć taką podwyższoną stopę finansowania w przypadkach, gdy wspierane działanie prowadzi do realizowanego na zasadzie współpracy zamówienia na dodatkowe ilości produktów związanych z obronnością dla tych dwóch państw. Co więcej, kontekst geopolityczny – w tym wojna napastnicza Rosji przeciwko Ukrainie – powoduje, że Unia i jej państwa członkowskie narażone są na wysokie ryzyko urzeczywistnienia się konwencjonalnych zagrożeń wojskowych, i stwarza tym samym potrzebę zwiększenia inwestycji w obronność. Zasadne jest zatem również, aby przewidzieć podwyższoną stopę finansowania – wynoszącą do 25 % – działań dotyczących zamówień realizowanych na zasadzie współpracy w przypadkach, gdy wydatki na inwestycje w dziedzinie obronności ponoszone przez większość państw członkowskich uczestniczących w danym działaniu przekraczają 30 % ich odpowiednich wydatków na obronność. W przypadku działań na rzecz wzmocnienia przemysłu powinna istnieć możliwość podwyższenia pułapu do 50 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku, gdy większość beneficjentów to małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) lub spółki o średniej kapitalizacji mające siedzibę w państwach członkowskich lub w państwach stowarzyszonych, lub gdy działanie jest realizowane przez SEAP, i gdy działanie wykazuje wkład w ustanowienie nowej formy współpracy transgranicznej, takiej jak zwiększenie zakresu geograficznego istniejących łańcuchów dostaw lub znaczne zwiększenie handlu, współpracy lub wspólnych projektów prowadzonych przez podmioty w różnych państwach członkowskich lub rozszerzenie istniejących sieci transgranicznych w taki sposób, że wzmacnia to całkowite zdolności produkcyjne i odporność EDTIB, w przypadku gdy działanie obejmuje budowę nowej infrastruktury,

nowych obiektów lub linii produkcyjnych lub gdy przyczynia się do ustanowienia nowych lub zwiększenia już istniejących zdolności produkcyjnych w zakresie produktów istotnych w kontekście kryzysu. Ponadto jeżeli państwa członkowskie wyraźnie postanowią przyznać finansowanie w ramach EDIP tylko na rzecz odpowiednich państw członkowskich lub dodatkowo na rzecz innych państw członkowskich, powinna istnieć możliwość, na zasadzie odstępstwa od art. 193 ust. 1 rozporządzenia finansowego, zwiększenia elastyczności i przewidzenia, że wkład finansowy Unii w działania na rzecz wzmocnienia przemysłu zostanie przeznaczony na pokrycie do 100 % kosztów kwalifikowalnych. Możliwość ta powinna mieć też zastosowanie do przypadków, gdy do sfinansowania takich działań wykorzystywane są wkłady państw członkowskich wspierane z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Maksymalnie zwiększy to oddziaływanie i skuteczność danego działania.

- (39) Zgodnie z art. 196 ust. 2 rozporządzenia finansowego dotacji można udzielić na działanie, które już się rozpoczęło, pod warunkiem że wnioskodawca może wykazać, że istniała potrzeba rozpoczęcia działania przed podpisaniem umowy o udzielenie dotacji. Jednakże koszty poniesione przed dniem złożenia wniosku o udzielenie dotacji nie są kwalifikowalne, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w art. 196 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia finansowego. Aby zapewnić ciągłość perspektywy finansowania dla działań, które mogły otrzymywać wsparcie w ramach finansowania w 2024 r. na podstawie rozporządzeń (UE) 2023/1525 lub (UE) 2023/2418, powinna istnieć możliwość, na zasadzie odstępstwa od art. 196 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia finansowego, aby w decyzji w sprawie finansowania przewidzieć wkłady finansowe w ramach EDIP w odniesieniu do działań obejmujących okres od dnia 5 marca 2024 r., które nie zostały ukończone przed podpisaniem umowy o udzielenie dotacji. Z uwagi na powiązania między EDIP a Instrumentem Wsparcia Ukrainy, a także potrzebę pilnego wsparcia odbudowy, rekonstrukcji i modernizacji ukraińskiej DTIB, z uwzględnieniem jej ewentualnej przyszłej integracji z EDTIB, to samo odstępstwo powinno mieć zastosowanie do wkładów finansowych z Instrumentu Wsparcia Ukrainy. W żadnych okolicznościach te same koszty nie mogą być dwukrotnie finansowane z budżetu Unii.
- (40) Oceniając wnioski złożone przez wnioskodawców, Komisja powinna zwrócić szczególną uwagę w jakim zakresie te wnioski przyczyniają się do realizacji celów niniejszego rozporządzenia. Wnioski należy ocenić w szczególności pod kątem przyczyniania się przez nie do zwiększenia gotowości i odporności przemysłu obronnego oraz transgranicznej współpracy przemysłowej w dziedzinie obronności między państwami członkowskimi, państwami stowarzyszonymi i Ukrainą.
- (41) Rozwijanie zdolności produkcyjnych w dziedzinie obronności w całej Unii, z uwzględnieniem zagrożeń związanych z coraz szybciej pogarszającym się kontekstem bezpieczeństwa Unii, jest niezbędne dla zapewnienia, aby wszystkie państwa członkowskie przyczyniały się do tworzenia solidnej EDTIB i mogły czerpać z niej korzyści. Jeśli chodzi o działania na rzecz wzmocnienia przemysłu, szczególną uwagę należy zwrócić na wkład danego działania w odporność przemysłu, w szczególności w zapewnienie dostępności i bezpieczeństwa dostaw w całej Unii w odpowiedzi na zidentyfikowane ryzyka, w tym w szczególności wysoki stopień narażenia na ryzyko urzeczywistnienia się konwencjonalnych zagrożeń wojskowych.
- (42) Zgodnie z rozporządzeniem finansowym, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013⁽²⁰⁾ i rozporządzeniami Rady (WE, Euratom) nr 2988/95⁽²¹⁾, (Euratom, WE) nr 2185/96⁽²²⁾ i (UE) 2017/1939⁽²³⁾ interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków w zakresie zapobiegania nieprawidłowościom – w tym nadużyciom finansowym – ich wykrywania, korygowania i prowadzenia w ich sprawie postępowań, odzyskiwania środków utraconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania kar administracyjnych. W szczególności, zgodnie z rozporządzeniami (Euratom, WE) nr 2185/96 i (UE, Euratom) nr 883/2013, Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) jest uprawniony do prowadzenia dochodzeń administracyjnych, w tym kontroli na miejscu i inspekcji, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycia finansowe, korupcja lub wszelka inna nielegalna działalność na szkodę interesów finansowych Unii. Prokuratura Europejska (EPPO) jest uprawniona, zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939, do prowadzenia postępowań przygotowawczych oraz do wnoszenia i popierania oskarżeń w sprawie przestępstw naruszających interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371⁽²⁴⁾. Zgodnie z rozporządzeniem finansowym osoby lub podmioty, które otrzymują środki finansowe Unii, mają w pełni współpracować w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznać Komisji, OLAF, Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu oraz – w przypadku państw członkowskich, które uczestniczą we wzmocnionej współpracy na podstawie rozporządzenia (UE) 2017/1939 – EPPO niezbędne prawa i dostęp, a także zapewniać, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykonywaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa.

⁽²⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

⁽²¹⁾ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

⁽²²⁾ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

⁽²³⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej („EPPO”) (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

⁽²⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

- (43) W niniejszym rozporządzeniu należy wprowadzić przepis szczególnie zobowiązujący państwa stowarzyszone uczestniczące w EDIP do przyznania właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu, OLAF oraz Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu praw i dostępu niezbędnych do wykonywania w pełni ich odpowiednich kompetencji.
- (44) Zgodnie z art. 85 decyzji Rady (UE) 2021/1764 ⁽²⁵⁾ osoby fizyczne oraz organy i instytucje z siedzibą w krajach i terytoriach zamorskich kwalifikują się do finansowania pod warunkiem przestrzegania zasad i celów EDIP oraz ewentualnych uzgodnień mających zastosowanie do państwa członkowskiego, z którym dany kraj lub terytorium zamorskie są powiązane.
- (45) Unia powinna wskazać europejskie projekty wspólnego zainteresowania w dziedzinie obronności (EDPCI), na których należy skoncentrować wysiłki i zasoby i które powinny obejmować oparte na współpracy projekty przemysłowe mające wzmocnić konkurencyjność EDTIB w całej Unii, a jednocześnie przyczynić się do rozwoju zdolności wojskowych państw członkowskich o krytycznym znaczeniu dla interesów Unii w zakresie bezpieczeństwa i obrony, w tym zdolności zapewniających dostęp do wszystkich domen operacyjnych. Ze względu na wrażliwy charakter decyzji o wskazaniu EDPCI w świetle ich potencjalnego wpływu na interesy bezpieczeństwa narodowego, oraz ze względu na znaczenie, jakie ma zapewnienie wkładu takich projektów w gotowość obronną wszystkich państw członkowskich, uprawnienie do przyjmowania aktów wykonawczych w celu wskazania EDPCI należy powierzyć Radzie, która będzie stanowiła na wniosek Komisji. Przed zaproponowaniem takich aktów wykonawczych Komisja powinna uwzględnić opinie państw członkowskich oraz propozycje projektów, które przedkładają one jako potencjalne EDPCI. Przygotowując takie propozycje projektów, państwa członkowskie powinny koordynować swoje działania w inkluzywny sposób, korzystając w tym celu w razie potrzeby ze wsparcia ze strony EDA. W tym kontekście państwa członkowskie mogą określić zdolności podwójnego zastosowania będące przedmiotem wspólnego zainteresowania. W razie gdyby te propozycje projektów stały się projektami EDPCI, zdolności podwójnego zastosowania określone przez państwa członkowskie mogłyby być rozwijane na potrzeby Unii, jej instytucji, organów i jednostek organizacyjnych w kontekście danych EDPCI. EDPCI powinny nie tylko być zgodne z priorytetami w zakresie zdolności wskazanymi w kontekście WPZiB, w tym w planie rozwoju zdolności (CDP), celami Strategicznego kompasu na rzecz bezpieczeństwa i obrony oraz z możliwościami współpracy określonymi w kontekście skoordynowanego rocznego przeglądu w zakresie obronności (CARD), lecz także powinny uwzględniać projekty uzgodnione w kontekście PESCO, inicjatywy EDA i odpowiednie działania prowadzone przez NATO, takie jak proces planowania obronnego NATO. Przed przedłożeniem wniosku dotyczącego aktu wykonawczego Komisja powinna zwrócić się do Wysokiego Przedstawiciela, a w razie potrzeby – do EDA o przedstawienie uwag, tak aby zapewnić spójność z wyżej wymienionymi priorytetami i celami. Uwagi te będą uzupełnieniem informacji przekazywanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do propozycji projektów. Rada powinna mieć możliwość dodawania lub usuwania projektów lub wprowadzania innych zmian do wniosku Komisji dotyczącego aktu wykonawczego. Przy ocenie wniosku dotyczącego aktu wykonawczego Rada powinna wziąć pod uwagę stopień zaawansowania projektu, jego przewidywany wkład w gotowość obronną oraz liczbę uczestniczących państw członkowskich.
- (46) W kontekście wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie Ukraina i jej DTIB rozwinęły specjalistyczną wiedzę fachową na temat projektów przemysłowych w dziedzinie obronności, w tym we współpracy z państwami członkowskimi i EDTIB. Wiedza ta może mieć kluczowe znaczenie dla opracowywania EDPCI i je ułatwiać, przyczyniając się tym samym do wzmocnienia konkurencyjności EDTIB, a jednocześnie może przyczyniać się do rozwoju zdolności wojskowych państw członkowskich o kluczowym znaczeniu dla interesów Unii w zakresie bezpieczeństwa i obrony. Należy zatem zezwolić, aby w takich przypadkach Ukraina uczestniczyła w EDPCI. Komisja powinna sprawdzić, czy wszystkie państwa członkowskie, państwa stowarzyszone i Ukraina zostały poinformowane o pojawieniu się danego projektu i czy umożliwiono im udział w tym projekcie. Ponieważ jest możliwe, że Komisja będzie dysponować wiedzą fachową odpowiednią do wspierania wdrażania EDPCI z pożytkiem dla konkurencyjności EDTIB w całej Unii, należy umożliwić jej udział w EDPCI w celu dzielenia się taką wiedzą fachową, jeśli wystąpią o to uczestniczące państwa członkowskie.

⁽²⁵⁾ Decyzja Rady (UE) 2021/1764 z dnia 5 października 2021 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską, w tym stosunków między Unią Europejską, z jednej strony, a Grenlandią i Królestwem Danii, z drugiej strony (Decyzja w sprawie stowarzyszenia zamorskiego, łącznie z Grenlandią) (Dz.U. L 355 z 7.10.2021, s. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj>).

- (47) Biorąc pod uwagę znaczący wpływ, jaki EDPCI mogą mieć na konkurencyjność i gotowość przemysłową EDTIB, EDIP powinien wspierać konsorcja uczestniczących państw członkowskich i państw stowarzyszonych we wdrażaniu tych projektów. Takie wsparcie finansowe z EDIP powinno ograniczać się do podejmowanych przez takie konsorcja działań, które są powiązane z realizowanymi na zasadzie współpracy zamówieniami na produkty związane z obronnością, z przyspieszeniem dostosowania do strukturalnych zmian zdolności produkcyjnych w zakresie produktów związanych z obronnością, jak również do powiązanych działań wspierających, z rozwojem przemysłowym nowych produktów związanych z obronnością lub aktualizacją już istniejących produktów związanych z obronnością oraz z rozwojem i zamawianiem niezbędnej infrastruktury. Zważywszy na szczególną skalę tych projektów, która wymaga bezprecedensowego poziomu współpracy i koordynacji między państwami członkowskimi i przemysłem, oraz uwzględniając ryzyko finansowe dla uczestniczących państw członkowskich i państw stowarzyszonych, finansowanie unijne powinno być w stanie pokryć – na zasadzie odstępstwa od art. 193 ust. 1 rozporządzenia finansowego – do 100 % kosztów kwalifikowalnych. Powinno to pozostawać bez uszczerbku dla możliwości udzielenia wsparcia finansowego niektórym działaniom prowadzonym w ramach EDPCI w ramach innych działań, pod warunkiem że spełniają one warunki określone dla tych działań i nie otrzymały finansowania w ramach innych programów unijnych, zgodnie z rozporządzeniem finansowym. Uczestniczące państwa członkowskie powinny zapewnić zgodność działań w ramach EDPCI z celami EDIP, także w przypadku gdy działania te nie otrzymują unijnego wsparcia finansowego. Aby ułatwić monitorowanie zgodności z tymi celami, państwa członkowskie uczestniczące w danym EDPCI powinny co roku przekazywać Komisji wspólne sprawozdanie z realizacji działań w ramach tego EDPCI. Rada, na wniosek Komisji, powinna mieć możliwość zmiany aktów wykonawczych wskazujących EDPCI, w tym usuwania EDPCI z wykazu. Państwa członkowskie uczestniczące w danym EDPCI będą mogły, na potrzeby prowadzenia działań niezbędnych do jego wdrożenia, korzystać z wiedzy fachowej i zdolności administracyjnych EDA lub organizacji międzynarodowych, takich jak Organizacja do spraw Współpracy w Zakresie Uzbrojenia (OCCAR) i Agencja NATO ds. Wsparcia i Zamówień (NSPA).
- (48) Możliwości EDTIB w zakresie zapewnienia dostępności produktów związanych z obronnością w odpowiednim czasie i w odpowiedniej ilości mają zasadnicze znaczenie dla jej konkurencyjności, w szczególności w okresach zwiększonych napięć w zakresie bezpieczeństwa. W takich okresach EDTIB może nie mieć zdolności produkcyjnych, które są niezbędne do zaspokojenia pilnych potrzeb państw członkowskich, a jej produkty mogą być mniej widoczne dla państw członkowskich niż produkty oferowane przez państwa trzecie lub podmioty z państw trzecich. W niniejszym rozporządzeniu należy zatem ustanowić europejski mechanizm sprzedaży na potrzeby wojska, który będzie obejmował środki mające zwiększyć tempo wprowadzania na rynek produktów związanych z obronnością wyprodukowanych przez EDTIB poprzez ułatwienie postępowań o udzielenie realizowanych na zasadzie współpracy zamówień na produkty związane z obronnością i poprzez częstsze wykorzystywanie zamówień udzielanych przez rząd innemu rządowi.
- (49) Państwa członkowskie, państwa stowarzyszone i Ukraina lub SEAP powinny być w stanie ustanawiać pule gotowości przemysłu obronnego składające się z produktów związanych z obronnością, które państwa członkowskie, państwa stowarzyszone i Ukraina mogą w łatwy sposób kupować lub wykorzystywać, a także zarządzać tymi pulami i je utrzymywać, z myślą o wzmocnieniu konkurencyjności EDTIB oraz o odbudowie, rekonstrukcji i modernizacji ukraińskiej DTIB. Takie pule, składające się z zapasów produktów związanych z obronnością zamawianych z EDTIB lub ukraińskiej DTIB, pobudziłyby popyt i zwiększyły przewidywalność dla sektora obronnego. Zapewniłyby one pozytywne sygnały dla przemysłu unijnego i ukraińskiego, zachęcając je do produkcji produktów związanych z obronnością i do inwestowania w celu wzmocnienia zdolności przemysłowych w tym sektorze. Pule gotowości przemysłu obronnego zwiększyłyby ponadto bezpieczeństwo dostaw produktów związanych z obronnością dla państw członkowskich, ponieważ poprawiłyby dostępność produktów i skróciły czas realizacji dostaw, w tym w sytuacjach kryzysu dostaw. W przypadku gdy takie pule są ustanawiane w kontekście SEAP, powinna istnieć możliwość wspierania z EDIP i Instrumentu Wsparcia Ukrainy realizowanych na zasadzie współpracy zamówień na dodatkowe ilości produktów związanych z obronnością – za pośrednictwem działań dotyczących zamówień realizowanych na zasadzie współpracy, prowadzonych w ramach SEAP, a także poprzez ustanowienie i funkcjonowanie SEAP na potrzeby zarządzania takimi pulami i utrzymywania ich.
- (50) Aby zwiększyć świadomość państw członkowskich na temat dostępności produktów EDTIB i ukraińskiej DTIB, w ramach EDIP powinna istnieć możliwość wsparcia dla ustanowienia przez Komisję jednego, scentralizowanego i aktualnego katalogu produktów związanych z obronnością opracowanych przez EDTIB i ukraińską DTIB, który będzie się opierał na informacjach przekazywanych na zasadzie dobrowolności przez państwa członkowskie, Ukrainę i podmioty gospodarcze (zwanego dalej „europejskim katalogiem sprzedaży na potrzeby wojska”). W tym celu produkty prezentowane w katalogu powinny być wytwarzane przez podmioty gospodarcze, które mają siedzibę i swoje zarządcze struktury wykonawcze w Unii, państwie stowarzyszonym lub Ukrainie, a infrastruktura, obiekty, aktywa i zasoby wykorzystane w celu wytworzenia tych produktów powinny znajdować się w Unii, państwie członkowskim lub Ukrainie. Ustanawiając ten katalog, Komisja powinna skonsultować się z EDA i uwzględnić wiedzę fachową tej agencji.

- (51) Opierając się m.in. na doświadczeniach związanych z instrumentem kapitałowym w dziedzinie obronności, ustanowionym w kontekście Europejskiego Funduszu Obronnego jako działanie łączone InvestEU, Komisja powinna dążyć do utworzenia specjalnego instrumentu w ramach EDIP, zwanego „Funduszem Przyspieszenia Transformacji Łańcuchów Dostaw w Sektorze Obronności” (FAST). FAST powinien być wdrażany w ramach zarządzania pośredniego. FAST spowoduje lewarowanie, ograniczanie ryzyka i przyspieszenie inwestycji niezbędnych do zwiększenia zdolności produkcyjnych w dziedzinie obronności, jakimi dysponują MŚP i małe spółki o średniej kapitalizacji z siedzibą w Unii, na terytorium Unii w formie działania łączonego oferującego wsparcie w postaci instrumentu dłużnego lub kapitałowego. Jako że wniosek o wsparcie w postaci instrumentu dłużnego w ramach FAST mógłby obejmować informacje dotyczące infrastruktury, obiektów, aktywów lub zasobów, z których korzystają MŚP lub małe spółki o średniej kapitalizacji w celu produkcji na skalę przemysłową lub wytwarzania produktów związanych z obronnością, należy objąć takie wsparcie przepisami wymagającymi, aby taka infrastruktura i takie obiekty, aktywa i zasoby znajdowały się na terytorium państwa członkowskiego lub państwa stowarzyszonego, z pewnymi ukierunkowanymi wyjątkami. FAST należy ustanowić jako działanie łączone, w tym w ramach Programu InvestEU ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523 ⁽²⁶⁾, w ścisłej współpracy z partnerami wykonawczymi.
- (52) FAST powinien osiągnąć zadowalający efekt mnożnikowy zgodnie z zestawem instrumentów dłużnych i kapitałowych oraz przyczynić się do przyciągnięcia finansowania zarówno publicznego, jak i prywatnego. Aby przyczynić się do osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest zwiększenie konkurencyjności EDTIB, FAST powinien również zapewniać wsparcie MSP, które napotyka trudności w dostępie do finansowania, w tym przedsiębiorstwom typu start-up i scale-up, oraz małym spółkom o średniej kapitalizacji w całej Unii, które są częścią unijnego łańcucha dostaw w sektorze obronności lub planują stać się jego częścią w najbliższej przyszłości, w zakresie produkcji na skalę przemysłową lub wytwarzania produktów związanych z obronnością lub planującym przystąpić do takiej produkcji lub wytwarzania w najbliższej przyszłości. FAST powinien również przyspieszyć inwestycje w dziedzinie wytwarzania technologii i produktów związanych z obronnością, a tym samym zwiększyć bezpieczeństwo dostaw w unijnych łańcuchach wartości przemysłu obronnego.
- (53) Zwiększanie liczby i skali zamówień realizowanych na zasadzie współpracy dotyczących produktów związanych z obronnością pochodzących z EDTIB i ukraińskiej DTIB jest niezbędne do osiągnięcia celów EDIP i Instrumentu Wsparcia Ukrainy. Zgodnie z art. 168 ust. 2 i 3 rozporządzenia finansowego państwa członkowskie mogą zwrócić się do Komisji o zaangażowanie się z nimi w zamówienia wspólne, w tym w drodze umów zakupu z wyprzedzeniem, lub w charakterze centralnej jednostki zakupującej. Państwa stowarzyszone powinny mieć możliwość zwrócenia się do Komisji o to, aby mogły wziąć udział w zamówieniach wspólnych – na zasadzie odstępstwa od art. 168 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia finansowego, ponieważ taka możliwość nie jest przewidziana w umowie dwustronnej lub wielostronnej z tymi państwami. Państwa stowarzyszone powinny również mieć możliwość zwrócenia się wraz z co najmniej jednym państwem członkowskim do Komisji o to, aby działała ona w charakterze centralnej jednostki zakupującej, na zasadzie odstępstwa od art. 168 ust. 3 rozporządzenia finansowego, ponieważ rozporządzenie finansowe nie przewiduje udziału państw trzecich w takich działaniach.

Podobnie, do celów Instrumentu Wsparcia Ukrainy, Ukraina powinna móc uczestniczyć w takich działaniach. Ukraina powinna mieć możliwość zwrócenia się wraz z co najmniej jednym państwem członkowskim do Komisji o to, aby mogła wziąć udział w zamówieniach wspólnych – na zasadzie odstępstwa od art. 168 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia finansowego, ponieważ taka możliwość nie jest przewidziana w dwustronnym lub wielostronnym traktacie z Ukrainą. Z tego samego powodu Ukraina powinna również mieć możliwość zwrócenia się wraz z co najmniej jednym państwem członkowskim do Komisji o to, aby działała ona w charakterze centralnej jednostki zakupującej, na zasadzie odstępstwa od art. 168 ust. 3 rozporządzenia finansowego. Aby wspierać agregację popytu w przypadku zamówień wspólnych, Komisja powinna zapewnić, aby takie postępowanie o udzielenie zamówienia było otwarte dla wszystkich państw członkowskich oraz, w stosownych przypadkach, państw stowarzyszonych. Aby wspierać zwiększenie przemysłowych zdolności produkcyjnych EDTIB i ukraińskiej DTIB, Komisja powinna ponadto ułatwiać zawieranie umów odbioru zgodnie z unijnymi przepisami dotyczącymi konkurencji i zamówień. Do celów zamówień wspólnych przy wsparciu Komisji wykorzystanie budżetu Unii będzie zgodne z celami i mającymi zastosowanie kryteriami kwalifikowalności EDIP lub Instrumentu Wsparcia Ukrainy i będzie miało na celu wspieranie dostosowania zdolności produkcyjnych przemysłowych łańcuchów dostaw w dziedzinie obronności. Wsparcie z budżetu Unii mogłoby w szczególności służyć zmniejszaniu ryzyka inwestycji przemysłowych, takich jak zwiększenie zdolności produkcyjnych lub zakup niezbędnych obrabiarek w celu zapewnienia wykonania zamówienia, i w każdym przypadku powinno ściśle ograniczać się do pokrycia kosztów jednorazowych ponoszonych w związku z zakupem lub konserwacją produktów związanych z obronnością. Wkład z budżetu należy uwzględnić w programach prac EDIP i Instrumentu Wsparcia Ukrainy.

⁽²⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523 z dnia 24 marca 2021 r. ustanawiające Program InvestEU i zmieniające rozporządzenie (UE) 2015/1017 (Dz.U. L 107 z 26.3.2021, s. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj>).

- (54) W przypadkach objętych niniejszym rozporządzeniem natychmiastowe udzielenie i wykonanie zamówienia przed jego podpisaniem, w wyniku postępowań o udzielenie zamówienia przeprowadzonych przy wsparciu Komisji do celów niniejszego rozporządzenia, może być uzasadnione panującą sytuacją geopolityczną, zwłaszcza gdy powaga okoliczności i ich skutków dla bezpieczeństwa obywateli Unii wymagają, aby dostawy danego produktu związanego z obronnością zostały zrealizowane skutecznie i bezzwłocznie. W tym konkretnym celu i na zasadzie odstąpienia od art. 175 ust. 1 rozporządzenia finansowanego powinna istnieć możliwość zezwolenia na rozpoczęcie realizacji umowy przed jej podpisaniem, w przypadku gdy instytucja zamawiająca należycie udokumentuje potrzebę takiego środka.
- (55) Oparte na współpracy programy zbrojeniowe w Unii stoją w obliczu poważnych wyzwań, gdyż są tworzone głównie na zasadzie ad hoc oraz są obciążone złożonością, opóźnieniami i przekraczaniem kosztów. Aby zaradzić tej sytuacji i zapewnić stałe zaangażowanie państw członkowskich aż do końca cyklu życia produktów związanych z obronnością, konieczne jest bardziej usystematyzowane podejście na poziomie Unii. Aby zapewnić takie podejście, należy wspierać wysiłki państw członkowskich przez udostępnienie nowych ram prawnych, czyli SEAP, z myślą o wsparciu i wzmocnieniu ich współpracy. Aby SEAP mogła osiągnąć swój cel, czyli wspieranie konkurencyjności EDTIB i, w stosownych przypadkach, ukraińskiej DTIB, powinna mieć możliwość prowadzenia działań w zakresie wspólnego opracowywania produktów związanych z obronnością, ich zamawiania na zasadzie współpracy, wspólnego zarządzania ich cyklem życia lub dynamicznego zarządzania ich dostępnością. SEAP powinna mieć możliwość prowadzenia dodatkowych działań niezbędnych do osiągnięcia jego celów, takich jak działania związane z infrastrukturą bezpośrednio dotyczącą produktów związanych z obronnością. Działania podejmowane w ramach SEAP powinny wzajemnie się uzupełniać z działaniami prowadzonymi na podstawie WPZiB, w szczególności w kontekście planu rozwoju zdolności. Ponadto takie działania nie powinny być sprzeczne z interesami Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony, obejmującymi poszanowanie zasady stosunków dobrosąsiedzkich.
- (56) W ramach SEAP państwa członkowskie powinny korzystać ze znormalizowanych procedur, które mogą zostać udostępnione przez Komisję dla inicjowania opartych na współpracy programów zbrojeniowych i zarządzania nimi, w tym z wytycznych dotyczących zarządzania projektami, udzielania zamówień, zarządzania finansami i sprawozdawczości. Współpraca w ramach SEAP powinna również umożliwiać, na warunkach określonych w dyrektywach Rady 2006/112/WE⁽²⁷⁾ i (UE) 2020/262⁽²⁸⁾, stosowanie zwolnienia z VAT lub akcyzy, w przypadku gdy SEAP jest właścicielem zamówionego sprzętu. SEAP powinna móc otrzymywać wkłady nie tylko z EDIP i z Instrumentu Wsparcia Ukrainy, ale również z innych programów unijnych, pod warunkiem że wkłady te nie pokrywają tych samych kosztów. Zasady odpowiedniego programu unijnego powinny mieć zastosowanie do odpowiedniego wkładu w dane działanie.
- (57) Jeżeli członkowie danego SEAP jednomyślnie wyrażą taką wolę, powinien on mieć możliwość emitowania papierów wartościowych zgodnie z prawem państwa członkowskiego, w którym ma ona swoją siedzibę statutową, z myślą o zapewnieniu długoterminowego planu finansowania programów zbrojeniowych i zgodności z ramami zarządzania gospodarczego. Unia nie powinna ponosić odpowiedzialności za papiery wartościowe wyemitowane przez SEAP. Wkłady finansowe Unii mogą poprawić warunki finansowania przez państwa członkowskie programów zbrojeniowych.
- (58) Aby osiągnąć swoje cele, SEAP powinna mieć możliwość powierzenia co najmniej jednego ze swoich zadań, w drodze umowy o delegowaniu zadań, jednemu lub kilku podmiotom kwalifikującym się do finansowania w ramach działań dotyczących zamówień realizowanych na zasadzie współpracy na podstawie EDIP. W szczególności organizacje międzynarodowe, takie jak OCCAR i NSPA, jak również EDA, dysponują zasobami, kompetencjami i umiejętnościami w zakresie zarządzania współpracą w dziedzinie obronności, co mogłoby stanowić wartość dodaną dla SEAP. Jeżeli SEAP powierza wykonywanie swoich zadań innemu podmiotowi, powinna ona pozostać odpowiedzialna za wypełnianie swoich obowiązków wynikających z prawa Unii, w szczególności z niniejszego rozporządzenia. Powinna ona zatem zapewnić, aby umowa o delegowaniu zadań obejmowała takie obowiązki, i powinna podjąć wszelkie odpowiednie środki w celu zapewnienia ich wykonania.
- (59) Aby umożliwić efektywną procedurę ustanawiania SEAP, konieczne jest, aby państwa członkowskie, państwa stowarzyszone lub Ukraina – w przypadku gdy chcą ustanowić SEAP – przedkładały wniosek Komisji, która powinna ocenić, czy proponowany statut SEAP jest zgodny z niniejszym rozporządzeniem. Taki wniosek powinien zawierać oświadczenie państwa członkowskiego, w którym dana SEAP ma mieć siedzibę statutową, uznające SEAP – od momentu jego ustanowienia – za organizację międzynarodową na potrzeby stosowania dyrektyw 2006/112/WE i (UE) 2020/262. Komisja powinna ocenić wniosek niezwłocznie, najlepiej w terminie dwóch miesięcy od otrzymania kompletnego wniosku. Komisja powinna móc w tym celu zwrócić się do EDA o pomoc ekspercką.

⁽²⁷⁾ Dyrektywa Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. U. L 347 z 11.12.2006, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj>).

⁽²⁸⁾ Dyrektywa Rady (UE) 2020/262 z dnia 19 grudnia 2019 r. ustanawiająca ogólne zasady dotyczące podatku akcyzowego (Dz.U. L 58 z 27.2.2020, s. 4, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2020/262/oj>).

- (60) Ze względu na wymogi przejrzystości akty wykonawcze ustanawiające SEAP i powiadomienia o decyzjach o likwidacji SEAP i jej zamknięciu, jak również powiadomienia w przypadku niezdolności SEAP do spłaty swoich zobowiązań powinny zostać opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
- (61) Aby SEAP mogła wykonywać swoje zadania w najbardziej efektywny sposób, powinna ona mieć osobowość prawną od dnia, w którym akt wykonawczy ustanawiający SEAP stanie się skuteczny, i powinna mu przysługiwać możliwie najszersza zdolność do czynności prawnych w każdym państwie członkowskim. SEAP powinna również przysługiwać możliwie najszersza zdolność do czynności prawnych w państwach stowarzyszonych i w Ukrainie w przypadkach, gdy są one członkami SEAP. SEAP powinna mieć siedzibę statutową na terytorium państwa członkowskiego.
- (62) Członkami SEAP mogą być państwa członkowskie, państwa stowarzyszone i Ukraina. Członkami SEAP powinny być co najmniej trzy państwa, spośród których co najmniej dwa powinny być państwami członkowskimi.
- (63) Bardziej szczegółowe postanowienia służące wdrażaniu SEAP powinien zawierać jej statut, na podstawie którego Komisja powinna badać zgodność wniosku z zasadami określonymi w niniejszym rozporządzeniu. W statucie należy doprecyzować, jakie zdolności administracyjne przewidziano w celu zapewnienia zgodności z przepisami prawa Unii i prawa krajowego dotyczącymi postępowania z produktami związanymi z obronnością. Bez uszczerbku dla obowiązujących przepisów prawa Unii i prawa krajowego dotyczących wywozu produktów związanych z obronnością członkowie SEAP powinni móc jednomyślnie uzgodnić podejście do takiego wywozu.
- (64) Konieczne jest zapewnienie, z jednej strony, aby SEAP dysponowała niezbędną elastycznością w zakresie zmiany swojego statutu, a z drugiej strony, aby zachowane zostały, w drodze niezbędnej kontroli na poziomie Unii, niektóre istotne elementy, w szczególności te, które były niezbędne do przyznania statusu SEAP. Jeżeli zmiana dotyczy istotnego elementu statutu, powinna ona zostać zatwierdzona przez Komisję zanim stanie się skuteczna. Komisja powinna być powiadamiana o wszelkich innych zmianach. Z wyjątkiem zmian dotyczących możliwego podejścia do wywozu produktów związanych z obronnością Komisja powinna mieć możliwość zgłaszania zastrzeżeń do takich zmian, jeżeli uzna je za sprzeczne z niniejszym rozporządzeniem.
- (65) SEAP powinna mieć możliwość udzielania zamówień na produkty związane z obronnością we własnym imieniu lub w imieniu lub na rzecz swoich członków. Do tych celów SEAP należy uznawać za organizację międzynarodową w rozumieniu art. 12 lit. c) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE⁽²⁹⁾. W związku z tym dyrektywa 2009/81/WE nie powinna mieć zastosowania do takich zamówień. Jeżeli SEAP udziela zamówień w imieniu swoich członków, którzy są państwami członkowskimi lub, w stosownych przypadkach, państwami stowarzyszonymi, dyrektywa 2009/81/WE nie powinna mieć zastosowania w takich przypadkach, gdy postępowanie o udzielanie zamówienia jest zgodne z celami SEAP zakładającymi wspieranie konkurencyjności EDTIB i, w stosownych przypadkach, ukraińskiej DTIB. Dyrektywa 2009/81/WE nie powinna mieć również zastosowania do postępowania o udzielenie zamówienia prowadzonych przez państwa członkowskie w przypadku składania zamówienia w imieniu lub na rzecz SEAP, ponieważ takich zamówień należy udzielać zgodnie z przepisami SEAP dotyczącymi zamówień. Jeżeli państwa członkowskie lub, w stosownych przypadkach, państwa stowarzyszone, zamawiają od SEAP produkty związane z obronnością, zamówienie to uznaje się za zamówienie udzielane przez rząd innemu rządowi, o którym mowa w art. 13 lit. f) dyrektywy 2009/81/WE. SEAP powinny określić swoje przepisy dotyczące zamówień, zgodne z zasadami prawa pierwotnego Unii mającymi zastosowanie do zamówień, w szczególności z zasadami równego traktowania, przejrzystości, niedyskryminacji i proporcjonalności, oraz zgodne z przepisami ustanowionymi w niniejszym rozporządzeniu. Jeżeli SEAP powierza zadania związane z zamówieniami jednemu podmiotowi lub większej ich liczbie, powinna zapewnić, aby przepisy dotyczące zamówień, które będą stosowane, były zgodne z tymi zasadami.
- (66) Państwa członkowskie uczestniczące w SEAP powinny zapewnić, aby polityka w zakresie zamówień w ramach SEAP była zgodna z celami zakładającymi wspieranie konkurencyjności EDTIB lub ukraińskiej DTIB, w tym w przypadku braku unijnego wsparcia finansowego. Pozostaje to bez uszczerbku dla szczegółowych warunków mających zastosowanie w przypadku, gdy SEAP otrzymuje finansowanie unijne w ramach odpowiedniego programu.

⁽²⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i zmieniająca dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE (Dz.U. L 216 z 20.8.2009, s. 76, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj>).

- (67) Aby jak najefektywniej wykonywać swoje zadania, a także w logicznym następstwie posiadania osobowości prawnej, SEAP powinna odpowiadać za swoje zobowiązania. Aby umożliwić członkom znalezienie odpowiednich rozwiązań w odniesieniu do ich odpowiedzialności, należy przewidzieć możliwość określenia w statucie różnych systemów odpowiedzialności wykraczających poza odpowiedzialność ograniczoną do wysokości wkładów członków.
- (68) W celu zapewnienia dostatecznej kontroli zgodności z przepisami niniejszego rozporządzenia SEAP powinna przekazywać Komisji swoje roczne sprawozdanie oraz informacje o okolicznościach w poważnym stopniu zagrażających realizacji jej zadań. Jeżeli Komisja uzyska – na podstawie tego rocznego sprawozdania lub z innego źródła – informacje wskazujące na to, że działanie SEAP stanowi poważne naruszenie niniejszego rozporządzenia lub innych mających zastosowanie przepisów, Komisja powinna zwrócić się do SEAP lub jej członków o wyjaśnienia lub podjęcie odpowiednich działań. W skrajnych przypadkach oraz jeżeli nie podjęto działań naprawczych, Komisja powinna móc uchylić akt wykonawczy ustanawiający SEAP, wszczynając tym samym postępowanie likwidacyjne SEAP. Komisja powinna przedstawiać Parlamentowi Europejskiemu i Radzie zbiorcze roczne sprawozdanie dotyczące działalności wszystkich aktywnych SEAP.
- (69) W następstwie niczym niesprowokowanej i nieuzasadnionej wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie bezpieczeństwo dostaw staje się coraz ważniejszym czynnikiem przy podejmowaniu przez państwa członkowskie decyzji dotyczących zamówień na produkty związane z obronnością. W związku z tym zdolność unijnych transgranicznych łańcuchów dostaw do zapewnienia niezakłóconych dostaw produktów związanych z obronnością stała się czynnikiem decydującym o ich konkurencyjności. Wprowadzenie ogólnounijnego systemu bezpieczeństwa dostaw mogłoby zatem pozytywnie wpłynąć na konkurencyjność EDTIB.
- (70) Po przyjęciu rozporządzenia (UE) 2023/1525 Parlament Europejski i Rada w swoim wspólnym oświadczeniu z dnia 11 lipca 2023 r. wezwały Komisję, aby rozważyła przedstawienie ram prawnych mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa dostaw. To wspólne oświadczenie odzwierciedlało konkluzje Rady Europejskiej z grudnia 2013 r., w których wezwano do ustanowienia kompleksowego ogólnounijnego systemu bezpieczeństwa dostaw, oraz zalecenie Parlamentu Europejskiego z dnia 8 czerwca 2022 r., w którym wezwano Komisję, aby niezwłocznie przedstawiła taki system.
- (71) Niedawne kryzysy, takie jak pandemia COVID-19 i gwałtowny wzrost popytu na niektóre produkty związane z obronnością, w szczególności amunicję, uwiarydociły słabe punkty unijnych łańcuchów dostaw. Kryzysy te uwiarydociły również, w jaki sposób zakłócenia w dostawach tych produktów lub komponentów lub surowców o znaczeniu krytycznym dla ich produkcji mogą utrudniać funkcjonowanie rynku wewnętrznego. Kryzysy te uwypukliły prawdopodobne ryzyko podjęcia rozbieżnych środków na poziomie krajowym, w tym w celu utrzymania zapasów jako kwestii bezpieczeństwa narodowego i certyfikacji produktów związanych z obronnością, oraz brak koordynacji na poziomie Unii z myślą o zaradzeniu niedoborom produktów o krytycznym znaczeniu dla reagowania na powstające kryzysy, a także niedoborom komponentów i surowców niezbędnych do ich produkcji, czego wynikiem są trudności w dostępie do produktów, komponentów i surowców potrzebnych do wytwarzania odpowiednich produktów lub w ich nabywaniu, co niesie ze sobą konkretne ryzyko utrudnień w całych łańcuchach produkcji. Kluczowe znaczenie ma zapobieganie przeszkodom w transgranicznym handlu między państwami członkowskimi pojawiającym się z powodu rozbieżności w przepisach prawa krajowego, ponieważ takie rozbieżności mogłyby zablokować swobodny przepływ produktów krytycznych oraz powiązanych komponentów i surowców na rynku wewnętrznym i zakłócić funkcjonowanie łańcuchów dostaw. Te trudności w łańcuchach dostaw uwiarydociły także brak narzędzi zarządzania kryzysowego i mechanizmów koordynacji, niedostateczny przepływ informacji oraz niewystarczający nadzór nad zdolnościami produkcyjnymi w całej Unii, w szczególności w odniesieniu do produktów związanych z obronnością.
- (72) Stałe pogarszanie się kontekstu bezpieczeństwa, który charakteryzuje się pojawieniem się zagrożeń długoterminowych, przyspieszeniem rozwoju technologii i innowacji związanych z obronnością oraz możliwym zwiększeniem wydatków na obronność, prawdopodobnie spowoduje wzrost popytu na produkty związane z obronnością i spotęguje przyszłe kryzysy w dostawach takich produktów. Taki zwiększony popyt prawdopodobnie będzie wywierać nasiloną presję na unijne łańcuchy dostaw produktów związanych z obronnością i – o ile nie zostaną przyjęte żadne ramy na poziomie Unii – poskutkuje pojawieniem się lub przywróceniem rozbieżnych środków krajowych mających zaradzić niedoborom, prowadząc w ten sposób do pojawienia się przeszkód w prawidłowym funkcjonowaniu rynku wewnętrznego, co z kolei narazi na szwank interesy Unii i jej państw członkowskich w zakresie obrony i bezpieczeństwa.

- (73) Ponadto szybko zmieniające się środowisko bezpieczeństwa może przyczynić się do innych kryzysów przybierających różne formy, takie jak cyberataki na sektory przemysłu obronnego czy zakłócanie na wielką skalę funkcjonowania infrastruktury krytycznej, które to kryzysy wymagałyby podjęcia w reakcji szybkich, zdecydowanych i skoordynowanych działań, aby zapobiec zakłóceniom w łańcuchach dostaw powiązanych z obronnością. W obliczu spodziewanego zwiększenia się popytu na produkty związane z obronnością i nasilenia presji na powiązane łańcuchy dostaw niezawodne funkcjonowanie tych łańcuchów dostaw jest zatem niezbędne do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego produktów związanych z obronnością.
- (74) Wnioski wyciągnięte z prac Grupy Zadaniowej ds. Wspólnych Zamówień w dziedzinie Obronności dotyczących koordynowania potrzeb w zakresie zamówień w dziedzinie obronności wymagających zaspokojenia w bardzo krótkim terminie oraz wnioski z wdrażania rozporządzenia (UE) 2023/1525 pokazują, że unijne łańcuchy dostaw powiązane z obronnością często mają wymiar transgraniczny, w szczególności na niższych poziomach. Istotne jest, aby unikać sytuacji, w której rosnąca złożoność ogólnounijnych łańcuchów dostaw produktów związanych z obronnością skutkuje brakiem rozeznania co do ogólnych zdolności produkcyjnych i łańcuchów dostaw w ramach EDTIB oraz niemożnością podejmowania przez państwa członkowskie świadomych decyzji, w szczególności by zaradzić niedoborom lub zmniejszyć ryzyko ich powstania.
- (75) Istnieje konkretne ryzyko, że środki na rzecz bezpieczeństwa dostaw przyjęte na poziomie krajowym nie wystarczą, aby w przyszłości skutecznie stawić czoła wyżej wspomnianym wyzwaniom, i że poszczególne państwa członkowskie nie będą mogły dostatecznie uwzględnić transgranicznych skutków dla ogólnounijnych łańcuchów dostaw w sektorze obronności ani odpowiednio im zaradzić. Ponadto nieskoordynowane podejścia na poziomie krajowym, w szczególności dotyczące certyfikacji i wewnątrzunijnego transferu produktów związanych z obronnością i ustalania priorytetów w zakresie zamówień mających cel wojskowy, mogą bardzo negatywnie wpłynąć na funkcjonowanie rynku wewnętrznego produktów związanych z obronnością, w szczególności z powodu tworzenia przeszkód w handlu transgranicznym, a także spotęgować ogólne niedobory i zakłócenia w ramach łańcuchów dostaw.
- (76) W świetle tych wyzwań niezbędne i stosowne wydaje się ustanowienie ogólnounijnego systemu bezpieczeństwa dostaw, mającego na celu zwiększenie bezpieczeństwa dostaw produktów związanych z obronnością, aby zapewnić prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego i uodpornić go na wszelkie wstrząsy. W tym kontekście należy zapewnić środki koordynacji i przygotować się na wpływ przyszłych kryzysów w dostawach na rynku wewnętrznym produktów związanych z obronnością oraz reagować na te kryzysy; zapewnić bezpieczeństwo dostaw produktów związanych z obronnością, ich komponentów i surowców koniecznych do ich wytwarzania oraz wszelkich produktów i usług o krytycznym znaczeniu dla ich produkcji, których dostępność jest niezbędna do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego i jego łańcuchów dostaw i musi zostać zapewniona w celu reagowania na kryzys dostaw (zwanym dalej „produktami istotnymi w kontekście kryzysu”); oraz zapewnić prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego produktów związanych z obronnością, w tym poprzez zapobieganie pojawianiu się przeszkód w tym funkcjonowaniu. Te środki powinny się opierać na art. 114 TFUE.
- (77) Dyrektywa 2009/81/WE dotyczy, między innymi, ustanowienia odpowiednich ram ustawodawczych, co jest warunkiem wstępnym utworzenia europejskiego rynku wyposażenia obronnego, w zakresie koordynacji procedur udzielania zamówień, aby spełnić wymogi państw członkowskich dotyczące bezpieczeństwa i obowiązki wynikające z TFUE. Aby osiągnąć ten cel dyrektywa 2009/81/WE przewiduje w szczególności, z myślą o zaradzeniu sytuacjom kryzysowym, przepisy szczególne mające zastosowanie w pilnych przypadkach wynikających z kryzysu, takie jak skrócone terminy składania ofert oraz możliwość zastosowania procedury negocjacyjnej bez uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu. W niektórych pilnych przypadkach przepisy te mogą być jednak niewystarczające, zwłaszcza gdy pilnej sytuacji wynikającej z kryzysu można zaradzić jedynie poprzez udział co najmniej dwóch państw członkowskich w zamówieniu realizowanym na zasadzie współpracy. W takich przypadkach często jedynym rozwiązaniem zapewniającym interesy bezpieczeństwa tych państw członkowskich jest otwarcie obowiązującej umowy ramowej na instytucje zamawiające z państw członkowskich, które nie były pierwotnie jej stronami, nawet jeśli taka możliwość nie została przewidziana w pierwotnej umowie ramowej. Ponieważ w momencie wejścia w życie niniejszego rozporządzenia dyrektywa 2009/81/WE nie przewiduje takich możliwości, niniejsze rozporządzenie przewiduje możliwość uzupełnienia przepisów tej dyrektywy lub zastosowanie od nich odstępstwa w przypadku pilnej sytuacji wynikającej z kryzysu, pod warunkiem uzyskania zgody przedsiębiorstwa, które zawarło umowę ramową.
- (78) Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zmiany zamówień publicznych muszą być ściśle ograniczone do tego, co jest bezwzględnie konieczne w danych okolicznościach, przy jednoczesnym poszanowaniu w jak największym stopniu zasad niedyskryminacji, przejrzystości i proporcjonalności. W tym względzie powinna istnieć możliwość zastosowania odstępstwa od dyrektywy 2009/81/WE poprzez zwiększenie ilości przewidzianych w umowie ramowej o ilość odpowiadającą do 100 % wartości tej umowy ramowej, gdy umowa ta otwierana jest na instytucje zamawiające z innych państw członkowskich, w zakresie, w jakim takie zwiększenie jest bezwzględnie konieczne do otwarcia tej umowy ramowej na te instytucje zamawiające. W odniesieniu do tych dodatkowych ilości, te instytucje zamawiające powinny korzystać z tych samych warunków co pierwotna instytucja zamawiająca, która zawarła pierwotną umowę ramową. Ponadto należy przedsięwziąć odpowiednie środki służące przejrzystości, aby zapewnić poinformowanie wszystkich potencjalnie zainteresowanych stron.

- (79) W ostatnich latach państwa członkowskie coraz częściej angażują się we współpracę w dziedzinie obronności, w szczególności z myślą o konwergencji ich zdolności wojskowych. Procesy unijne, takie jak CARD i PESCO mają w szczególności na celu wspieranie realizacji odpowiednich priorytetów poprzez wskazywanie i wykorzystywanie możliwości wzmocnionej współpracy w dziedzinie obronności, z myślą o osiągnięciu unijnego poziomu ambicji w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony. Stałe pogarszanie się otoczenia geopolitycznego oraz skrajna niestabilność otoczenia międzynarodowego sprawiają, że tym bardziej konieczne jest rozwijanie współpracy operacyjnej. By współpraca w dziedzinie obronności była skuteczna, może wymagać korzystania przez siły zbrojne współpracujących państw członkowskich z dokładnie tego samego produktu związanego z obronnością lub przynajmniej z produktów na tyle zbliżonych, aby umożliwić ich zamienne stosowanie. W takich przypadkach państwu członkowskiemu uczestniczącemu w ustanowieniu takiej inicjatywy współpracy, która wykracza poza zwykle wykonywane na zasadzie współpracy zamówienia na produkty związane z obronnością, lub do niej dołączającemu należy zezwolić na odstępianie od zasad przejrzystości i konkurencji i na bezpośrednie udzielenie zamówienia bez uprzedniego przetargu lub uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu przedsiębiorstwu z EDTIB, które wytwarza ten produkt, pod warunkiem że jest to konieczne do realizacji danej współpracy w dziedzinie obronności.
- (80) Biorąc pod uwagę kontekst bezpieczeństwa oraz istniejące i przewidywalne napięcia i wąskie gardła na rynku wewnętrznym produktów związanych z obronnością i w ramach jego łańcuchów dostaw, wynikające w szczególności z niedopasowania między ograniczonymi zdolnościami produkcyjnymi w Unii a gwałtownym wzrostem popytu od początku wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie, konieczne jest zapewnienie zestawu środków umożliwiających Unii przewidzenie ryzyka poważnych zakłóceń w dostawach produktów związanych z obronnością, które prowadziłyby lub mogłyby prowadzić do przyjęcia rozbieżnych środków krajowych, co miałooby poważny negatywny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego, oraz umożliwiających przygotowanie się na takie ryzyko oraz jego ograniczanie.
- (81) Zdolność Unii do przewidywania kryzysów w zakresie dostaw produktów związanych z obronnością mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego i do reagowania na te kryzysy uzależniona jest od znajomości i obserwowania na poziomie Unii struktury oraz mocnych i słabych stron unijnych łańcuchów dostaw takich produktów. W świetle złożoności łańcucha dostaw w sektorze obronności oraz istniejących napięć i ryzyka niedoborów w ramach tych łańcuchów dostaw, należy przewidzieć instrumenty umożliwiające stale koordynowane podejście do mapowania i monitorowania unijnych łańcuchów dostaw produktów istotnych w kontekście kryzysu. Wyniki takiego mapowania będą również źródłem informacji istotnych z punktu widzenia opracowywania unijnych środków mających na celu zwiększenie konkurencyjności EDTIB i z punktu widzenia oceny pozycji Unii w ramach globalnych łańcuchów dostaw w sektorze obronności. Mapowanie i monitorowanie powinny w tym kontekście koncentrować się na produktach, w przypadku których poważne zakłócenie lub bezpośrednie ryzyko poważnych zakłóceń prowadziłyby lub mogłyby prowadzić do rozbieżnych środków krajowych, co miałooby poważny negatywny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego, w szczególności do przeszkód w handlu transgranicznym.
- (82) Na potrzeby mapowania Komisja powinna określić i regularnie aktualizować wykaz produktów istotnych w kontekście kryzysu, koncentrując się na możliwych zakłóceniach lub wąskich gardłach mających wpływ na bezpieczeństwo dostaw takich produktów. Przy określaniu tych produktów Komisja powinna opierać się na danych przekazanych przez państwa członkowskie i wynikających ze wskazania odpowiednich zdolności produkcyjnych i łańcuchów dostaw. Aby zapewnić wyczerpujący charakter zagregowanych danych Komisja powinna przeprowadzić ich kontrolę krzyżową, wykorzystując w tym celu dostępne dane, a także, w razie potrzeby, dane uzyskane w drodze kierowania do przedsiębiorstw wniosków o dobrowolne udzielenie informacji.
- (83) Komisja powinna zapewnić ramy i metodologię na potrzeby określania produktów istotnych w kontekście kryzysu. Aby zapewnić skuteczność mapowania, te ramy i metodologia powinny zostać określone w taki sposób, aby nie powodowały zbędnego obciążenia administracyjnego w państwach członkowskich. Dlatego powinny one opierać się na istniejących ramach i metodologiach krajowych, które państwa członkowskie mogłyby przekazać Komisji. Te ramy i metodologia powinny koncentrować się przede wszystkim na istniejących wąskich gardłach w ramach łańcuchów dostaw w sektorze obronności i prowadzić do określenia zdolności produkcyjnych i ich łańcuchów dostaw.
- (84) W ramach mapowania Komisja powinna również zidentyfikować wskaźniki wczesnego ostrzegania służące określaniu czynników, które mogą zakłócić dostawy takich produktów, zagrozić tym dostawom lub negatywnie na nie wpłynąć, oraz sporządzić wykaz tych wskaźników. Wskaźniki takie mogłyby obejmować nietypowe wydłużenie czasu realizacji, dostępność surowców, produktów pośrednich i kapitału ludzkiego potrzebnych do wytworzenia produktów istotnych w kontekście kryzysu lub odpowiedniego sprzętu produkcyjnego; prognozowany popyt, gwałtowny wzrost cen wykraczający poza zwykłą fluktuację cen, awarie, ataki, klęski żywiołowe lub inne poważne zdarzenia, skutki polityki handlowej, taryf celnych, ograniczeń wywozowych, barier handlowych i innych środków związanych z handlem oraz skutki zamykania przedsiębiorstw, delokalizacji lub przejścia głównych dostawców produktów istotnych w kontekście kryzysu. Działania monitorujące Komisji powinny koncentrować się na tych wskaźnikach wczesnego ostrzegania, co może w razie potrzeby obejmować wnioski o dobrowolne udzielenie informacji skierowane do odpowiednich podmiotów.

- (85) W celu zminimalizowania obciążenia dla przedsiębiorstw uczestniczących w monitorowaniu w roli respondentów oraz w celu zapewnienia, aby uzyskane informacje mogły być zestawiane w racjonalny sposób, Komisja powinna przewidzieć znormalizowane i bezpieczne środki służące gromadzeniu wszelkich informacji. Środki te powinny zapewniać traktowanie wszelkich zgromadzonych informacji jako poufnych, przy zapewnieniu tajemnicy handlowej i cyberbezpieczeństwa. Podobnie, aby ograniczyć obciążenie administracyjne dla administracji krajowych, państwom członkowskim należy zezwolić na zwracanie się do Komisji o to, aby wykonała zadania powierzone im w celu zmapowania łańcuchów dostaw produktów związanych z obronnością.
- (86) Na podstawie wykazu produktów istotnych w kontekście kryzysu określonych przez Komisję państwa członkowskie powinny wskazać na swoim terytorium głównych dostawców takich produktów. Aby zapewnić efektywne i skoordynowane podejście na poziomie Unii, wykaz takich dostawców należy przekazać Komisji. Aby być w stanie identyfikować i zgłaszać wszelkie zdarzenia, które mogą mieć negatywne i trwałe skutki dla terminowej dostępności i terminowych dostaw tych produktów, państwa członkowskie powinny monitorować zdolność takich dostawców do prowadzenia ich działalności pod kątem wskaźników wczesnego ostrzegania określonych przez Komisję. W tym samym celu główni dostawcy produktów istotnych w kontekście kryzysu powinni też informować państwa członkowskie, na których terytorium mają siedzibę, jeśli wykryją zakłócenia w dostawach mogące mieć znaczący wpływ na ich działalność związaną z produkcją produktów istotnych w kontekście kryzysu.
- (87) Jako część ram gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej Komisja powinna przeprowadzać i koordynować testy warunków skrajnych i symulacje, w szczególności w oparciu o opinię Rady ds. Bezpieczeństwa Dostaw w Sektorze Obronności (RBDSO) dotyczącą kwestii o krytycznym znaczeniu dla łańcuchów dostaw w sektorze obronności. W tym kontekście Komisja mogłaby opracować scenariusze i parametry uwzględniające szczególne zagrożenia związane z kryzysem w dostawach produktów istotnych w kontekście kryzysu. Aby zapewnić gotowość na wypadek sytuacji kryzysowej wszystkich odpowiednich podmiotów, do udziału w tych testach warunków skrajnych na zasadzie dobrowolności należy zaprosić wszystkie państwa członkowskie oraz, w stosownych przypadkach, Wysokiego Przedstawiciela, EDA i inne odpowiednie podmioty. W tym kontekście Komisja mogłaby ułatwiać i wspierać opracowywanie strategii gotowości na wypadek sytuacji wyjątkowej, w tym strategii komunikacji kryzysowej i wymiany informacji na temat mających zastosowanie ograniczeń w trudnych okolicznościach. Biorąc pod uwagę wrażliwy charakter informacji związanych z wąskimi gardłami w łańcuchach dostaw ze względu na interesy Unii i jej państw członkowskich w zakresie obrony i bezpieczeństwa, wyniki tych testów warunków skrajnych powinny stanowić informacje niejawne.
- (88) Brak przejrzystości w zakresie tożsamości organów certyfikacji i procedur certyfikacji produktów związanych z obronnością w Unii skutkuje ograniczonym zakresem certyfikacji krzyżowej produktów związanych z obronnością, co prowadzi do dalszej fragmentacji rynku wewnętrznego produktów związanych z obronnością, w szczególności w czasach kryzysów dostaw, czego przykładem był kryzys związany z dostawami amunicji w 2023 r. Jako część ram gotowości konieczne jest zatem zwiększenie przejrzystości krajowych procesów certyfikacji i ułatwienie wymiany informacji między organami certyfikacji z myślą o ułatwieniu procesu certyfikacji krzyżowej produktów związanych z obronnością i wspieraniu przepływu takich produktów na rynku wewnętrznym. W tym celu Komisja powinna sporządzić i aktualizować wykaz krajowych organów certyfikacji.
- (89) Aby ograniczyć ryzyko niedoborów produktów istotnych w kontekście kryzysu, konieczne jest przyspieszenie rozwoju obiektów produkcyjnych służących ich wytwarzaniu, w szczególności poprzez zapewnienie sprawnej i terminowej obsługi administracyjnej wszelkich wniosków dotyczących planowania, budowy i eksploatacji takich obiektów. Z tego względu organy państw członkowskich powinny zapewnić, aby takie wnioski były rozpatrywane najszybciej jak to możliwe z prawnego punktu widzenia.
- (90) Aby umożliwić Unii ograniczanie ryzyka wystąpienia kryzysu dostaw, właściwe organy państw członkowskich powinny ostrzec Radę, gdy dowiedzą się o ryzyku poważnego zakłócenia w dostawach produktów istotnych w kontekście kryzysu lub gdy mają konkretne i wiarygodne informacje o urzeczywistnieniu się innego istotnego czynnika ryzyka lub zdarzenia. Aby zapewnić skoordynowane podejście w celu ograniczenia takiego ryzyka, Komisja powinna – gdy dowie się o takim ryzyku – podjąć działania zapobiegawcze, takie jak zwołanie nadzwyczajnego posiedzenia RBDSO w celu przedyskutowania powagi ewentualnych zakłóceń, a także ewentualnych reakcji oraz, w stosownych przypadkach, przeprowadzenie konsultacji z odpowiednimi państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi z myślą o znalezieniu opartych na współpracy rozwiązań w celu uniknięcia zakłóceń w łańcuchach dostaw lub reagowaniu na nie, zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami.

- (91) W niniejszym rozporządzeniu należy również przewidzieć instrumenty służące efektywnemu i skoordynowanemu reagowaniu na zbliżający się lub zaistniały kryzys dostaw. Z uwagi na potrzebę przewidzenia ukierunkowanych środków w zależności od tego, czy poważny negatywny wpływ na funkcjonowanie rynku wewnętrznego lub jego bezpośrednie ryzyko dotyczy produktów istotnych w kontekście kryzysu, które nie są produktami związanymi z obronnością, czy też produktów związanych z obronnością istotnych w kontekście kryzysu, w niniejszym rozporządzeniu należy przewidzieć dwa różne stany kryzysu dostaw.
- (92) W tym celu stan kryzysu dostaw powinien być wprowadzany na podstawie konkretnych i wiarygodnych dowodów, w przypadku wystąpienia poważnych zakłóceń lub bezpośredniego ryzyka poważnych zakłóceń podaży produktów istotnych w kontekście kryzysu oraz w przypadku gdy takie poważne zakłócenia lub bezpośrednie ryzyko ich wystąpienia prowadzą lub mogą prowadzić do przyjęcia rozbieżnych środków krajowych dotyczących produktów istotnych w kontekście kryzysu, które nie są produktami związanymi z obronnością, co może mieć poważny negatywny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego, w szczególności może prowadzić do utrudnień w transgranicznym handlu takimi produktami istotnymi w kontekście kryzysu.
- (93) Stan kryzysu dostaw związany z bezpieczeństwem powinien być wprowadzany w przypadku wystąpienia poważnych zakłóceń lub bezpośredniego ryzyka poważnych zakłóceń podaży produktów związanych z obronnością oraz w przypadku gdy takie poważne zakłócenia lub bezpośrednie ryzyko ich wystąpienia prowadzą lub mogą prowadzić do przyjęcia rozbieżnych środków krajowych dotyczących produktów związanych z obronnością istotnych w kontekście kryzysu, co może mieć poważny negatywny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego, w szczególności prowadzić do utrudnień w transgranicznym handlu takimi produktami związanymi z obronnością. Gdy Komisja ocenia, czy spełnione są warunki wprowadzenia tego stanu kryzysu dostaw związanego z bezpieczeństwem, powinna wziąć pod uwagę, czy w obszarze WPZiB zidentyfikowano kryzys mający wpływ na interesy Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony, np. czy państwo członkowskie powołało się na klauzulę wzajemnej pomocy zgodnie z art. 42 ust. 7 TUE. W tym kontekście Komisja mogłaby wziąć pod uwagę, czy taki kryzys stwierdzono także w NATO.
- (94) Ze względu na wrażliwy charakter decyzji o wprowadzeniu stanu kryzysu dostaw lub stanu kryzysu dostaw związanego z bezpieczeństwem, wynikający w szczególności z potencjalnych skutków środków, które mogą zostać zastosowane w odpowiedzi na ten krok, w tym ze względu na znaczący wpływ, jaki takie środki mogłyby mieć na prywatne przedsiębiorstwa w Unii, uprawnienia do przyjęcia aktu wykonawczego w odniesieniu do wprowadzenia, przedłużenia i zakończenia tych stanów należy powierzyć Radzie. Z myślą o zapewnieniu, aby reakcja na poziomie Unii była dostosowana do charakteru kryzysu dostaw, Rada powinna również ustalić, które ze środków przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu należy wprowadzić w celu zaradzenia trwającemu kryzysowi dostaw, i powinna być w stanie określić, w odniesieniu do których produktów istotnych w kontekście kryzysu środki te powinny zostać wprowadzone.
- (95) Aby umożliwić dokładną ocenę charakteru i powagi kryzysu dostaw w czasie zbliżonym do rzeczywistego oraz ocenę tego, czy konieczne byłoby uruchomienie środków priorytetowego traktowania, w przypadku gdy akt wykonawczy Rady wprowadza taki środek w ramach stanu kryzysu dostaw lub stanu kryzysu dostaw związanego z bezpieczeństwem Komisja powinna mieć możliwość kierowania wniosków o udzielenie informacji do podmiotów gospodarczych wnoszących wkład w produkcję danych produktów istotnych w kontekście kryzysu. Takie wnioski o udzielenie informacji powinny być wysyłane wyłącznie w przypadku, gdy dostępne informacje są niewystarczające, i powinny ograniczać się do informacji na temat potencjału produkcyjnego, zdolności produkcyjnych lub ewentualnych zakłóceń pierwotnych. Ze względu na wrażliwy charakter informacji, których mogłyby dotyczyć wnioski, Komisja powinna uzyskać uprzednią zgodę państwa członkowskiego, w którym znajduje się zakład produkcyjny danego podmiotu gospodarczego, a żądane informacje powinny być przekazywane za pośrednictwem tego państwa członkowskiego. W przypadku gdy dane państwo członkowskie wyrazi zgodę na zwrócenie się z takim wnioskiem o udzielenie informacji, powinno ono mieć możliwość podjęcia decyzji o skierowaniu tego wniosku bezpośrednio do odpowiedniego podmiotu gospodarczego i poinformowania o tym Komisji. Komisja powinna również wiedzieć o wnioskach państw trzecich o udzielenie informacji dotyczących działalności podmiotów gospodarczych z siedzibą w Unii i odnoszących się do dostaw produktów istotnych w kontekście kryzysu, ponieważ takie wnioski o udzielenie informacji mogą skutkować podjęciem przez te państwa trzecie środków priorytetowego traktowania, które mogą mieć znaczący wpływ na dostawy takich produktów w Unii i na prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego. Dlatego dany podmiot gospodarczy powinien w należyтым czasie poinformować państwo członkowskie, na którego terytorium znajduje się jego zakład produkcyjny, które to państwo powinno z kolei poinformować Komisję, tak by dane państwo członkowskie i Komisja mogły wystąpić do danego podmiotu gospodarczego z wnioskiem o udzielenie informacji podobnych do tych, których dotyczył wniosek państwa trzeciego.

- (96) W przypadku poważnych i utrzymujących się niedoborów produktów istotnych w kontekście kryzysu lub wyjątkowo wysokiego popytu na takie produkty, mających poważny negatywny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego lub stwarzających bezpośrednie ryzyko takiego wpływu, środki priorytetowego traktowania na poziomie Unii mające na celu zapewnienie dostępności produktów istotnych w kontekście kryzysu mogą okazać się niezbędne do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego produktów związanych z obronnością i jego łańcuchów dostaw. Komisja powinna mieć możliwość wykorzystywania w tym względzie, na wniosek państwa członkowskiego, zleceń priorytetowych mających na celu ułatwienie dostaw zarówno produktów związanych z obronnością istotnych w kontekście kryzysu, jak i produktów istotnych w kontekście kryzysu, które nie są produktami związanymi z obronnością, a także zamówień priorytetowych w celu zapewnienia dostaw produktów istotnych w kontekście kryzysu, które nie są produktami związanymi z obronnością. Te środki priorytetowego traktowania powinny być wprowadzane przez Radę.
- (97) Zlecenia priorytetowe powinny obejmować wnioski kierowane przez Komisję, z inicjatywy państwa członkowskiego, do odpowiednich podmiotów gospodarczych mających siedzibę w Unii o przyjęcie lub priorytetowe traktowanie zamówień na produkty istotne w kontekście kryzysu. Jako środek ostateczny, aby zapewnić możliwość dalszego funkcjonowania łańcuchów dostaw w sektorze obronności w czasie kryzysu dostaw i tylko gdy jest to konieczne i proporcjonalne do tego celu, te zlecenia priorytetowe powinny mieć na celu wspieranie państwa członkowskiego, które napotyka na poważne trudności ze złożeniem zamówienia lub wykonaniem umowy na dostawę produktów istotnych w kontekście kryzysu. Podmioty gospodarcze powinny mieć możliwość odmowy objęcia ich zleceniem priorytetowym. Składając zlecenie priorytetowe, Komisja powinna brać pod uwagę ewentualny negatywny wpływ na konkurencję na rynku wewnętrznym oraz ryzyko nasilenia zakłóceń na rynku. Ponadto wybór odbiorców i beneficjentów zleceń priorytetowych nie powinien być mieć charakteru dyskryminacyjnego.
- (98) W związku z coraz szybciej pogarszającym się kontekstem bezpieczeństwa Unii, związanym z utrzymującym się i nasilonym zagrożeniem ze strony Rosji w kontekście prowadzonej przez nią wojny napastniczej przeciwko Ukrainie, kluczowe znaczenie ma zarządzenie trudnościom, jakie mogą napotkać państwa członkowskie przy składaniu zamówienia lub wykonywaniu umowy, które odnoszą się do dostawy produktów związanych z obronnością, w szczególności gdy trudności te wynikają z zakłóceń podaży produktów istotnych w kontekście kryzysu, które nie są produktami związanymi z obronnością. W przypadku bowiem gdy produkty istotne w kontekście kryzysu są produktami podwójnego zastosowania lub produktami cywilnymi, łańcuchy dostaw w sektorze obronności, próbując uzyskać dostęp do tych produktów, mogą stanąć w obliczu konkurencji ze strony łańcuchów dostaw spoza sektora obronności o znacznie większej sile nabywczej. Należy zatem przewidzieć dodatkowy środek ostateczny, w przypadkach gdy produkcji lub dostaw produktów istotnych w kontekście kryzysu, które nie są produktami związanymi z obronnością, nie można było zrealizować za pomocą żadnego innego środka, w tym zlecenia priorytetowego. Dlatego zamówienia priorytetowe powinny umożliwiać Komisji zobowiązywanie podmiotów gospodarczych mających siedzibę w Unii do produkcji lub dostarczania niektórych produktów istotnych w kontekście kryzysu, które nie są produktami związanymi z obronnością, po uzyskaniu uprzedniej zgody państwa członkowskiego, na którego terytorium znajduje się zakład produkcyjny danego podmiotu gospodarczego, oraz państwa członkowskiego, na którego terytorium znajduje się zarządcza struktura wykonawcza tego podmiotu gospodarczego. Komisja nie powinna składać zamówień priorytetowych, w przypadku gdy dany podmiot gospodarczy nie jest w stanie zrealizować zamówienia, nawet jeśli jest ono traktowane priorytetowo, czy to ze względu na niewystarczający potencjał produkcyjny lub niewystarczające zdolności produkcyjne, czy też ze względów technicznych, lub ponieważ stanowiłoby to nieuzasadnione obciążenie ekonomiczne i wiązałoby się ze szczególnymi trudnościami dla tego podmiotu gospodarczego, w tym ze znacznym ryzykiem dotyczącym ciągłości działania. W przypadku gdy takie powody pojawiają się po przyjęciu przez Komisję aktu wykonawczego, na mocy którego podmiot gospodarczy zostanie objęty zamówieniem lub zleceniem priorytetowym, podmiot ten powinien mieć możliwość zwrócenia się do Komisji o zmianę danego aktu wykonawczego.
- (99) Zamówienie priorytetowe lub zlecenie priorytetowe powinny opierać się na obiektywnych, rzeczowych, wymiernych i uzasadnionych danych. Powinny one uwzględniać uzasadnione interesy przedsiębiorstw oraz koszty i nakład pracy wymagane do wprowadzenia zmian w kolejności produkcji. W przypadku przyjęcia lub nałożenia obowiązku wykonania zlecenia priorytetowego lub zamówienia priorytetowego taki obowiązek powinien mieć pierwszeństwo przed obowiązkiem wykonania świadczenia wynikającym z prawa prywatnego lub publicznego. W przypadku gdy przedmiotem zlecenia priorytetowego jest produkt związany z obronnością, w zleceniu należy określić zakres zobowiązań umownych, względem których dane zlecenie priorytetowe powinno mieć pierwszeństwo. Każde zlecenie lub zamówienie priorytetowe powinno być składane po uczciwej i rozsądnej cenie. Obliczenie takiej ceny powinno być możliwe na podstawie mających zastosowanie cen rynkowych z lat poprzednich, z zastrzeżeniem uzasadnienia ewentualnej podwyżki lub obniżki, co może wynikać na przykład z uwzględnienia inflacji lub wzrostu kosztów produkcji. Ze względu na znaczenie, jakie ma zapewnienie dostaw produktów istotnych w kontekście kryzysu, które są niezbędne do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego i jego łańcuchów dostaw, przestrzeganie obowiązku wykonania zlecenia lub zamówienia priorytetowego nie powinno pociągać za sobą odpowiedzialności wobec osób trzecich za szkody, jakie mogą wynikać z naruszenia obowiązków umownych regulowanych prawem państwa członkowskiego w zakresie, w jakim naruszenie obowiązków umownych było niezbędne do wywiązania się z zobowiązania do priorytetowego traktowania. Podmioty gospodarcze, które mogą zostać objęte zleceniem priorytetowym, powinny mieć możliwość uwzględnienia w warunkach swoich umów handlowych ewentualnych konsekwencji zlecenia priorytetowego.

- (100) W przypadku gdy podmiot gospodarczy wyraźnie zaakceptował zlecenie priorytetowe, a Komisja przyjęła akt wykonawczy w następstwie takiej akceptacji, lub w przypadku gdy na podmiot gospodarczy nałożono zamówienie priorytetowe w drodze aktu wykonawczego przyjętego przez Komisję, podmiot gospodarczy powinien spełnić wszystkie warunki tego aktu wykonawczego. Nieprzestrzeganie przez podmiot gospodarczy warunków określonych w akcie wykonawczym powinno skutkować utratą korzyści wynikających ze zwolnienia z odpowiedzialności umownej. W przypadku gdy nieprzestrzeganie warunków jest umyślne lub wynika z rażącego zaniedbania, Komisja powinna mieć możliwość nałożenia na podmiot gospodarczy kary pieniężnej lub okresowej kary pieniężnej, z zastrzeżeniem zasady proporcjonalności. W celu ustalenia, czy kara pieniężna lub okresowa kary pieniężna jest konieczna i proporcjonalna, Komisja powinna uwzględnić wszelkie należycie uzasadnione wyjaśnienia przedstawione przez podmiot gospodarczy.
- (101) W wyjątkowych okolicznościach, w których podmiot gospodarczy mający siedzibę w Unii jest objęty środkiem skutkującym zamówieniem priorytetowym lub zleceniem priorytetowym dotyczącym produktu istotnego w kontekście kryzysu dokonany przez państwo trzecie, powinien on powiadomić o tym Komisję, aby umożliwić ocenę, czy taki środek będzie mieć znaczący wpływ na bezpieczeństwo dostaw produktów istotnych w kontekście kryzysu i prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego, a także ocenę wszelkich odpowiednich kroków, które mogłyby być konieczne w odpowiedzi na ten środek.
- (102) Zlecenie lub obowiązek priorytetowego traktowania produkcji lub dostaw niektórych produktów nie wpływają w nieproporcjonalny sposób na wolność prowadzenia działalności gospodarczej i swobodę zawierania umów, które są chronione art. 16 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej ani na prawo własności chronione jej art. 17. Zgodnie z jej art. 52 ust. 1 wszelkie ograniczenia w korzystaniu z tych praw i wolności muszą być przewidziane ustawą i szanować istotę tych praw i wolności oraz podlegać zasadzie proporcjonalności.
- (103) W przypadku wprowadzenia stanu kryzysu dostaw związanego z bezpieczeństwem dostępne powinny być również środki, które są dostępne w ramach stanu kryzysu dostaw, jeżeli Rada uzna je za stosowne i zostały one wskazane w akcie wykonawczym wprowadzającym stan kryzysu dostaw związanego z bezpieczeństwem.
- (104) Wewnątrzunijne transfery produktów związanych z obronnością regulowane są dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/43/WE⁽³⁰⁾, której celem jest uproszczenie tych transferów w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego produktów związanych z obronnością. Jak wynika z wcześniejszych ocen tej dyrektywy, udzielanie a priori globalnych i indywidualnych zezwoleń na transfer pozostaje w dużej mierze normą w odniesieniu do przepływu produktów związanych z obronnością w ramach rynku wewnętrznego, a średni czas rozpatrywania wniosków jest różny, niekiedy znacząco, w zależności od państwa członkowskiego. Podczas kryzysu dostaw związanego z bezpieczeństwem i w przypadkach, gdy Rada uzna to za konieczne, powinna istnieć możliwość przyjęcia przez Radę aktu wykonawczego wprowadzającego stan kryzysu dostaw związany z bezpieczeństwem w celu określenia terminu – nieprzekraczającego dwóch tygodni – w którym dane organy krajowe powinny rozpatrzyć kompletne wnioski, tak by jeszcze bardziej ułatwić przepływ tych produktów w ramach rynku wewnętrznego. Ponadto niniejsze rozporządzenie ma na celu ułatwienie wewnątrzunijnych transferów produktów istotnych w kontekście kryzysu w sytuacji kryzysu dostaw. Dlatego należy doprecyzować, że państwo członkowskie wprowadzające ograniczenia eksportu na komponenty, które są produktami istotnymi w kontekście kryzysu i które uznaje ono za wrażliwe w rozumieniu dyrektywy 2009/43/WE, nie powinno wymagać dalszych zezwoleń na wewnątrzunijny transfer danych komponentów, jeżeli odbiorca przedstawi deklarację zastosowania, w której oświadcza, że komponenty podlegające temu zezwoleniu na transfer są wbudowane lub mają być wbudowane w produkt związany z obronnością i nie mogą jako takie podlegać transferowi lub być eksportowane. Środek taki nie powinien mieć wpływu na obowiązujące przepisy prawa Unii i prawa krajowego regulujące transfer i wywóz produktów związanych z obronnością.
- (105) Ponieważ certyfikacja produktów związanych z obronnością ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego produktów związanych z obronnością, w szczególności podczas kryzysu dostaw związanego z bezpieczeństwem, niniejsze rozporządzenie powinno umożliwiać, oprócz przyspieszenia istniejących procesów krajowych, obowiązkowe wzajemne uznawanie produktów związanych z obronnością istotnych w kontekście kryzysu, certyfikowanych zgodnie z prawem w państwie członkowskim.

⁽³⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/43/WE z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie uproszczenia warunków transferów produktów związanych z obronnością we Wspólnocie (Dz.U. L 146 z 10.6.2009, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/43/oj>).

- (106) Obok innych środków przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu na potrzeby reagowania na stan kryzysu dostaw związany z bezpieczeństwem państwa członkowskie powinny, w przypadku gdy Rada wprowadzi te środki, rozważyć, indywidualnie dla każdego przypadku, stosowanie wyłączeń lub odstępstw związanych z obronnością na mocy prawa krajowego i mającego zastosowanie prawa Unii na potrzeby wydawania zezwoleń na planowanie, budowę i eksploatację zakładów służących produkcji produktów związanych z obronnością istotnych w kontekście kryzysu lub z myślą o zapewnieniu ciągłości produkcji takich produktów, jeżeli uznają, że zastosowanie takich wyłączeń lub odstępstw zwiększyłoby bezpieczeństwo dostaw produktów związanych z obronnością istotnych w kontekście kryzysu. Może to mieć zastosowanie w szczególności do przepisów prawa Unii dotyczących kwestii ochrony środowiska, zdrowia i bezpieczeństwa, niezbędnych do poprawy ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska, a także do osiągnięcia zrównoważonego i bezpiecznego rozwoju. Ponieważ kryzys dostaw związany z bezpieczeństwem charakteryzuje się przeszkodami w przepływie produktów związanych z obronnością istotnych w kontekście kryzysu, należy przewidzieć w takich okolicznościach udzielanie, w ramach EDIP, wsparcia finansowego na rzecz działań w zakresie innowacji i w ten sposób umożliwić szczególnie szybką dostępność rynkową produktów związanych z obronnością. Wsparcie na rzecz takich działań przyczyniłoby się bowiem do zaradzenia odpowiednim przeszkodom, w szczególności poprzez umożliwienie znacznego skrócenia czasu realizacji dostaw produktów związanych z obronnością lub masowej produkcji takich produktów. Gdy Rada wprowadza stan kryzysu dostaw związany z bezpieczeństwem, powinna mieć możliwość uznania takich działań w zakresie innowacji za kwalifikujące się w ramach EDIP.
- (107) Wypełnianie obowiązków nałożonych na podstawie niniejszego rozporządzenia powinno być możliwe do wyegzekwowania za pomocą kar pieniężnych i okresowych kar pieniężnych. W tym celu należy określić odpowiednie poziomy kar pieniężnych za niestosowanie się do wniosków o udzielenie informacji oraz za nieprzestrzeganie obowiązków wynikających ze zlecenia priorytetowego i obowiązku powiadomienia mającego zastosowanie, w przypadku gdy podmiot gospodarczy mający siedzibę w Unii podlega środkowi priorytetowego traktowania stosowanemu przez państwo trzecie, z uwzględnieniem różnych poziomów wagi nieprzestrzegania obu obowiązków i odmiennych pułapów dla MŚP. Ponadto należy ustanowić okresowe kary pieniężne za nieprzestrzeganie obowiązku przyjęcia i wykonania zamówień priorytetowych, które to kary powinny być proporcjonalne, z uwzględnieniem odmiennych pułapów dla MŚP. Egzekwowanie kar, ale też nakładanie kar pieniężnych i okresowych kar pieniężnych powinno podlegać przedawnieniu. Ponadto Komisja powinna umożliwiać danym podmiotom gospodarczym korzystanie z prawa do bycia wysłuchanym.
- (108) Jednym z wyzwań zidentyfikowanych podczas kryzysu związanego z COVID-19 był brak sieci zapewniającej gotowość, a także niewystarczająca wymiana informacji i koordynacja środków reagowania między państwami członkowskimi, z jednej strony, oraz między państwami członkowskimi a Komisją, z drugiej strony. Dlatego osiągnięcie celu niniejszego rozporządzenia, jakim jest przygotowanie się na skutki przyszłych kryzysów dostaw na rynku wewnętrznym produktów związanych z obronnością oraz reagowanie na te skutki, powinno być wspierane za pomocą mechanizmu zarządzania. W niniejszym rozporządzeniu należy ustanowić RBDSO, aby ułatwić współpracę, wymianę informacji oraz sprawne, skuteczne i zharmonizowane wdrażanie środków przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostaw produktów związanych z obronnością. W skład RBDSO powinni wchodzić przedstawiciele państw członkowskich i Komisji. Ponieważ zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego produktów związanych z obronnością w czasie kryzysu dostaw lub przygotowanie się na takie kryzysy dostaw wymaga uwzględnienia zdolności państw członkowskich do rozwijania i nabywania swoich zdolności obronnych oraz zarządzania nimi, a także do zwiększania swojej gotowości obronnej, RBDSO powinni współprzewodniczyć Komisja i państwo członkowskie sprawujące rotacyjną prezydencję w Radzie. Ponadto, biorąc pod uwagę znaczenie systemu bezpieczeństwa dostaw dla zdolności Unii do obrony jej interesów w zakresie bezpieczeństwa i obrony, członkami RBDSO powinni być też Wysoki Przedstawiciel i EDA. W szczególności przy wdrażaniu niniejszego rozporządzenia przydatne mogą być aspekty bieżących prac EDA dotyczących bezpieczeństwa dostaw produktów związanych z obronnością. EDA ułatwia wymianę najlepszych praktyk i zacieśnia współpracę między państwami członkowskimi w zakresie bezpieczeństwa dostaw związanych z obronnością. Opracowuje ona również analizy dotyczące wąskich gardeł mających wpływ na łańcuchy dostaw produktów związanych z obronnością. W związku z tym należy umożliwić EDA dzielenie się swoimi opiniami i wiedzą fachową między innymi na forum RBDSO, co pomoże w przygotowaniu się na skutki kryzysów dostaw na rynku wewnętrznym produktów związanych z obronnością i w reagowaniu na takie skutki. Państwa stowarzyszone powinny mieć prawo zostać członkami RBDSO – bez prawa do głosowania – zgodnie z warunkami określonymi na mocy Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym. Do udziału w posiedzeniach RBDSO w charakterze obserwatorów powinni być zapraszani przedstawiciele Parlamentu Europejskiego. RBDSO powinna ułatwiać koordynację między państwami członkowskimi oraz przedstawiać Komisji zalecenia i wspierać ją we wdrażaniu mechanizmów ustanowionych niniejszym rozporządzeniem mających zapewnić bezpieczeństwo dostaw, w tym poprzez przewidywanie kryzysów w zakresie dostaw produktów istotnych w kontekście kryzysu, przygotowanie się na nie, zapobieganie im i przeciwdziałanie im.

- (109) W celu zapewnienia jednolitych warunków wdrażania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze do przyjmowania programów prac określających priorytety finansowania i mające zastosowanie warunki finansowania, przyznawania środków finansowych na konkretne działania, ustanawiania SEAP, wskazywania i aktualizowania produktów istotnych w kontekście kryzysu, sporządzania i prowadzenia wykazu krajowych organów certyfikacji, środków priorytetowego traktowania oraz do nakładania kar. Należy uwzględnić specyfikę sektora obronnego, w szczególności odpowiedzialność państw członkowskich, państw stowarzyszonych lub Ukrainy za proces planowania i nabywania. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 ⁽³¹⁾.
- (110) Powinna istnieć możliwość zapraszania przedstawicieli Ukrainy do udziału w posiedzeniach komitetu, w przypadku gdy ich uwagi są konieczne w związku ze środkami wykonawczymi, które dotyczą Ukrainy, takimi jak akty wykonawcze związane z Instrumentem Wsparcia Ukrainy. Dzięki temu mogliby oni przedstawić swoje poglądy i odpowiedzieć na pytania państw członkowskich. Przedstawiciele Ukrainy nie powinni jednak móc być obecni podczas obrad komitetu ani uczestniczyć w głosowaniach.
- (111) Niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie bez uszczerbku dla unijnych reguł konkurencji, w szczególności art. 101–109 TFUE oraz aktów prawnych, które umożliwiają zastosowanie tych artykułów.
- (112) Finansowanie unijne na podstawie niniejszego rozporządzenia powinno pokrywać wyłącznie koszty niezbędne do osiągnięcia celów EDIP i Instrumentu Wsparcia Ukrainy oraz nie może pokrywać kosztów wynikających z WPZiB. W związku z tym finansowanie unijne w ramach EDIP i Instrumentu Wsparcia Ukrainy nie powinno pokrywać kosztów zakupu i konserwacji produktów związanych z obronnością na potrzeby wojskowe lub obronne, w tym w kontekście ustanawiania puli gotowości przemysłu obronnego, zarządzania nią i jej utrzymywania. Powinna jednak istnieć możliwość, aby z finansowania unijnego w ramach EDIP i Instrumentu Wsparcia Ukrainy pokrywać koszty poniesione w związku z zakupem lub konserwacją takich produktów w przypadku gdy te koszty są niezbędne do wzmocnienia konkurencyjności EDTIB lub odbudowy, rekonstrukcji i modernizacji ukraińskiej DTIB, w szczególności koszty jednorazowe.
- (113) Zgodnie z art. 241 TFUE Rada może zażądać od Komisji przeprowadzenia wszelkich analiz, które uzna za pożądane dla realizacji wspólnych celów i przedłożenia jej wszelkich właściwych propozycji. Komisja niezwłocznie i szczegółowo rozpatrzy wszelkie tego rodzaju żądania przedłożenia propozycji.
- (114) Niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie bez uszczerbku dla szczególnego charakteru polityki bezpieczeństwa i obrony niektórych państw członkowskich.
- (115) Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla obowiązujących przepisów prawa Unii i prawa krajowego dotyczących wywozu produktów związanych z obronnością oraz dla obowiązków przewidzianych w dyrektywie 2009/43/WE.
- (116) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, a mianowicie wzmocnienie przywództwa technologicznego, innowacji, gotowości, długoterminowej konkurencyjności, odporności, integracji i przygotowania EDTIB, co zapewni terminową dostępność i terminowe dostawy produktów związanych z obronnością oraz przyczyni się do odbudowy, rekonstrukcji i modernizacji DTIB, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na rozmiary lub skutki działań możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (117) Aby umożliwić jak najszybsze rozpoczęcie wdrażania niniejszego rozporządzenia, z myślą o osiągnięciu jego celów, powinno ono wejść w życie w trybie pilnym,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

⁽³¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

ROZDZIAŁ I PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Cele ogólne i przedmiot

1. Celem niniejszego rozporządzenia jest wzmocnienie przywództwa technologicznego, innowacji, gotowości, długoterminowej konkurencyjności, odporności, integracji i przygotowania europejskiej bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego (zwanej dalej „EDTIB”), co zapewni terminową dostępność i terminowe dostawy produktów związanych z obronnością oraz przyczyni się do odbudowy, rekonstrukcji i modernizacji ukraińskiej bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego (zwanej dalej „ukraińską DTIB”).
2. Niniejsze rozporządzenie ustanawia budżet na lata 2025–2027 oraz:
 - 1) Program na rzecz europejskiego przemysłu obronnego (zwany dalej „EDIP”), obejmujący środki na rzecz wzmocnienia konkurencyjności, zdolności reagowania i możliwości EDTIB – jak określono w rozdziale II;
 - 2) Instrument Wsparcia Ukrainy – program współpracy z Ukrainą w celu odbudowy, rekonstrukcji i modernizacji ukraińskiej DTIB, z uwzględnieniem możliwości przyszłej integracji ukraińskiej DTIB z EDTIB – jak określono w rozdziale III;
 - 3) ramy prawne dla europejskich projektów wspólnego zainteresowania w dziedzinie obronności (zwanym dalej „EDPCI”) – jak określono w rozdziale IV;
 - 4) Europejski mechanizm sprzedaży na potrzeby wojska – jak określono w rozdziale V;
 - 5) ramy prawne dla struktur na rzecz europejskiego programu zbrojeniowego (zwanym dalej „SEAP”) – jak określono w rozdziale VI;
 - 6) ramy prawne, które pomogą przygotować się na kryzysy dostaw na rynku wewnętrznym i reagować na skutki takich kryzysów – jak określono w rozdziale VII, których celem jest zapewnienie:
 - a) bezpieczeństwa dostaw produktów istotnych w kontekście kryzysu; oraz
 - b) prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego produktów związanych z obronnością, w tym poprzez zapobieganie pojawianiu się przeszkód w tym funkcjonowaniu.
3. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla wyłącznej odpowiedzialności każdego państwa członkowskiego za swoje bezpieczeństwo narodowe, zgodnie z art. 4 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), jak również dla prawa każdego państwa członkowskiego do ochrony swoich podstawowych interesów bezpieczeństwa zgodnie z art. 346 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Artykuł 2

Definicje

Na potrzeby niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „umowa zakupu z wyprzedzeniem” oznacza umowę w sprawie zamówienia publicznego z jednym lub większą liczbą podmiotów gospodarczych, której celem jest wspieranie szybkiego rozwoju lub produkcji produktu, zgodnie z którą prawo do zakupu określonej liczby produktów w określonym terminie i po określonej cenie jest uzależnione od finansowania zaliczkowego części kosztów początkowych ponoszonych przez dane podmioty gospodarcze; umowa zakupu z wyprzedzeniem jest prawnie wiążąca dla uczestniczących instytucji zamawiających i dla wykonawcy, lecz musi być realizowana w drodze zawierania umów z danymi wykonawcami;
- 2) „podmiot z innego państwa trzeciego” oznacza podmiot prawny, którego siedziba znajduje się w niestowarzyszonym państwie trzecim innym niż Ukraina, lub podmiot prawny, którego siedziba znajduje się w Unii, w Ukrainie lub w państwie stowarzyszonym, ale którego zarządcze struktury wykonawcze znajdują się w niestowarzyszonym państwie trzecim innym niż Ukraina;
- 3) „państwa stowarzyszone” oznaczają członków Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, którzy są członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego stosującymi niniejsze rozporządzenie zgodnie z Porozumieniem o Europejskim Obszarze Gospodarczym;

- 4) „wąskie gardło” oznacza punkt zatoru w systemie produkcyjnym, który zatrzymuje lub poważnie spowalnia produkcję;
- 5) „działanie łączone” oznacza działanie wspierane z budżetu Unii, w tym działanie w ramach instrumentu łączonego lub platformy łączonej zdefiniowanych w art. 2 pkt 6 rozporządzenia finansowego, łączące bezzwrotne formy wsparcia lub instrumenty finansowe z budżetu Unii oraz zwrotne formy wsparcia z instytucji finansowania rozwoju lub innych publicznych instytucji finansowych, lub z komercyjnych instytucji finansowych i od inwestorów;
- 6) „informacje niejawne” oznaczają informacje lub materiały, niezależnie od ich formy, których nieuprawnione ujawnienie mogłoby w różnym stopniu wyrządzić szkodę interesom Unii lub interesom co najmniej jednego państwa członkowskiego i którym nadana jest jedna z klauzul tajności UE lub odpowiadająca im klauzula tajności, zgodnie z Umową między państwami członkowskimi Unii Europejskiej, zebranymi w Radzie, w sprawie ochrony informacji niejawnych wymienianych w interesie Unii Europejskiej ⁽³²⁾;
- 7) „instytucje zamawiające” oznaczają instytucje zamawiające w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE ⁽³³⁾ oraz art. 3 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE ⁽³⁴⁾;
- 8) „kontrola” oznacza zdolność do wywierania decydującego wpływu na podmiot prawny, bezpośrednio lub pośrednio, poprzez co najmniej jeden pośredni podmiot prawny;
- 9) „produkty istotne w kontekście kryzysu” oznaczają produkty związane z obronnością lub ich komponenty lub surowce konieczne do ich wytwarzania, lub produkty lub usługi o krytycznym znaczeniu dla ich produkcji, których dostępność jest niezbędna do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego i jego łańcuchów dostaw i musi zostać zapewniona w celu reagowania na kryzys dostaw;
- 10) „działanie w zakresie innowacji w sektorze obronności” oznacza działanie polegające głównie na działalności bezpośrednio ukierunkowanej na opracowanie planów i ustaleń lub projektów dotyczących nowych, zmienionych lub udoskonalonych produktów, procesów lub usług związanych z obronnością, mogącej obejmować opracowanie prototypu, testowanie, demonstrację, pilotaż, walidację produktów na dużą skalę i powielanie rynkowe;
- 11) „produkty związane z obronnością” oznaczają produkty związane z obronnością, o których mowa w załączniku do dyrektywy 2009/43/WE, jak również roboty budowlane, dostawy i usługi bezpośrednio związane z tymi produktami w przypadku wszelkich elementów związanych z ich cyklem życia w rozumieniu art. 2 lit. c) dyrektywy 2009/81/WE;
- 12) „dynamiczne zarządzanie dostępnością” oznacza dostarczanie produktów związanych z obronnością w odpowiednim czasie, w uzgodnionym miejscu i do uzgodnionych poziomów dostępności, jak również zarządzanie ryzykiem w zakresie dostępności, które mogłoby urzeczywistnić się w postaci niedoborów danego produktu związanego z obronnością; w tym kontekście „dostępność” oznacza zdolność produktu związanego z obronnością do działania w sposób bezawaryjny w określonych warunkach, przy czym w razie potrzeby produkt ten musi być gotowy do użycia;
- 13) „zarządcza struktura wykonawcza” oznacza organ podmiotu prawnego, powołany zgodnie z prawem krajowym i, w stosownych przypadkach, podlegający dyrektorowi generalnemu, uprawniony do określania strategii, celów i ogólnego kierunku działania danego podmiotu prawnego, który to organ nadzoruje i monitoruje proces podejmowania decyzji przez kierownictwo danego podmiotu prawnego;
- 14) „nowe informacje” oznaczają dane, know-how lub informacje wytworzone w ramach danego działania na podstawie niniejszego rozporządzenia, bez względu na ich formę lub charakter;
- 15) „czas realizacji” oznacza okres między złożeniem zamówienia a jego całkowitym wykonaniem przez producenta;

⁽³²⁾ Dz.U. C 202 z 8.7.2011, s. 13.

⁽³³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 65, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj>).

⁽³⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 243, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj>).

- 16) „podmiot prawny” oznacza osobę prawną utworzoną i uznaną za taką na mocy prawa Unii, prawa krajowego lub międzynarodowego, która posiada osobowość prawną i zdolność do działania we własnym imieniu, wykonywania praw i podlegania obowiązkom, lub podmiot nieposiadający osobowości prawnej, o którym mowa w art. 200 ust. 2 lit. c) rozporządzenia finansowego;
- 17) „cykl życia” oznacza wszystkie możliwe kolejne fazy produktu, od badania i rozwoju po wycofanie z użycia i usunięcie;
- 18) „konserwacja” oznacza wszystkie działania podejmowane w celu zapewnienia gotowości i zdolności operacyjnej produktu związanego z obronnością, w szczególności w celu utrzymania sprzętu w określonym stanie lub w celu przywrócenia go do określonego stanu do czasu zakończenia jego użytkowania, w tym w celu zapewnienia gotowości do misji, długiej żywotności i aktualizacji, personalizacji i specjalizacji, inspekcji, przeglądu, testowania, serwisowania, modyfikacji, klasyfikacji pod względem zdolności użytkowej, naprawy, odzysku, odbudowy, regeneracji, utylizacji i kanibalizacji;
- 19) „spółka o średniej kapitalizacji” oznacza przedsiębiorstwo, które nie jest MŚP i które zatrudnia maksymalnie 3 000 osób, przy czym liczbę pracowników oblicza się zgodnie z art. 3–6 załącznika do zalecenia Komisji 2003/361/WE ⁽³⁵⁾;
- 20) „podmiot z niestowarzyszonego państwa trzeciego” oznacza podmiot prawny, którego siedziba znajduje się w niestowarzyszonym państwie trzecim, lub podmiot prawny, którego siedziba znajduje się w Unii lub w państwie stowarzyszonym, ale którego zarządcze struktury wykonawcze znajdują się w niestowarzyszonym państwie trzecim;
- 21) „koszty jednorazowe” oznaczają koszty, które występują jednorazowo lub w nieregularnych odstępach czasu, w szczególności koszty projektowania, rozwoju i inwestycji niezbędne do produkcji lub konserwacji produktów związanych z obronnością lub rezerwacji zdolności produkcyjnych;
- 22) „umowa odbioru” oznacza umowę między co najmniej trzema państwami członkowskimi i, w stosownych przypadkach, państwami stowarzyszonymi lub Ukrainą, z jednej strony, i co najmniej jednym producentem produktów związanych z obronnością, z drugiej strony, zawierającą zobowiązanie państw członkowskich i, w stosownych przypadkach, państw stowarzyszonych lub Ukrainy do zamówienia określonej liczby produktów związanych z obronnością w określonym czasie lub zobowiązanie producenta produktów związanych z obronnością do zapewnienia państwu członkowskiemu i, w stosownych przypadkach, państwu stowarzyszonym lub Ukrainie możliwości złożenia takiego zamówienia;
- 23) „wytwórca informacji niejawnych” oznacza instytucję, organ lub jednostkę organizacyjną Unii, państwo członkowskie lub podmiot ustanowiony na podstawie niniejszego rozporządzenia, pod nadzorem których wytworzono informacje niejawne;
- 24) „pełnomocnik ds. zamówień” oznacza instytucję zamawiającą mającą siedzibę w państwie członkowskiemu lub państwie stowarzyszonym, strukturę na rzecz europejskiego programu zbrojeniowego (SEAP), Europejską Agencję Obrony (EDA) lub organizację międzynarodową wyznaczoną przez państwa członkowskie, państwa stowarzyszone, Ukrainę lub SEAP do przeprowadzenia w ich imieniu zamówienia realizowanego na zasadzie współpracy;
- 25) „surowiec” oznacza surowiec w rozumieniu art. 2 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252 ⁽³⁶⁾;
- 26) „rezultaty” oznaczają materialne lub niematerialne skutki działania, takie jak dane, know-how lub informacje, bez względu na ich formę lub charakter oraz niezależnie od tego, czy mogą być one chronione, jak również wszelkie związane z nimi prawa, w tym prawa własności intelektualnej;
- 27) „pieczęć doskonałości” oznacza znak jakości wskazujący, że wniosek złożony w odpowiedzi na zaproszenie do składania wniosków w ramach EDIP lub w ramach Instrumentu Wsparcia Ukrainy spełnił wszystkie kryteria oceny określone w programie prac, lecz ze względu na brak środków w budżecie przeznaczonym na to zaproszenie do składania wniosków w danym programie prac nie mógł być finansowany, i może otrzymać wsparcie z innych unijnych lub krajowych źródeł finansowania;

⁽³⁵⁾ Zalecenie Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj>).

⁽³⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 i (UE) 2019/1020 (Dz.U. L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>).

- 28) „informacje szczególnie chronione” oznaczają jawne informacje i dane, które mają być chronione przed nieuprawnionym dostępem lub ujawnieniem z uwagi na obowiązki określone, w stosownych przypadkach, w prawie unijnym lub krajowym lub w celu ochrony prywatności lub bezpieczeństwa osoby fizycznej lub prawnej;
- 29) „małe i średnie przedsiębiorstwa” (MŚP) oznaczają małe i średnie przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 2 załącznika do zalecenia 2003/361/WE;
- 30) „mała spółka o średniej kapitalizacji” ma znaczenie przypisane temu terminowi w załączniku do zalecenia Komisji (UE) 2025/1099 ⁽³⁷⁾;
- 31) „podwykonawca” oznacza podmiot gospodarczy proponowany przez kandydata, oferenta lub wykonawcę do realizacji określonych zadań lub usług pod nadzorem głównego wykonawcy, przyczyniający się do projektowania lub wytwarzania produktu związanego z obronnością, innego niż produkt dostarczany przez dostawców w ramach wykonania zamówienia, któremu to podmiotowi przydziela się co najmniej 15 % wartości zamówienia i który potrzebuje dostępu do informacji niejawnych w celu wykonania tego zamówienia; na potrzeby niniejszej definicji przez „dostawcę” rozumie się podmiot gospodarczy, który dostarcza wykonawcy komponenty własnego projektu lub własnej produkcji.

Artykuł 3

Budżet

1. Pule środków finansowych na wdrażanie EDIP w okresie od dnia 30 grudnia 2025 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. obejmują:
 - a) 1 200 000 000 EUR w cenach bieżących; oraz
 - b) dodatkowe wkłady zgodnie z art. 5.
2. Pule środków finansowych na wdrażanie Instrumentu Wsparcia Ukrainy w okresie od dnia 30 grudnia 2025 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. obejmują:
 - a) 300 000 000 EUR w cenach bieżących; oraz
 - b) dodatkowe wkłady zgodnie z art. 23 w zakresie, w jakim są przeznaczone na dany cel.
3. Finansowanie unijne na podstawie niniejszego rozporządzenia pokrywa wyłącznie koszty niezbędne do osiągnięcia celów EDIP i Instrumentu Wsparcia Ukrainy. Finansowanie unijne w ramach EDIP i Instrumentu Wsparcia Ukrainy nie pokrywa zatem kosztów zakupu i konserwacji produktów związanych z obronnością na potrzeby wojskowe lub obronne, w tym w kontekście ustanawiania pul gotowości przemysłu obronnego, zarządzania nimi i ich utrzymywania, zgodnie z art. 38 (zwanymi dalej „pulami gotowości przemysłu obronnego”). Finansowanie unijne na podstawie niniejszego rozporządzenia może pokrywać koszty – w szczególności koszty jednorazowe – poniesione w związku z zakupem lub konserwacją takich produktów, jeżeli koszty te są niezbędne do wzmocnienia konkurencyjności EDTIB lub odbudowy, rekonstrukcji i modernizacji ukraińskiej DTIB.
4. Co najmniej 15 % puli środków finansowych, o której mowa w ust. 1 lit. a) niniejszego artykułu, przydziela się na działania, o których mowa w art. 11, a co najmniej 30 % tej puli środków finansowych przydziela się na działania, o których mowa w art. 12. Do 25 % tej puli środków finansowych można przydzielić na działania, o których mowa w art. 35.
5. Aby móc reagować na nieprzewidziane sytuacje lub nowe wydarzenia i potrzeby, Komisja może przenosić środki, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, między EDIP a Instrumentem Wsparcia Ukrainy zgodnie z rozporządzeniem finansowym.
6. Do 3,5 % kwoty, o której mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, może być wykorzystane na pomoc techniczną i administracyjną w ramach wdrażania EDIP i Instrumentu Wsparcia Ukrainy, taką jak działania przygotowawcze, monitorowanie, kontrola, audyt i ocena, w tym badania cen oraz instytucjonalne systemy i platformy informatyczne, a także na wszelką inną pomoc techniczną i administracyjną lub wydatki związane z personelem poniesione przez Komisję w związku z zarządzaniem EDIP i Instrumentem Wsparcia Ukrainy.

⁽³⁷⁾ Zalecenie Komisji (UE) 2025/1099 z dnia 21 maja 2025 r. dotyczące definicji małych spółek o średniej kapitalizacji (Dz.U. L, 2025/1099, 28.5.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2025/1099/oj>).

7. Zobowiązania budżetowe z tytułu działań trwających dłużej niż jeden rok budżetowy można rozłożyć na kilka lat na roczne raty.

8. Jeżeli jest to niezbędne, aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zostaną zakończone przed dniem 31 grudnia 2027 r., w budżecie Unii można zapisywać do 2033 r. środki na pokrycie wydatków niezbędnych do realizacji celów określonych w art. 4 w odniesieniu do EDIP lub, w stosownych przypadkach, w art. 22 w odniesieniu do Instrumentu Wsparcia Ukrainy, aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zostaną zakończone przez koniec obowiązywania EDIP lub Instrumentu Wsparcia Ukrainy, oraz środki na pokrycie wydatków związanych z mającymi zasadnicze znaczenie działaniami operacyjnymi i usługami.

ROZDZIAŁ II

EDIP

SEKCJA 1

PRZEPISY OGÓLNE MAJĄCE ZASTOSOWANIE DO EDIP

Artykuł 4

Cele

1. Celem EDIP jest zwiększenie konkurencyjności i gotowości EDTIB poprzez inicjowanie i przyspieszenie dostosowania przemysłu do zmian strukturalnych wynikających ze zmieniającego się środowiska bezpieczeństwa. W szczególności celem EDIP jest:

- a) zacieśnienie współpracy w zakresie zamówień w dziedzinie obronności poprzez zachęcanie państw członkowskich do agregowania popytu na produkty związane z obronnością, harmonizowania wymogów dotyczących zdolności obronnych i wzmacniania wzajemnej solidarności – co ostatecznie doprowadzi do zwiększenia interoperacyjności i zamienności – a także poprzez poprawę przewidywalności popytu dla EDTIB, z uwzględnieniem potrzeb państw członkowskich w zakresie produktów związanych z obronnością;
- b) poprawa i przyspieszenie rozwoju zdolności w zakresie dostosowywania przemysłowych łańcuchów dostaw w dziedzinie obronności, otwarcie łańcuchów dostaw na współpracę transgraniczną, w szczególności w odniesieniu do MŚP i spółek o średniej kapitalizacji, zwiększenie zdolności produkcyjnych, skrócenie czasu realizacji produktów związanych z obronnością oraz wspieranie produkcji na skalę przemysłową i komercjalizacji produktów związanych z obronnością z wykorzystaniem działań finansowanych przez Unię lub innych opartych na współpracy działań unijnych prowadzonych przy wsparciu państw członkowskich, z myślą o zapewnieniu dostępności i dostaw produktów związanych z obronnością w całej Unii, biorąc pod uwagę konkretne potrzeby państw członkowskich w przypadku urzeczywistnienia się konwencjonalnych zagrożeń wojskowych;
- c) zwiększenie bezpieczeństwa dostaw i odporności EDTIB poprzez wspieranie rozwoju i obecności EDTIB w całej Unii.

2. EDIP jest wdrażany z uwzględnieniem celów Strategicznego kompasu na rzecz bezpieczeństwa i obrony i jest spójny zarówno z priorytetami w zakresie zdolności obronnych uzgodnionymi wspólnie przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB), w szczególności w kontekście planu rozwoju zdolności (CDP), jak i z możliwościami współpracy określonymi w skoordynowanym rocznym przeglądzie w zakresie obronności (CARD).

3. EDIP jest spójny ze współpracą państw członkowskich w ramach stałej współpracy strukturalnej (PESCO), inicjatywami i projektami EDA oraz cywilną i wojskową pomocą Unii dla Ukrainy. EDIP uwzględni w należyty sposób odpowiednie działania prowadzone przez Organizację Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO) i innych partnerów, jeżeli takie działania służą interesom Unii w zakresie bezpieczeństwa i obrony.

Artykuł 5

Dodatkowe zasoby finansowe

1. Państwa członkowskie, instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii, państwa trzecie, organizacje międzynarodowe, międzynarodowe instytucje finansowe lub inne osoby trzecie mogą zapewnić dodatkowe wkłady finansowe na rzecz EDIP, w tym Funduszu na rzecz Przyspieszenia Transformacji Łańcuchów Dostaw w Sektorze Obronności (FAST), o którym mowa w art. 14 niniejszego rozporządzenia, zgodnie z art. 211 ust. 2 rozporządzenia finansowego. Takie wkłady finansowe stanowią zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 2 lit. a), d) lub e) lub art. 21 ust. 5 rozporządzenia finansowego.

2. Jeżeli wkłady państw członkowskich wspierane z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności przyczyniają się do osiągnięcia co najmniej jednego z celów określonych w art. 4 rozporządzenia (UE) 2021/241, są one wykorzystywane na rzecz danego państwa członkowskiego i mogą, na zasadzie odstępstwa od art. 20 ust. 6 niniejszego rozporządzenia i art. 193 ust. 1 rozporządzenia finansowego, zostać wykorzystane z myślą o przyczynieniu się do finansowania kwalifikujących się działań na podstawie art. 12 niniejszego rozporządzenia w wysokości do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

Na zasadzie odstępstwa od art. 5 ust. 2, art. 18 ust. 4 lit. d) i art. 19 ust. 3 lit. d) rozporządzenia (UE) 2021/241 oraz od kryterium 2.4 określonego w załączniku V do tego rozporządzenia zasada „nie czyn poważnych szkód” nie ma zastosowania do wkładów państw członkowskich wspieranych w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, pod warunkiem że w odpowiedniej umowie z Komisją o przyznanie wkładu dane państwo członkowskie uzasadni, że nie jest wykonalne ani odpowiednie zapewnienie zgodności danego rodzaju działań – które mają być wspierane na podstawie niniejszego rozporządzenia – z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

3. Dodatkowe kwoty otrzymane na mocy umów dwustronnych lub wielostronnych zawartych na podstawie art. 17 rozporządzenia Rady (UE) 2025/1106⁽³⁸⁾ stanowią zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 5 rozporządzenia finansowego i są wykorzystywane na potrzeby EDIP zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

4. Zasoby przydzielone państwom członkowskim w ramach zarządzania dzielonego mogą, na wniosek danych państw członkowskich, zostać przesunięte do EDIP z zastrzeżeniem warunków określonych w rozporządzeniu (UE) 2021/1060. Komisja wykonuje te zasoby bezpośrednio zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) rozporządzenia finansowego lub pośrednio zgodnie z lit. c) tego akapitu. Zasoby te wykorzystuje się na rzecz danego państwa członkowskiego.

5. W odniesieniu do kwot wniesionych zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu dane państwo członkowskie może podjąć decyzję o tym, które części tych kwot mają zostać udostępnione wszystkim podmiotom kwalifikującym się do finansowania na podstawie niniejszego rozporządzenia, tak aby mogły one zostać udostępnione wyłącznie na rzecz danego państwa członkowskiego lub aby mogły one zostać udostępnione dodatkowo na rzecz innych państw członkowskich. Jeżeli kwoty zostały udostępnione na rzecz danego państwa członkowskiego lub dodatkowo na rzecz innych państw członkowskich, kwoty takie mogą, na zasadzie odstępstwa od art. 20 ust. 6 niniejszego rozporządzenia i art. 193 ust. 1 rozporządzenia finansowego, zostać wykorzystane z myślą o przyczynieniu się do finansowania kwalifikujących się działań na podstawie art. 12 niniejszego rozporządzenia w wysokości do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

6. Jeżeli w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego Komisja nie podjęła zobowiązania prawnego w odniesieniu do zasobów przesuniętych zgodnie z ust. 4 niniejszego artykułu, najpóźniej do dnia 31 grudnia 2028 r. odpowiednie niewykorzystane zasoby mogą zostać przesunięte z powrotem do jednego lub większej liczby odpowiednich programów źródłowych na wniosek danego państwa członkowskiego, zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu (UE) 2021/1060.

Artykuł 6

Finansowanie alternatywne, łączone i skumulowane

1. EDIP jest wdrażany w synergii z innymi programami unijnymi. Działanie, które otrzymało wkład w ramach innego programu unijnego, może również otrzymać wkład w ramach EDIP, pod warunkiem że wkłady te nie pokrywają tych samych kosztów. Zasady odpowiedniego programu unijnego mają zastosowanie do odpowiedniego wkładu lub do wszystkich wkładów można zastosować jeden zbiór przepisów dowolnego z programów unijnych zapewniających wkład, i można zaciągnąć jedno zobowiązanie prawne. Skumulowane wsparcie z budżetu Unii nie przekracza łącznych kosztów kwalifikowalnych działania i może być obliczane na zasadzie proporcjonalnej, zgodnie z dokumentami określającymi warunki udzielenia wsparcia.

2. W celu otrzymania pieczęci doskonałości w ramach EDIP działania muszą spełniać wszystkie następujące warunki:

a) zostały ocenione w kontekście zaproszenia do składania wniosków w ramach EDIP;

b) spełniają minimalne wymagania jakościowe określone w tym zaproszeniu do składania wniosków;

⁽³⁸⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2025/1106 z dnia 27 maja 2025 r. ustanawiające Instrument na rzecz Zwiększenia Bezpieczeństwa Europy („instrument SAFE”) poprzez Wzmocnienie Europejskiego Przemysłu Obronnego (Dz.U. L, 2025/1106, 28.5.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj>).

c) nie są finansowane w ramach tego zaproszenia do składania wniosków z uwagi na ograniczenia budżetowe.

3. Zgodnie z odpowiednimi przepisami rozporządzenia (UE) 2021/1060 wnioskowi złożonym w odpowiedzi na zaproszenie do składania wniosków w ramach EDIP, którym przyznano pieczęć doskonałości, można udzielić wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) lub Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+).

Artykuł 7

Wykonywanie i formy finansowania unijnego

1. EDIP jest wdrażany w ramach zarządzania bezpośredniego zgodnie z rozporządzeniem finansowym lub w ramach zarządzania pośredniego z podmiotami, o których mowa w art. 62 ust. 1 lit. c) rozporządzenia finansowego.

2. Bez uszczerbku dla art. 20 ust. 3 niniejszego rozporządzenia finansowanie unijne może być udzielane w dowolnej formie określonej w rozporządzeniu finansowym, w szczególności w formie dotacji, nagród, zamówień i instrumentów finansowych w ramach działań łączonych na podstawie Programu InvestEU zgodnie z tytułem X rozporządzenia finansowego.

3. W odniesieniu do działań, o których mowa w art. 12 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, w przypadku których zapewnia się finansowanie unijne w formie dotacji i w przypadku których osiągany jest zysk, Komisja jest uprawniona do odzyskania odsetka zysku odpowiadającego wkładowi Unii w koszty kwalifikowalne faktycznie poniesione przez beneficjenta realizującego działanie, do wysokości ostatecznej kwoty wkładu Unii. Na zasadzie odstępstwa od art. 195 ust. 2 rozporządzenia finansowego zysk oblicza się na podstawie nadwyżki wpływów w stosunku do kosztów kwalifikowalnych działania, przy czym wpływy są ograniczone do finansowania unijnego, finansowania przez państwa członkowskie, w tym zamówień, innych dochodów wygenerowanych w trakcie działania oraz dochodów wynikających z działania. Programy prac, o których mowa w art. 21 niniejszego rozporządzenia, mogą zawierać dalsze szczegóły.

4. Na zasadzie odstępstwa od art. 196 ust. 2 rozporządzenia finansowego wkłady finansowe mogą, w stosownych przypadkach i gdy jest to konieczne do realizacji działania, obejmować działania rozpoczęte i koszty poniesione przed datą złożenia wniosku dotyczącego tych działań, pod warunkiem że działania te nie rozpoczęły się przed dniem 5 marca 2024 r. i nie zostały zakończone przed podpisaniem umowy o udzielenie dotacji.

Artykuł 8

Państwa trzecie stowarzyszone z EDIP

Uczestnictwo w EDIP jest otwarte dla członków państw stowarzyszonych, zgodnie z warunkami ustanowionymi w Porozumieniu o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

Artykuł 9

Kwalifikujące się podmioty prawne

1. Wyłącznie podmioty prawne mające siedzibę w Unii lub w państwie stowarzyszonym i posiadające swoje zarządcze struktury wykonawcze w Unii lub w państwie stowarzyszonym kwalifikują się do bycia odbiorcami finansowania unijnego na podstawie niniejszego rozporządzenia.

2. Oprócz kryteriów określonych zgodnie z rozporządzeniem finansowym zastosowanie mają kryteria kwalifikowalności określone w ust. 3–9 niniejszego artykułu.

3. Infrastruktura, obiekty, aktywa i zasoby odbiorców finansowania unijnego, którzy uczestniczą w danym działaniu, wykorzystywane na potrzeby tego działania, muszą być zlokalizowane na terytorium państwa członkowskiego lub państwa stowarzyszonego przez cały czas realizacji działania.

4. Na zasadzie odstępstwa od ust. 3 niniejszego artykułu, jeżeli odbiorcy finansowania unijnego, którzy uczestniczą w danym działaniu, nie mają łatwo dostępnych alternatyw ani odpowiednich infrastruktury, obiektów, aktywów i zasobów w Unii ani w państwie stowarzyszonym, mogą oni korzystać ze swojej infrastruktury oraz swoich obiektów, aktywów lub zasobów zlokalizowanych lub przechowywanych poza terytorium państw członkowskich lub państw stowarzyszonych, pod warunkiem że takie korzystanie nie jest sprzeczne z interesami Unii lub jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony, obejmującymi poszanowanie zasady stosunków dobrosąsiedzkich, i że odbywa się ono w sposób spójny z celami określonymi w art. 4. Koszty związane z działaniami wykorzystującymi taką infrastrukturę lub takie obiekty, aktywa lub zasoby nie kwalifikują się do wsparcia w ramach EDIP.

5. Odbiorcy finansowania unijnego udzielanego w ramach EDIP nie mogą podlegać kontroli ze strony niestowarzyszonego państwa trzeciego ani podmiotu z niestowarzyszonego państwa trzeciego.

6. Na zasadzie odstępstwa od ust. 5 niniejszego artykułu podmiot prawny mający siedzibę w Unii lub w państwie stowarzyszonym i kontrolowany przez niestowarzyszone państwo trzecie lub podmiot z niestowarzyszonego państwa trzeciego kwalifikuje się do bycia odbiorcą finansowania unijnego, jeżeli Komisji udzielono gwarancji zatwierdzonych zgodnie z procedurami krajowymi państwa członkowskiego lub państwa stowarzyszonego, w którym podmiot ten ma siedzibę, takich jak odpowiednie środki podejmowane w ramach monitorowania w rozumieniu art. 2 pkt 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/452 ⁽³⁹⁾.

Gwarancje, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zapewniają, aby udział w działaniu podmiotu prawnego, o którym mowa w tym akapicie, nie był sprzeczny z interesami Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony ustalonymi w ramach WPZiB na podstawie tytułu V TUE, obejmującymi poszanowanie zasady stosunków dobrosąsiedzkich, lub z celami określonymi w art. 4 niniejszego rozporządzenia. Gwarancje te w szczególności potwierdzają, że na potrzeby danego działania istnieją środki zapewniające, aby:

- a) kontrola nad danym podmiotem prawnym nie była sprawowana w sposób ograniczający lub obniżający jego zdolność do przeprowadzenia danego działania i do osiągnięcia rezultatów, nie wprowadzała ograniczeń dotyczących jego infrastruktury, obiektów, aktywów, zasobów, własności intelektualnej lub know-how, niezbędnych do danego działania, ani nie osłabiała jego zdolności i standardów potrzebnych do przeprowadzenia danego działania;
- b) niestowarzyszone państwo trzecie ani podmiot z niestowarzyszonego państwa trzeciego nie miały dostępu do informacji niejawnych lub szczególnie chronionych związanych z danym działaniem, oraz aby pracownicy lub inne osoby uczestniczące w danym działaniu posiadały, w stosownych przypadkach, krajowe poświadczenie bezpieczeństwa wydane przez państwo członkowskie lub państwo stowarzyszone, zgodnie z krajowymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi;
- c) prawa własności intelektualnej wynikające z działań, o których mowa w art. 12 ust. 1 lit. d), nie podlegały ograniczeniom ze strony niestowarzyszonego państwa trzeciego lub podmiotu z niestowarzyszonego państwa trzeciego ani nie zostały przekazane podmiotom mającym siedzibę poza terytorium państw członkowskich lub państw stowarzyszonych, bez zgody państwa członkowskiego lub państwa stowarzyszonego, w którym dany podmiot prawny ma siedzibę. Udzielenie takiej zgody nie może być sprzeczne z celami określonymi w art. 4.

Jeżeli państwo członkowskie lub państwo stowarzyszone, w którym dany podmiot prawny ma siedzibę, uznają to za stosowne, mogą być udzielone dodatkowe gwarancje.

Komisja informuje komitet, o którym mowa w art. 77, o każdym podmiocie prawnym uznanym za kwalifikujący się do bycia odbiorcą finansowania unijnego zgodnie z niniejszym ustępem.

7. Gwarancje, o których mowa w ust. 6 niniejszego artykułu, mogą się opierać na standardowym wzorze opracowanym przez Komisję, wspomagana przez komitet, o którym mowa w art. 77, tak by zapewnić zharmonizowane podejście w całej Unii.

8. Przeprowadzając kwalifikujące się działanie, odbiorcy mogą także współpracować z podmiotami prawnymi mającymi siedzibę poza terytorium państw członkowskich lub państw stowarzyszonych, lub kontrolowanymi przez niestowarzyszone państwo trzecie lub przez podmiot z niestowarzyszonego państwa trzeciego, w tym poprzez wykorzystywanie aktywów, infrastruktury, obiektów i zasobów takich podmiotów prawnych, pod warunkiem że takie wykorzystywanie nie jest sprzeczne z interesami Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony, obejmującymi poszanowanie zasady stosunków dobrosąsiedzkich, ani z celami określonymi w art. 4.

Niestowarzyszone państwo trzecie lub inny podmiot z niestowarzyszonego państwa trzeciego nie mogą uzyskać nieuprawnionego dostępu do informacji niejawnych związanych z prowadzeniem danego działania; unika się też potencjalnych negatywnych skutków, jakie dla bezpieczeństwa dostaw mogą mieć czynniki o kluczowym znaczeniu dla danego działania.

Koszty związane ze współpracą z podmiotami prawnymi mającymi siedzibę poza terytorium państw członkowskich lub państw stowarzyszonych lub kontrolowanymi przez niestowarzyszone państwo trzecie lub podmiot z niestowarzyszonego państwa trzeciego nie kwalifikują się do wsparcia w ramach EDIP.

⁽³⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/452 z dnia 19 marca 2019 r. ustanawiające ramy monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Unii (Dz.U. L 79 I z 21.3.2019, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj>).

9. Ust. 5 i 6 nie mają zastosowania do:

- a) instytucji z zamawiających z państw członkowskich i państw stowarzyszonych;
- b) organizacji międzynarodowych;
- c) SEAP;
- d) EDA.

SEKCJA 2

KWALIFIKUJĄCE SIĘ DZIAŁANIA

Artykuł 10

Kwalifikujące się działania

1. Działania kwalifikujące się do finansowania w ramach EDIP służą realizacji celów określonych w art. 4 i mogą przyjąć jedną z następujących form lub mogą stanowić ich połączenie:

- a) działania dotyczące zamówień realizowanych na zasadzie współpracy, o których to działaniach mowa w art. 11, w tym w celu ustanowienia, zarządzania lub utrzymywania pul gotowości przemysłu obronnego;
- b) działania na rzecz wzmocnienia przemysłu, o których mowa w art. 12;
- c) działania wspierające, o których mowa w art. 13;
- d) wdrażanie EDCPI, o których mowa w art. 35.

2. Do finansowania w ramach EDIP nie kwalifikują się następujące działania:

- a) działania związane z produktami związanymi z obronnością, które są zabronione przez mające zastosowanie prawo międzynarodowe;
- b) działania związane z autonomicznymi systemami śmiertelnościami, które działają poza odpowiedzialnym łańcuchem dowodzenia i kontroli przez człowieka lub których nie można stosować zgodnie z międzynarodowym prawem humanitarnym;
- c) działania związane z amunicją kasetową;
- d) działania lub ich części, które są już w pełni finansowane z innych źródeł publicznych lub prywatnych.

3. W przypadku zamówień udzielanych na podstawie art. 11, 13 i 35, które to zamówienia są wspierane z finansowania unijnego, koszt komponentów pochodzących spoza Unii i państw stowarzyszonych nie może przekraczać 35 % szacunkowego kosztu komponentów produktu końcowego. Żaden komponent nie może pochodzić z państw trzecich, które naruszają interesy Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony.

4. W przypadku działań prowadzonych na podstawie art. 12 i działań prowadzonych na podstawie art. 35, innych niż działania w zakresie zamówień, koszt komponentów pochodzących spoza Unii i państw stowarzyszonych nie może przekraczać 35 % szacunkowego kosztu komponentów produktu, w odniesieniu do którego zwiększenie zdolności produkcyjnych jest wspierane z finansowania unijnego. Żaden komponent produktu, w odniesieniu do którego zwiększenie zdolności produkcyjnych jest wspierane z finansowania unijnego, nie może pochodzić z państw trzecich, które naruszają interesy Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony.

5. Odbiorcy finansowania unijnego lub, w stosownych przypadkach, wykonawcy muszą mieć możliwość decydowania – bez podlegania ograniczeniom nakładanym przez niestowarzyszone państwa trzecie lub podmioty z niestowarzyszonych państw trzecich – o określeniu, dostosowaniu i rozwoju projektu danych produktów związanych z obronnością, w tym mieć prawną możliwość zastąpienia lub usunięcia komponentów, które podlegają ograniczeniom nałożonym przez niestowarzyszone państwa trzecie lub podmioty z niestowarzyszonych państw trzecich.

6. Bez uszczerbku dla art. 5 dyrektywy 2009/43/WE państwa członkowskie mogą publikować generalne zezwolenia na transfer w odniesieniu do transferu do innych państw członkowskich produktów związanych z działaniami wspieranymi w ramach EDIP.

Artykuł 11

Działania dotyczące zamówień realizowanych na zasadzie współpracy

1. Działania dotyczące zamówień realizowanych na zasadzie współpracy obejmują działania dotyczące współpracy podmiotów prawnych w zakresie zamówień na takie produkty związane z obronnością na każdym etapie cyklu życia tych produktów, w tym w celu ustanowienia, zarządzania i utrzymywania pul gotowości przemysłu obronnego.
2. Do działań dotyczących zamówień realizowanych na zasadzie współpracy kwalifikują się wyłącznie następujące podmioty prawne:
 - a) instytucje zamawiające z państw członkowskich lub państw stowarzyszonych;
 - b) organizacje międzynarodowe;
 - c) SEAP;
 - d) EDA.
3. Działania dotyczące zamówień realizowanych na zasadzie współpracy prowadzone są przez:
 - a) konsorcjum podmiotów prawnych, o których mowa w ust. 2, obejmujące co najmniej trzy podmioty, o których mowa w ust. 2 lit. a), z co najmniej trzech państw członkowskich lub państw stowarzyszonych, spośród których co najmniej dwa są instytucjami zamawiającymi z państw członkowskich; lub
 - b) SEAP.
4. Państwa członkowskie i państwa stowarzyszone prowadzące działanie dotyczące zamówienia realizowanego na zasadzie współpracy jednomyślnie wyznaczają pełnomocnika ds. zamówień, który działa w ich imieniu na potrzeby tego zamówienia realizowanego na zasadzie współpracy. Pełnomocnik ds. zamówień przeprowadza postępowania o udzielenie zamówień i zawiera wynikające z nich umowy z wykonawcami w imieniu uczestniczących państw. Pełnomocnik ds. zamówień może uczestniczyć w danym działaniu jako beneficjent i występować w roli koordynatora ze strony konsorcjum podmiotów prawnych, i tym samym może mieć możliwość zarządzania środkami finansowymi z EDIP i środkami finansowymi z uczestniczących państw członkowskich i państw stowarzyszonych oraz łączenia tych środków.
5. Postępowania o udzielenie zamówień, o których mowa w ust. 4, opierają się na umowie podpisywanej przez uczestniczące państwa członkowskie i państwa stowarzyszone z pełnomocnikiem ds. zamówień na warunkach określonych w programie prac. Umowa określa w szczególności praktyczne ustalenia regulujące zamówienia realizowane na zasadzie współpracy i proces podejmowania decyzji w odniesieniu do wyboru procedury, oceny ofert i udzielenia zamówienia.
6. Pełnomocnik ds. zamówień stosuje kryteria równoważne z kryteriami określonymi w art. 9 w odniesieniu do swoich postępowań o udzielenie zamówienia i umów z wykonawcami oraz wymaga, aby kryteria te były stosowane wobec podwykonawców.
7. Na zasadzie odstępstwa od ust. 6, aby uwzględnić współpracę przemysłową z niestowarzyszonymi państwami trzecimi, zamówienie realizowane na zasadzie współpracy, w którym uczestniczy podwykonawca, któremu przydzielono między 15 % a 35 % wartości zamówienia i który nie ma siedziby ani zarządczych struktur wykonawczych w Unii ani w państwie stowarzyszonym, kwalifikuje się do wsparcia w ramach EDIP, pod warunkiem że przed datą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia wykonawca i dany podwykonawca nawiązali bezpośredni stosunek umowny dotyczący produktu związanego z obronnością.
8. Pełnomocnicy ds. zamówień powiadamiają Komisję o gwarancjach, o których mowa w art. 9 ust. 6. Dalsze informacje na temat tych gwarancji są udostępniane Komisji na jej wniosek. Komisja informuje komitet, o którym mowa w art. 77, o każdym powiadomieniu przekazanym zgodnie z niniejszym ustępem.
9. Przed rozpoczęciem postępowania o udzielenie zamówienia w odniesieniu do działania dotyczącego zamówienia realizowanego na zasadzie współpracy na podstawie niniejszego rozporządzenia pełnomocnik ds. zamówień odpowiednio informuje państwa członkowskie, które nie uczestniczą w planowanym postępowaniu, i umożliwia im przedstawienie w rozsądnym czasie uzasadnionego wniosku o zakupienie dla nich przez pełnomocnika ds. zamówień dodatkowych ilości produktów związanych z obronnością. Jeżeli taki wniosek zostanie przedstawiony, w zamówieniu realizowanym na zasadzie współpracy zastrzega się prawo uczestniczących instytucji zamawiających do zakupu dodatkowych ilości produktów związanych z obronnością dla takich państw członkowskich, bez uszczerbku dla mających zastosowanie przepisów prawa Unii i prawa krajowego, które dotyczą wywozu produktów związanych z obronnością.

10. Przed rozpoczęciem postępowania o udzielenie zamówienia w odniesieniu do działania dotyczącego zamówienia realizowanego na zasadzie współpracy na podstawie niniejszego rozporządzenia pełnomocnik ds. zamówień informuje również, w miarę możliwości, państwa stowarzyszone i Ukrainę o planowanym postępowaniu i daje im możliwość przedstawienia mu uzasadnionego wniosku dotyczącego zakupu dla nich dodatkowych ilości produktów związanych z obronnością. Jeżeli taki wniosek zostanie przedstawiony, w zamówieniu realizowanym na zasadzie współpracy zastrzega się prawo uczestniczących instytucji zamawiających do zakupu dodatkowych ilości produktów związanych z obronnością dla państw stowarzyszonych i dla Ukrainy.

Artykuł 12

Działania na rzecz wzmocnienia przemysłu

1. Działania na rzecz wzmocnienia przemysłu obejmują działania związane z przyspieszeniem dostosowania do zmian strukturalnych zdolności produkcyjnych produktów związanych z obronnością, w tym ich komponentów i odpowiadających im surowców, o ile są one przeznaczone lub wykorzystywane w całości do produkcji produktów związanych z obronnością, w szczególności:

- a) optymalizację, rozbudowę, modernizację, w tym automatyzację, aktualizację lub zmianę przeznaczenia istniejących zdolności produkcyjnych w zakresie produktów związanych z obronnością, komponentów i odpowiadających im surowców lub tworzenie nowych zdolności produkcyjnych w tym zakresie, w tym na podstawie zamówienia lub zakupu niezbędnych maszyn i wszelkich innych potrzebnych materiałów wejściowych;
- b) ustanowienie transgranicznych partnerstw przemysłowych, w tym poprzez partnerstwa publiczno-prywatne lub inne formy współpracy przemysłowej, obejmujące MŚP i małe spółki o średniej kapitalizacji, w ramach wspólnego wysiłku przemysłowego, łącznie z działaniami mającymi na celu koordynację pozyskiwania lub rezerwacji i gromadzenia zapasów produktów związanych z obronnością, komponentów i odpowiadających im surowców oraz koordynację zdolności produkcyjnych i planów produkcji;
- c) tworzenie i udostępnianie zarezerwowanych zdolności produkcyjnych w zakresie produktów związanych z obronnością, ich komponentów i odpowiadających im surowców, zgodnie z zamówioną lub zaplanowaną wielkością produkcji;
- d) wspieranie produkcji na skalę przemysłową i komercjalizacji produktów związanych z obronnością, opracowanych w ramach działań finansowanych przez Unię lub innych opartych na współpracy działań prowadzonych przy wsparciu co najmniej dwóch państw członkowskich, w tym przez ustanowienie transgranicznych partnerstw przemysłowych, partnerstw publiczno-prywatnych lub innych form współpracy przemysłowej, i przez zwiększenie produkcji początkowej oraz, w stosownych przypadkach, licencjonowanie produkcji;
- e) testowanie, obejmujące niezbędną infrastrukturę, oraz, w stosownym przypadku, certyfikację odnowienia produktów związanych z obronnością w celu ich unowocześnienia i uczynienia ich zdatnymi do użytkowania dla użytkowników końcowych.

2. W przypadku działań, o których mowa w ust. 1 lit. d), działanie jest prowadzone przez podmioty prawne współpracujące w ramach konsorcjum składającego się z co najmniej trzech kwalifikujących się podmiotów prawnych, spośród których co najmniej dwa mają siedzibę w różnych państwach członkowskich. Co najmniej trzy spośród tych kwalifikujących się podmiotów prawnych, które mają siedziby w co najmniej dwóch różnych państwach członkowskich, nie mogą, w trakcie całego okresu prowadzenia działania, być kontrolowane, bezpośrednio lub pośrednio, przez ten sam podmiot prawny, ani nie mogą kontrolować siebie nawzajem.

3. Niezależnie od ust. 2, działania, o których mowa w ust. 1, mogą być prowadzone przez SEAP.

4. W przypadku produkcji amunicji i pocisków raketowych odbiorcy finansowania unijnego lub odpowiednie organy rządowe danych państw członkowskich mają możliwość decydowania – bez podlegania ograniczeniom nakładanym przez niestowarzyszone państwa trzecie lub podmioty z niestowarzyszonych państw trzecich – o określeniu, dostosowaniu i rozwoju projektu danego produktu związanego z obronnością, w tym mają prawną możliwość zastąpienia lub usunięcia komponentów, które podlegają ograniczeniom nałożonym przez niestowarzyszone państwa trzecie lub podmioty z niestowarzyszonych państw trzecich, lub alternatywnie, na zasadzie odstąpienia od art. 10 ust. 5, ci odbiorcy lub te organy uzyskują od niestowarzyszonego państwa trzeciego lub od danego podmiotu z niestowarzyszonego państwa trzeciego prawnie wiążące zobowiązanie, że otrzymają taką możliwość w rozsądnym terminie współmiernym do złożoności danego działania, a w każdym razie nie później niż do dnia 31 grudnia 2033 r.

Artykuł 13

Działania wspierające

1. Działania wspierające obejmują:
 - a) działania mające na celu zwiększenie interoperacyjności i zamienności, w tym wzajemną certyfikację produktów związanych z obronnością oraz działania prowadzące do wzajemnego uznawania certyfikacji lub ułatwiające wdrażanie norm wojskowych, w szczególności norm NATO i innych odpowiednich norm, i tym samym zmniejszające nadmierne różnicowanie w produktach związanych z obronnością w całej Unii;
 - b) działania mające na celu ułatwienie dostępu do rynku obronnego MŚP, spółkom o średniej kapitalizacji i przedsiębiorstwom typu start-up, a także wsparcie w celu uzyskania niezbędnej certyfikacji jakości i produkcji;
 - c) budowanie zdolności, szkolenie, przekwalifikowywanie lub podnoszenie kwalifikacji personelu w związku z działaniami, o których mowa w art. 10 ust. 1;
 - d) zamawianie systemów ochrony fizycznej i cyberbezpieczeństwa w związku z działaniami, o których mowa w art. 12;
 - e) działania koordynacyjne i działania wsparcia technicznego, w szczególności służące wyeliminowaniu zidentyfikowanych wąskich gardeł dotyczących zdolności produkcyjnych i łańcuchów dostaw w kontekście zabezpieczenia i przyspieszenia produkcji produktów istotnych w kontekście kryzysu w celu zapewnienia ich skutecznych dostaw i terminowej dostępności;
 - f) ustanowienie europejskiego katalogu sprzedaży na potrzeby wojska, o którym mowa w rozdziale V;
 - g) wsparcie dla ustanowienia i funkcjonowania SEAP, w tym w celu ustanawiania i zarządzania pulami gotowości przemysłu obronnego oraz ich utrzymywania;
 - h) działania mające na celu szybkie dostosowanie i modyfikację produktów cywilnych do zastosowań obronnych;
 - i) działania w zakresie innowacji w sektorze obronności, w tym działania w zakresie innowacji w sektorze obronności w sytuacjach nadzwyczajnych w przypadku uruchomienia środka, o którym mowa w art. 68.
2. W przypadku działań, o których mowa w ust. 1 lit. a), działanie jest prowadzone przez podmioty prawne współpracujące w ramach konsorcjum składającego się z co najmniej trzech kwalifikujących się podmiotów prawnych, spośród których co najmniej dwa mają siedzibę w co najmniej dwóch różnych państwach członkowskich. Co najmniej trzy spośród tych kwalifikujących się podmiotów prawnych nie mogą, w trakcie całego okresu przeprowadzania działania, być kontrolowane, bezpośrednio lub pośrednio, przez ten sam podmiot prawny, ani nie mogą kontrolować siebie nawzajem.
3. Niezależnie od ust. 2, działania, o których mowa w ust. 1, mogą być prowadzone przez SEAP.

SEKCJA 3

FUNDUSZ NA RZECZ PRZYSPIESZENIA TRANSFORMACJI ŁAŃCUCHÓW DOSTAW W SEKTORZE OBRONNOŚCI (FAST)

Artykuł 14

Fundusz na rzecz Przyspieszenia Transformacji Łańcuchów Dostaw w Sektorze Obronności (FAST)

1. W celu lewarowania, zmniejszenia ryzyka i przyspieszenia inwestycji niezbędnych do zwiększenia zdolności produkcyjnych MŚP i małych spółek o średniej kapitalizacji spełniających kryteria równoważne z kryteriami określonymi w art. 9 ust. 1 i, w stosownych przypadkach, art. 9 ust. 3 i 4, można ustanowić działanie łączone oferujące wsparcie dłużne, wsparcie kapitałowe lub obydwa rodzaje wsparcia – o nazwie „Fundusz na rzecz Przyspieszenia Transformacji Łańcuchów Dostaw w Sektorze Obronności” (FAST). Działanie to wdrażane jest zgodnie z tytułem X rozporządzenia finansowego i z rozporządzeniem (UE) 2021/523.
2. FAST realizuje następujące cele szczegółowe:
 - a) osiągnięcie zadowalającego efektu mnożnikowego, co jest zgodne z zestawem instrumentów dłużnych i kapitałowych oraz co przyczynia się do przyciągnięcia finansowania zarówno publicznego, jak i prywatnego;

- b) zapewnienie wsparcia MŚP, w tym przedsiębiorstwom typu start-up i scale-up, oraz małym spółkom o średniej kapitalizacji w całej Unii, które napotyka trudności w dostępie do finansowania i które:
 - (i) produkują na skalę przemysłową lub wytwarzają produkty związane z obronnością lub planują przeprowadzić takie działania w najbliższej przyszłości; lub
 - (ii) są częścią unijnego łańcucha dostaw w sektorze obronności lub planują stać się jego częścią w najbliższej przyszłości;
- c) przyspieszenie inwestycji w dziedzinach wytwarzania produktów związanych z obronnością i rozwoju technologii obronnych, a tym samym zwiększenie bezpieczeństwa dostaw w unijnych łańcuchach wartości przemysłu obronnego.

SEKCJA 4

ZAMÓWIENIA

Artykuł 15

Zamówienia przy wsparciu ze strony Komisji

1. Zgodnie z art. 168 rozporządzenia finansowego państwa członkowskie mogą zwrócić się do Komisji, aby:
 - a) uczestniczyła z nimi we wspólnych zamówieniach, jak przewidziano w art. 168 ust. 2 rozporządzenia finansowego, w ramach których państwa członkowskie mogą w całości nabyć, wynająć lub wydzierżawić wspólnie zamawiane produkty związane z obronnością;
 - b) działała w charakterze centralnej jednostki zakupującej, o której mowa w art. 168 ust. 3 rozporządzenia finansowego, w celu udzielania zamówień na produkty związane z obronnością w imieniu lub na rzecz zainteresowanych państw członkowskich.
2. W przypadku gdy instytucje zamawiające z państw członkowskich zwracają się do Komisji, aby działała zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu, uznaje się, że spełniły one wymogi określone w dyrektywie 2009/81/WE.
3. Na zasadzie odstępstwa od art. 168 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia finansowego państwo stowarzyszone może zwrócić się do Komisji, aby uczestniczyła we wspólnych zamówieniach zgodnie z ust. 1 lit. a) niniejszego artykułu. Do takich wspólnych zamówień zastosowanie mają inne warunki określone w art. 168 ust. 2 rozporządzenia finansowego.
4. Na zasadzie odstępstwa od art. 168 ust. 3 rozporządzenia finansowego państwo stowarzyszone wraz z co najmniej jednym państwem członkowskim może zwrócić się do Komisji, aby działała w charakterze centralnej jednostki zakupującej, o której mowa w ust. 1 lit. b) niniejszego artykułu. W przypadku gdy Komisja działa jako centralna jednostka zakupująca, stosuje się warunki równoważne warunkom określonym w art. 168 ust. 3 rozporządzenia finansowego.
5. Oprócz warunków określonych w rozporządzeniu finansowym postępowanie o udzielenie zamówienia, o którym mowa w ust. 1, 3 i 4 niniejszego artykułu, musi spełniać następujące warunki:
 - a) udział w postępowaniu o udzielenie zamówienia jest otwarty dla wszystkich państw członkowskich oraz, na zasadzie odstępstwa od art. 168 ust. 2 i 3 rozporządzenia finansowego, może być otwarty dla państw stowarzyszonych;
 - b) Komisja zaprasza co najmniej jednego eksperta – posiadającego doświadczenie przydatne w negocjacjach – z każdego z państw uczestniczących w celu utworzenia wspólnego zespołu negocyjacyjnego;
 - c) państwa uczestniczące wyraźnie określają, czy podjęły decyzję o prowadzeniu równoległych negocjacji w sprawie danego produktu, przy czym decyzja ta podlega jednomyślnemu zatwierdzeniu przez państwa uczestniczące.
6. W przypadku gdy Komisja działa jako centralna jednostka zakupująca zgodnie z ust. 1 lit. b) i ust. 4, może ona zamawiać, na rzecz lub w imieniu państw członkowskich lub państw stowarzyszonych komponenty i surowce niezbędne dla dostaw produktów związanych z obronnością w celu budowania rezerw strategicznych przez państwa uczestniczące, w tym gromadzenia zapasów.
7. W przypadku gdy jest to należycie uzasadnione wyjątkowo pilną sytuacją, Komisja może, na zasadzie odstępstwa od art. 175 ust. 1 rozporządzenia finansowego, zwrócić się o dostawę produktów związanych z obronnością od daty wysłania projektów umów wynikających z zamówienia przeprowadzonego do celów niniejszego rozporządzenia.
8. W celu zawarcia umów zakupu z podmiotami gospodarczymi przedstawiciele Komisji lub eksperci wyznaczeni przez Komisję mogą przeprowadzać kontrole na miejscu we współpracy z odpowiednimi organami krajowymi w miejscach, w których znajdują się obiekty produkcyjne odpowiednich produktów związanych z obronnością.

9. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla obowiązujących przepisów prawa Unii i prawa krajowego regulujących własność, wywóz i transfer produktów związanych z obronnością.
10. Komisja zapewnia równe traktowanie uczestniczących państw podczas przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówienia i wykonywania wynikających z nich umów.
11. Oprócz warunków określonych w rozporządzeniu finansowym kryteria równoważne z kryteriami określonymi w art. 9 ust. 1, 3 i 4 niniejszego rozporządzenia stosuje się również do oferentów, wykonawców i podwykonawców w umowach wynikających z zamówień udzielanych na podstawie niniejszego artykułu.
12. W przypadku zamówienia udzielanego na podstawie ust. 1 lit. a) i ust. 3 niniejszego artykułu zastosowanie mają zasady określone w art. 10 ust. 3 i 5.

Artykuł 16

Zakup z wyprzedzeniem produktów związanych z obronnością

1. Wspólne zamówienia, o których mowa w art. 15 ust. 1 lit. a), mogą przybrać formę umów zakupu z wyprzedzeniem produktów związanych z obronnością, wynegocjowanych i zawartych w imieniu lub na rzecz państw uczestniczących. Umowy takie mogą obejmować mechanizm przedpłaty za produkcję takich produktów w zamian za prawo do rezultatu, który może obejmować jedynie części zamówienia dotyczące kosztów jednorazowych, w tym rezerwację zdolności produkcyjnych.
2. W przypadku gdy umowy, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, zawierają mechanizm przedpłaty, płatność z góry na rzecz wykonawcy może być pokrywana z puli środków finansowych, o której mowa w art. 3 ust. 1. Wkłady państw uczestniczących, o których mowa w art. 5, są uwzględniane na równych warunkach w podziale na poszczególne pozycje zamówione przez państwa uczestniczące.
3. W przypadkach gdy wynegocjowane ilości przekraczają popyt, Komisja, na wniosek danych państw uczestniczących, ustanawia mechanizm realokacji do krajowych zapasów lub ustanawiania puli gotowości przemysłu obronnego.

Artykuł 17

Pośredniczenie w zawieraniu umów odbioru

1. Komisja ustanawia system ułatwiający zawieranie umów odbioru związanych z przemysłowym zwiększeniem zdolności produkcyjnych EDTIB między państwami członkowskimi i, w stosownych przypadkach, państwami stowarzyszonymi z jednej strony, oraz podmiotami gospodarczymi z EDTIB, z drugiej strony, zgodnie z przepisami Unii dotyczącymi konkurencji i zamówień. Komisja zapewnia, aby niestowarzyszone państwa trzecie i podmioty z niestowarzyszonego państwa trzeciego nie miały dostępu do informacji niejawnych lub informacji szczególnie chronionych związanych z tym działaniem oraz aby pracownicy lub inne osoby uczestniczące w działaniu posiadały krajowe poświadczenie bezpieczeństwa wydane przez państwo członkowskie lub państwo stowarzyszone.
2. System, o którym mowa w ust. 1, umożliwia zainteresowanym państwom członkowskim i państwom stowarzyszonym składanie ofert zakupu produktów związanych z obronnością ze wskazaniem:
 - a) ilości i jakości;
 - b) zamierzonej ceny lub przedziału cenowego;
 - c) planowanego okresu obowiązywania umowy odbioru.
3. System, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, umożliwia producentom produktów związanych z obronnością, którzy spełniają kryteria równoważne z kryteriami określonymi w art. 9 ust. 1, 3 i 4, składanie ofert sprzedaży ze wskazaniem:
 - a) ilości i jakości produktów związanych z obronnością, w odniesieniu do których zamierzają zawrzeć umowy odbioru;
 - b) zamierzonej ceny lub przedziału cenowego, po których są skłonni dokonać sprzedaży;
 - c) szacowanego czasu realizacji dostaw produktów związanych z obronnością w ramach umowy odbioru;
 - d) planowanego okresu obowiązywania umowy odbioru.

4. Na podstawie ofert zakupu i sprzedaży otrzymanych zgodnie z ust. 2 i 3 Komisja kontaktuje odpowiednich producentów produktów związanych z obronnością z zainteresowanymi państwami członkowskimi i państwami stowarzyszonymi.

5. W następstwie kontaktów, o których mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, zainteresowane państwa mogą zwrócić się do Komisji o udział w postępowaniu o wspólne udzielenie zamówienia lub w postępowaniu o udzielenie zamówienia w ich imieniu lub na ich rzecz zgodnie z art. 15.

6. Pula środków finansowych, o której mowa w art. 3 ust. 1, może obejmować części zamówienia dotyczące kosztów jednorazowych, w tym rezerwację zdolności produkcyjnych.

SEKCJA 5

KRYTERIA UDZIELENIA ZAMÓWIENIA I PROGRAMY PRAC

Artykuł 18

Kryteria udzielenia zamówienia

1. Wnioski dotyczące działań są oceniane w świetle celów określonych dla danego działania, spodziewanych rezultatów odpowiedniego działania oraz jakości i efektywności jego realizacji. W szczególności ocena ta obejmuje co najmniej jedno z następujących kryteriów:

- a) wkład w konkurencyjność;
- b) wkład w odporność i rozmieszczenie geograficzne zdolności produkcyjnych;
- c) zwiększenie zdolności produkcyjnych;
- d) zwiększenie interoperacyjności;
- e) zwiększenie zamienności; oraz
- f) wkład w zmniejszenie zależności strategicznych.

2. Oprócz kryteriów określonych w ust. 1 niniejszego artykułu wnioski w sprawie działań dotyczących zamówień realizowanych na zasadzie współpracy, o których to działaniach mowa w art. 11, są oceniane na podstawie następujących kryteriów:

- a) liczba uczestniczących państw członkowskich lub państw stowarzyszonych;
- b) wkład działania w adaptację, modernizację i rozwój EDTIB w całej Unii; oraz
- c) udział MŚP i spółek o średniej kapitalizacji.

3. Oprócz kryteriów określonych w ust. 1 niniejszego artykułu wnioski dotyczące działań na rzecz wzmocnienia przemysłu, o których mowa w art. 12, są oceniane na podstawie następujących kryteriów:

- a) skrócenie czasu realizacji oraz zwiększenie zdolności produkcyjnych w Unii, zarezerwowanych zdolności i wykwalifikowanej siły roboczej;
- b) wkład w zapewnienie dostępności i bezpieczeństwa dostaw w całej Unii w odpowiedzi na zidentyfikowane ryzyka, w tym w szczególności wysoki stopień narażenia na ryzyko urzeczywistnienia się konwencjonalnych zagrożeń wojskowych; oraz
- c) wkład w transgraniczną współpracę przemysłową w dziedzinie obronności w całej Unii, poprawę włączenia MŚP i spółek o średniej kapitalizacji lub powiązanie z zamówieniami wynikającymi z realizowanych na zasadzie współpracy zamówień na produkty związane z obronnością udzielanych przez co najmniej trzy państwa członkowskie lub państwa stowarzyszone.

4. W programach prac, o których mowa w art. 21, określa się dalsze szczegóły dotyczące stosowania kryteriów określonych w ust. 1 niniejszego artykułu, w tym wagę poszczególnych kryteriów, które mają być stosowane. Nie określa się w nich indywidualnych progów.

5. Komisję oceniającą mogą wspierać niezależni eksperci zewnętrzni zgodnie z art. 153 ust. 3 rozporządzenia finansowego. Programy pracy mogą określać, że ci eksperci są zobowiązani do posiadania ważnego poświadczenia bezpieczeństwa osobowego.

Artykuł 19**Procedura wyboru i udzielenia zamówienia**

Z wyjątkiem działań, o których mowa w art. 11, art. 13 ust. 1 lit. g) i art. 10 ust. 1 lit. d), Komisja przyznaje środki finansowe na mocy niniejszego rozdziału w drodze aktów wykonawczych. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 77 ust. 4.

Artykuł 20**Wkład finansowy Unii**

1. W przypadku działań, o których mowa w art. 13 i 35 niniejszego rozporządzenia, oraz, na zasadzie odstępstwa od art. 193 ust. 1 rozporządzenia finansowego, jeżeli wkład finansowy Unii przyjmuje formę dotacji, EDIP może finansować do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

2. W przypadku gdy dotacja Unii przyjmuje formę finansowania niepowiązanego z kosztami, zgodnie z art. 183 ust. 3 rozporządzenia finansowego, poziom wkładu Unii przypisanego do każdego działania może opierać się na takich czynnikach, jak:

- a) stopień złożoności charakteru zamówienia realizowanego na zasadzie współpracy, w przypadku którego jako wstępny wskaźnik mogą służyć odsetek szacunkowej wartości zamówienia realizowanego na zasadzie współpracy i doświadczenie wynikające z podobnych działań;
- b) wkład działania w poprawę wyników w zakresie interoperacyjności;
- c) cechy działania, które mogą przynieść lepsze długoterminowe sygnały inwestycyjne dla przemysłu, w szczególności w przypadku gdy zamówienia realizowane na zasadzie współpracy obejmują działania, które kwalifikowałyby się do finansowania z budżetu Unii, takie jak badania i rozwój, testowanie i certyfikacja, produkcja początkowa lub działania wspierające w trakcie eksploatacji;
- d) liczba uczestniczących państw członkowskich i państw stowarzyszonych lub włączenie dodatkowych państw członkowskich lub państw stowarzyszonych do istniejącej współpracy;
- e) wkład działania w zwiększenie niezbędnych zdolności produkcyjnych;
- f) wkład działania w zmniejszenie zależności od państw niestowarzyszonych;
- g) wkład działania w zacieśnianie współpracy między państwami członkowskimi lub państwami stowarzyszonymi w celu ustanowienia, zarządzania lub utrzymywania puli gotowości przemysłu obronnego;
- h) wkład działania w zacieśnianie współpracy między państwami członkowskimi lub państwami stowarzyszonymi prowadzące do realizowanych na zasadzie współpracy zamówień na dodatkowe ilości produktów związanych z obronnością przeznaczonych dla Ukrainy lub Mołdawii;
- i) złożoność rozwiązań technologicznych niezbędnych do integracji produktu związanego z obronnością zamawianego przez siły zbrojne uczestniczącego państwa członkowskiego.

3. Działania, o których mowa w art. 11 niniejszego rozporządzenia, są finansowane w drodze dotacji w formie finansowania niepowiązanego z kosztami, na podstawie art. 183 ust. 3 rozporządzenia finansowego.

4. Wkład finansowy Unii w każde działanie, o którym mowa w art. 11, nie przekracza 15 % szacunkowej wartości danego zamówienia realizowanego na zasadzie współpracy.

5. Na zasadzie odstępstwa od ust. 4 niniejszego artykułu wkład finansowy Unii w każde działanie, o którym mowa w art. 11, może wynosić do 25 % szacunkowej wartości danego zamówienia realizowanego na zasadzie współpracy, jeżeli spełniony został co najmniej jeden z następujących warunków:

- a) działanie jest prowadzone w ramach SEAP;
- b) działanie wspiera zamówienia realizowane na zasadzie współpracy w zakresie produktów końcowych niepodlegających ograniczeniom;
- c) działanie skutkuje realizowanym na zasadzie współpracy wspólnym zamówieniem na dodatkowe ilości produktów związanych z obronnością przeznaczonych dla Ukrainy lub Mołdawii;

- d) działanie zapewnia szerokie rozmieszczenie dostawców w państwach członkowskich, przy czym ponad 20 % całkowitej wartości produktu końcowego jest wytwarzane przez dostawców mających siedzibę w co najmniej jednym państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie, w którym siedzibę ma główny wykonawca;
 - e) większość państw członkowskich uczestniczących w danym działaniu poniosła wydatki na inwestycje w dziedzinie obronności przekraczające 30 % ich odpowiednich wydatków na obronność w roku budżetowym poprzedzającym złożenie wniosku.
6. W odniesieniu do działań, o których mowa w art. 12, wkład finansowy Unii nie przekracza 35 % kosztów kwalifikowalnych.
7. Na zasadzie odstępstwa od ust. 6 niniejszego artykułu wkład finansowy Unii w każde działanie, o którym mowa w art. 12, może wynosić do 50 % kosztów kwalifikowalnych, jeżeli większość beneficjentów stanowią MŚP lub spółki o średniej kapitalizacji mające siedzibę w państwach członkowskich lub państwach stowarzyszonych lub jeżeli działanie prowadzone jest przez SEAP i jeżeli spełniony został co najmniej jeden z następujących warunków:
- a) beneficjent wykaże wkład w ustanowienie nowej formy współpracy transgranicznej między podmiotami mającymi siedzibę w państwach członkowskich lub państwach stowarzyszonych;
 - b) działanie obejmuje budowę nowej infrastruktury, nowych obiektów lub nowych linii produkcyjnych – od podstaw lub w miejscach, które wcześniej nie były wykorzystywane do prowadzenia takiej działalności – i w ten sposób przyczynia się do rozwoju łańcuchów dostaw i transferu technologii w całej Unii;
 - c) działanie przyczynia się do ustanowienia nowych lub zwiększenia już istniejących zdolności produkcyjnych w zakresie produktów istotnych w kontekście kryzysu.
8. W programach prac, o których mowa w art. 21, określa się dalsze szczegóły.

Artykuł 21

Programy prac

1. EDIP jest wdrażany w ramach programów prac, o których mowa w art. 110 rozporządzenia finansowego. W stosownych przypadkach programy prac mogą być wieloletnie. Programy prac określają działania i powiązany budżet niezbędne do osiągnięcia celów EDIP oraz, w stosownych przypadkach, całkowitą kwotę zarezerwowaną na działania łączone.
2. Komisja przyjmuje programy prac w drodze aktów wykonawczych. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 77 ust. 4.
3. Programy prac obejmują w szczególności:
- a) ogólną kwotę wkładu Unii w każdy rodzaj działania, o którym mowa w art. 10 ust. 1, i szczegółowy opis każdego rodzaju działania;
 - b) w odniesieniu do działań, o których mowa w art. 11 i art. 12 – minimalną wartość finansową działań;
 - c) w odniesieniu do działań, o których mowa w art. 12 – maksymalną liczbę podmiotów prawnych wchodzących w skład konsorcjum, która nie może być wyższa niż 15 podmiotów prawnych;
 - d) procedurę oceny i wyboru wniosków, w tym, w stosownych przypadkach, opis kamieni milowych, zaprojektowanych w taki sposób, aby wskazywać istotne postępy w realizacji działań lub w osiąganiu zakładanych rezultatów, a także powiązane z tym kwoty do wypłaty, jak również ustalenia dotyczące weryfikacji kamieni milowych, spełnienia warunków i osiągnięcia rezultatów;
 - e) ogólną kwotę wkładu Unii we wspólne udzielanie zamówień przy wsparciu Komisji, o czym mowa w art. 15 ust. 1 lit. a), art. 15 ust. 3, art. 16 i 17; oraz
 - f) metody określania i, w stosownych przypadkach, dostosowywania finansowania.
4. Przyjmując programy prac Komisja uwzględnia potrzebę spójności między innymi odpowiednimi unijnymi programami i instrumentami.
5. Pula środków finansowych, o której mowa w art. 3 ust. 1, może obejmować wspólne zamówienia, o których mowa w art. 15 ust. 1 lit. a) i które mogą obejmować jedynie części zamówienia dotyczące kosztów jednorazowych, w tym rezerwację zdolności produkcyjnych.

ROZDZIAŁ III
INSTRUMENT WSPARCIA UKRAINY

SEKCJA 1

PRZEPISY OGÓLNE MAJĄCE ZASTOSOWANIE DO INSTRUMENTU WSPARCIA UKRAINY

Artykuł 22

Cele

1. Instrument Wsparcia Ukrainy przyczynia się do odbudowy, rekonstrukcji i modernizacji ukraińskiej DTIB z myślą o zwiększeniu gotowości ukraińskiego przemysłu obronnego, z uwzględnieniem jej ewentualnej przyszłej integracji z EDTIB, w drodze współpracy między Unią a Ukrainą, wzmacniając w ten sposób wzajemną stabilność, bezpieczeństwo, pokój, dobrobyt, odporność i zrównowagę.
2. Cel określony w ust. 1 realizuje się z naciskiem na zacieśnienie współpracy transgranicznej między EDTIB a ukraińską DTIB, z uwzględnieniem wzmocnienia przemysłu obronnego i potrzeb Ukrainy w zakresie zamówień w dziedzinie obronności, przez tworzenie zdolności produkcyjnych lub ich zwiększenie zgodnie z normami NATO i innymi odpowiednimi normami, ochronę aktywów, pomoc techniczną i wymianę personelu oraz ściślejszą współpracę w zakresie realizowanych na zasadzie współpracy zamówień na produkty związane z obronnością dotyczących Ukrainy i ukraińskiej DTIB, w tym konserwacji tych produktów, oraz licencjonowanie współpracy w zakresie produkcji w ramach partnerstw publiczno-prywatnych lub innych form współpracy, takich jak wspólne przedsięwzięcia. Szczególną uwagę zwraca się na cel, jakim jest wspieranie Ukrainy w stopniowym dostosowaniu się do przepisów, norm, polityk i praktyk Unii z myślą o przyszłym członkostwie w Unii.

Artykuł 23

Dodatkowe zasoby finansowe

1. Państwa członkowskie, instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii, państwa trzecie, organizacje międzynarodowe, międzynarodowe instytucje finansowe lub inne osoby trzecie mogą zapewnić dodatkowe wkłady finansowe na rzecz Instrumentu Wsparcia Ukrainy, zgodnie z art. 208 ust. 2 rozporządzenia finansowego. Takie wkłady finansowe stanowią zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 2 lit. a), d) lub e) lub art. 21 ust. 5 rozporządzenia finansowego.
2. Dodatkowe kwoty otrzymane na mocy umów dwustronnych lub wielostronnych zawartych na podstawie art. 17 rozporządzenia (UE) 2025/1106 stanowią zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 5 rozporządzenia finansowego i są wykorzystywane na potrzeby Instrumentu Wsparcia Ukrainy zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.
3. Dodatkowe kwoty otrzymane w ramach odpowiednich unijnych środków ograniczających stanowią zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 5 rozporządzenia finansowego i są wykorzystywane na działania wzmacniające ukraińską DTIB.
4. Zasoby przydzielone państwom członkowskim w ramach zarządzania dzielonego mogą, na wniosek danego państwa członkowskiego, zostać przesunięte do Instrumentu Wsparcia Ukrainy z zastrzeżeniem warunków określonych w rozporządzeniu (UE) 2021/1060. Komisja wykonuje te zasoby bezpośrednio zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) rozporządzenia finansowego lub pośrednio zgodnie z lit. c) tego akapitu. Zasoby te wykorzystuje się na rzecz danego państwa członkowskiego.
5. W odniesieniu do kwot wniesionych zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu dane państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o tym, które części tych kwot mają zostać udostępnione wszystkim podmiotom kwalifikującym się do finansowania na podstawie niniejszego rozporządzenia, tak aby mogły one zostać udostępnione wyłącznie na rzecz danych państw członkowskich lub aby mogły one zostać udostępnione dodatkowo na rzecz innych państw członkowskich lub Ukrainy.
6. Jeżeli w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego Komisja nie podjęła zobowiązania prawnego w odniesieniu do zasobów przesuniętych zgodnie z ust. 4 niniejszego artykułu, najpóźniej do dnia 31 grudnia 2028 r. odpowiednie niewykorzystane zasoby mogą zostać przesunięte z powrotem do jednego lub większej liczby odpowiednich programów źródłowych na wniosek danego państwa członkowskiego, zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu (UE) 2021/1060.

Artykuł 24

Finansowanie alternatywne, łączone i skumulowane

1. Instrument Wsparcia Ukrainy jest wdrażany w synergii z innymi programami unijnymi. Działanie, które otrzymało wkład w ramach programu unijnego, może również otrzymać wkład w ramach Instrumentu Wsparcia Ukrainy, pod warunkiem że wkład ten nie pokrywa tych samych kosztów. Zasady odpowiedniego programu unijnego mają zastosowanie do odpowiedniego wkładu lub do wszystkich wkładów można zastosować jeden zbiór przepisów dowolnego z programów unijnych zapewniających wkład, i można zaciągnąć jedno zobowiązanie prawne. Skumulowane wsparcie z budżetu Unii nie przekracza łącznych kosztów kwalifikowalnych działań i może być obliczane na zasadzie proporcjonalnej, zgodnie z dokumentami określającymi warunki udzielenia wsparcia.
2. W celu otrzymania pieczęci doskonałości w ramach Instrumentu Wsparcia Ukrainy działania muszą spełniać wszystkie następujące warunki:
 - a) zostały ocenione w kontekście zaproszenia do składania wniosków w ramach Instrumentu Wsparcia Ukrainy;
 - b) spełniają minimalne wymagania jakościowe określone w tym zaproszeniu do składania wniosków;
 - c) nie są finansowane w ramach tego zaproszenia do składania wniosków z uwagi na ograniczenia budżetowe.
3. Zgodnie z odpowiednimi przepisami rozporządzenia (UE) 2021/1060 wnioskom złożonym w odpowiedzi na zaproszenie do składania wniosków w ramach Instrumentu Wsparcia Ukrainy, którym przyznano pieczęć doskonałości, można udzielić wsparcia z EFRR lub EFS+.

Artykuł 25

Wykonywanie i formy finansowania unijnego

1. Instrument Wsparcia Ukrainy jest wdrażany w ramach zarządzania bezpośredniego zgodnie z rozporządzeniem finansowym lub w ramach zarządzania pośredniego z podmiotami, o których mowa w art. 62 ust. 1 lit. c) rozporządzenia finansowego.
2. Bez uszczerbku dla art. 33 ust. 3 niniejszego rozporządzenia finansowanie unijne może być udzielane w dowolnej formie określonej w rozporządzeniu finansowym zgodnie z jego tytułem X, z wyjątkiem działań łączonych prowadzonych w ramach Programu InvestEU.
3. W odniesieniu do działań, o których mowa w art. 12 ust. 1 lit. d) niniejszego rozporządzenia, w przypadku których zapewnia się finansowanie unijne w formie dotacji w ramach Instrumentu Wsparcia Ukrainy i w przypadku których osiągnięty jest zysk, Komisja ma prawo odzyskać odsetek zysku odpowiadający wkładowi Unii w koszty kwalifikowalne faktycznie poniesione przez beneficjenta realizującego działanie, do wysokości ostatecznej kwoty wkładu Unii. Na zasadzie odstępstwa od art. 195 ust. 2 rozporządzenia finansowego zysk oblicza się na podstawie nadwyżki wpływów w stosunku do kosztów kwalifikowalnych działania, przy czym wpływy są ograniczone do finansowania unijnego, finansowania przez państwa członkowskie, w tym zamówień, innych dochodów wygenerowanych w trakcie działania oraz dochodów wynikających z działania. Programy prac, o których mowa w art. 34 niniejszego rozporządzenia, mogą zawierać dalsze szczegóły.
4. Na zasadzie odstępstwa od art. 196 ust. 2 rozporządzenia finansowego wkłady finansowe mogą, w stosownych przypadkach i gdy jest to konieczne do realizacji działania, obejmować działania rozpoczęte i koszty poniesione przed datą złożenia wniosku dotyczącego tych działań, pod warunkiem że działania te nie rozpoczęły się przed dniem 5 marca 2024 r. i nie zostały zakończone przed podpisaniem umowy o udzielenie dotacji.

Artykuł 26

Kwalifikujące się podmioty prawne

1. Wyłącznie podmioty prawne mające siedzibę w Unii lub w Ukrainie i mające swoje zarządcze struktury wykonawcze w Unii lub w Ukrainie kwalifikują się do bycia odbiorcami finansowania unijnego na podstawie niniejszego rozporządzenia.

Podmioty prawne mające siedzibę na obszarach Ukrainy niekontrolowanych przez jej rząd nie kwalifikują się do finansowania na podstawie niniejszego rozporządzenia.
2. Oprócz kryteriów określonych zgodnie z rozporządzeniem finansowym zastosowanie mają kryteria kwalifikowalności określone w ust. 3–9 niniejszego artykułu.

3. Infrastruktura, obiekty, aktywa i zasoby odbiorców finansowania unijnego uczestniczących w działaniu, które są wykorzystywane na potrzeby tego działania, muszą znajdować się na terytorium państwa członkowskiego lub Ukrainy w całym okresie realizacji danego działania.

4. Na zasadzie odstępstwa od ust. 3 niniejszego artykułu, jeżeli odbiorcy finansowania unijnego, którzy uczestniczą w danym działaniu, nie mają łatwo dostępnych alternatyw ani odpowiednich infrastruktury, obiektów, aktywów i zasobów w Unii ani w Ukrainie, mogą oni korzystać ze swojej infrastruktury oraz swoich obiektów, aktywów lub zasobów znajdujących się lub przechowywanych poza terytorium państw członkowskich lub w państwie trzecim innym niż Ukraina, pod warunkiem że takie korzystanie nie jest sprzeczne z interesami Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony, obejmującymi poszanowanie zasady stosunków dobrosąsiedzkich, i że odbywa się ono w sposób spójny z celami określonymi w art. 22. Koszty związane z działaniami wykorzystującymi taką infrastrukturę, takie obiekty, aktywa lub zasoby nie kwalifikują się do wsparcia w ramach Instrumentu Wsparcia Ukrainy.

5. Do celów działania wspieranego w ramach Instrumentu Wsparcia Ukrainy odbiorcy finansowania unijnego nie mogą podlegać kontroli niestowarzyszonego państwa trzeciego innego niż Ukraina ani podmiotu z innego państwa trzeciego.

6. Na zasadzie odstępstwa od ust. 5 niniejszego artykułu podmiot prawny mający siedzibę w Unii i kontrolowany przez niestowarzyszone państwo trzecie inne niż Ukraina lub przez podmiot z innego państwa trzeciego kwalifikuje się do bycia odbiorcą finansowania unijnego, jeżeli Komisji udostępniono gwarancje zatwierdzone zgodnie z procedurami krajowymi państwa członkowskiego, w którym podmiot ten ma siedzibę, takie jak odpowiednie środki podejmowane w ramach monitorowania w rozumieniu art. 2 pkt 3 rozporządzenia (UE) 2019/452.

Gwarancje, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zapewniają, aby udział w działaniu podmiotu prawnego, o którym mowa w tym akapicie, nie był sprzeczny z interesami Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony ustalonymi w ramach WPZiB na podstawie tytułu V TUE, obejmującymi poszanowanie zasady stosunków dobrosąsiedzkich, lub z celami określonymi w art. 22 niniejszego rozporządzenia. Gwarancje te w szczególności potwierdzają, że na potrzeby danego działania istnieją środki zapewniające, aby:

- a) kontrola nad danym podmiotem prawnym nie była sprawowana w sposób ograniczający lub obniżający jego zdolność do przeprowadzenia tego działania i do osiągnięcia rezultatów, nie wprowadzała ograniczeń dotyczących jego infrastruktury, obiektów, aktywów, zasobów, własności intelektualnej lub know-how, niezbędnych do danego działania, ani nie osłabiała jego zdolności i standardów potrzebnych do przeprowadzenia danego działania;
- b) niestowarzyszone państwo trzecie inne niż Ukraina ani podmiot z innego państwa trzeciego nie miały dostępu do informacji niejawnych lub szczególnie chronionych związanych z tym działaniem oraz aby pracownicy lub inne osoby uczestniczące w działaniu posiadały krajowe poświadczenie bezpieczeństwa wydane przez państwo członkowskie, państwo stowarzyszone lub Ukrainę, w stosownych przypadkach, zgodnie z krajowymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi;
- c) prawa własności intelektualnej wynikające z działań, o których mowa w art. 27 ust. 1 lit. b), w związku z działaniami na rzecz wzmocnienia przemysłu służącymi wspieraniu produkcji na skalę przemysłową i komercjalizacji produktów związanych z obronnością, które zostały opracowane w ramach działań finansowanych przez Unię lub innych opartych na współpracy działań prowadzonych przy wsparciu państw członkowskich, nie podlegały ograniczeniom ze strony niestowarzyszonego państwa trzeciego innego niż Ukraina lub podmiotu z innego państwa trzeciego ani nie zostały przekazane podmiotom mającym siedzibę poza terytorium państw członkowskich lub państw stowarzyszonych, lub Ukrainy, bez zgody państwa członkowskiego lub państwa stowarzyszonego, w którym ma siedzibę podmiot prawny, lub, w przypadku gdy podmiot prawny ma siedzibę w Ukrainie, bez zgody Ukrainy. Udzielenie takiej zgody nie może być sprzeczne z celami określonymi w art. 22.

Jeżeli państwo członkowskie, w którym dany podmiot prawny ma siedzibę, uzna to za stosowne, można udzielić dodatkowych gwarancji.

Komisja informuje komitet, o którym mowa w art. 77, o każdym podmiocie prawnym uznanym za kwalifikujący się do bycia odbiorcą finansowania unijnego zgodnie z niniejszym ustępem.

7. Gwarancje, o których mowa w ust. 6 niniejszego artykułu, mogą się opierać na standardowym wzorze opracowanym przez Komisję, wspieraną przez komitet, o którym mowa w art. 77, tak by zapewnić zharmonizowane podejście w całej Unii.

8. Przeprowadzając kwalifikujące się działanie, odbiorcy mogą także współpracować z podmiotami prawnymi mającymi siedzibę poza terytorium państw członkowskich lub Ukrainy lub kontrolowanymi przez niestowarzyszone państwo trzecie inne niż Ukraina lub przez podmiot z innego państwa trzeciego, w tym poprzez wykorzystywanie aktywów, infrastruktury, obiektów i zasobów takich podmiotów prawnych, pod warunkiem że takie wykorzystywanie nie jest sprzeczne z interesami Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony, obejmującymi poszanowanie zasady stosunków dobrosąsiedzkich, lub z celami określonymi w art. 22.

Niestowarzyszone państwo trzecie inne niż Ukraina lub podmiot z innego państwa trzeciego nie mogą uzyskać nieuprawnionego dostępu do informacji niejawnych związanych z prowadzeniem danego działania; unika się też potencjalnych negatywnych skutków, jakie dla bezpieczeństwa dostaw mogą mieć czynniki o kluczowym znaczeniu dla danego działania.

Koszty związane ze współpracą z podmiotami prawnymi mającymi siedzibę poza terytorium państw członkowskich lub Ukrainy lub kontrolowanymi przez niestowarzyszone państwo trzecie inne niż Ukraina lub podmiot z innego państwa trzeciego nie kwalifikują się do wsparcia z Instrumentu Wsparcia Ukrainy.

9. Ust. 5–6 nie mają zastosowania do:

- a) instytucji zamawiających z państw członkowskich i Ukrainy;
- b) organizacji międzynarodowych;
- c) SEAP;
- d) EDA.

SEKCJA 2

KWALIFIKUJĄCE SIĘ DZIAŁANIA

Artykuł 27

Kwalifikujące się działania

1. Działania kwalifikujące się do finansowania w ramach Instrumentu Wsparcia Ukrainy służą realizacji celów określonych w art. 22 i mogą przyjąć jedną z następujących form lub stanowić ich połączenie:

- a) działania dotyczące zamówień realizowanych na zasadzie współpracy, o których to działaniach mowa w art. 11, w tym w celu ustanowienia, zarządzania lub utrzymywania pul gotowości przemysłu obronnego;
- b) działania na rzecz wzmocnienia przemysłu, o których mowa w art. 12;
- c) działania wspierające, o których mowa w art. 13.

2. Do finansowania w ramach Instrumentu Wsparcia Ukrainy nie kwalifikują się następujące działania:

- a) działania związane z produktami związanymi z obronnością, które są zabronione przez mające zastosowanie prawo międzynarodowe;
- b) działania związane z autonomicznymi systemami śmiertelnościami, które działają poza odpowiedzialnym łańcuchem dowodzenia i kontroli przez człowieka lub których nie można stosować zgodnie z międzynarodowym prawem humanitarnym;
- c) działania związane z amunicją kasetową;
- d) działania lub ich części, które są już w pełni finansowane z innych źródeł publicznych lub prywatnych.

3. W przypadku zamówień udzielanych na podstawie ust. 1 lit. a) i c), które to zamówienia są wspierane z finansowania unijnego, koszt komponentów pochodzących spoza Unii i Ukrainy nie może przekraczać 35 % szacunkowego kosztu komponentów produktu końcowego. Żaden komponent nie może pochodzić z państw trzecich, które naruszają interesy Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony.

4. W przypadku działań prowadzonych na podstawie ust. 1 lit. b) koszt komponentów pochodzących spoza Unii i Ukrainy nie może przekraczać 35 % szacunkowego kosztu komponentów produktu, w odniesieniu do którego zwiększenie zdolności produkcyjnych jest wspierane z finansowania unijnego. Żaden komponent produktu, w odniesieniu do którego zwiększenie zdolności produkcyjnych jest wspierane z finansowania unijnego, nie może pochodzić z państw trzecich, które naruszają interesy Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony.

5. Odbiorcy finansowania unijnego lub, w stosownych przypadkach, wykonawcy muszą mieć możliwość decydowania – bez podlegania ograniczeniom nakładanym przez niestowarzyszone państwa trzecie inne niż Ukraina lub podmioty z innych państw trzecich – o określeniu, dostosowaniu i rozwoju projektu danych produktów związanych z obronnością, w tym mieć prawną możliwość zastąpienia lub usunięcia komponentów, które podlegają ograniczeniom nałożonym przez niestowarzyszone państwa trzecie inne niż Ukraina lub podmioty z innych państw trzecich.

6. Bez uszczerbku dla art. 5 dyrektywy 2009/43/WE państwa członkowskie mogą publikować generalne zezwolenia na transfer w odniesieniu do transferu do innych państw członkowskich produktów związanych z działaniami wspieranymi w ramach Instrumentu Wsparcia Ukrainy.

7. Działania kwalifikujące się do finansowania w ramach Instrumentu Wsparcia Ukrainy są prowadzone przez Ukrainę lub przez jeden podmiot prawny mający siedzibę i zarządzającą strukturę wykonawczą w Ukrainie lub są prowadzone przynajmniej z udziałem Ukrainy lub takiego podmiotu.

8. Na potrzeby niniejszego rozdziału odniesienia do państw członkowskich w art. 11, 12, 13 i 38 rozumie się jako obejmujące Ukrainę. Odniesienia do państw stowarzyszonych w art. 11, 12, 13 i 38 nie mają zastosowania do niniejszego rozdziału. Na potrzeby niniejszego rozdziału odniesienia do art. 9 zawarte w art. 11 rozumie się jako odniesienia do art. 26, a odniesienia do art. 10 ust. 5 zawarte w art. 12 rozumie się jako odniesienia do ust. 5 niniejszego artykułu.

SEKCJA 3

ZAMÓWIENIA

Artykuł 28

Zamówienia przy wsparciu ze strony Komisji

1. Na zasadzie odstępstwa od art. 168 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia finansowego Ukraina może, wraz z co najmniej jednym państwem członkowskim, zwrócić się do Komisji, aby uczestniczyła we wspólnych zamówieniach zgodnie z ust. 168 ust. 2 rozporządzenia finansowego, wskutek czego państwa członkowskie i Ukraina mogą w pełni nabyć, wziąć w najem lub w leasing wspólnie zamówione produkty związane z obronnością. Do takich wspólnych zamówień zastosowanie mają inne warunki określone w art. 168 ust. 2 rozporządzenia finansowego.

2. Na zasadzie odstępstwa od art. 168 ust. 3 rozporządzenia finansowego Ukraina może, wraz z co najmniej jednym państwem członkowskim, zwrócić się do Komisji, aby działała w charakterze centralnej jednostki zakupującej zgodnie z art. 168 ust. 3 rozporządzenia finansowego w celu udzielania zamówień na produkty związane z obronnością w ich imieniu lub na ich rzecz. W przypadku gdy Komisja działa jako centralna jednostka zakupująca, stosuje się warunki równoważne warunkom określonym w art. 168 ust. 3 rozporządzenia finansowego.

3. W przypadku gdy instytucje zamawiające z państw członkowskich zwracają się do Komisji, aby działała zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu, uznaje się, że spełniły one wymogi określone w dyrektywie 2009/81/WE.

4. Oprócz warunków określonych w rozporządzeniu finansowym postępowanie o udzielenie zamówienia, o którym mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, musi również spełniać następujące warunki:

- a) uczestnictwo w postępowaniu o udzielenie zamówienia jest otwarte dla wszystkich państw członkowskich;
- b) Komisja zaprasza co najmniej jednego eksperta – posiadającego odpowiednie doświadczenie w negocjacjach – z każdego państwa uczestniczącego w celu utworzenia wspólnego zespołu negocjacyjnego;
- c) państwa uczestniczące wyraźnie określają, czy podjęły decyzję o prowadzeniu równoległych negocjacji w sprawie danego produktu, przy czym ta decyzja podlega jednomyślnemu zatwierdzeniu przez państwa uczestniczące.

5. W przypadku gdy Komisja działa jako centralna jednostka zakupująca zgodnie z ust. 2, może ona, w ramach zamówienia, udzielać zamówień na komponenty i surowce niezbędne do dostaw produktów związanych z obronnością w celu budowania rezerw strategicznych przez państwa uczestniczące, w tym gromadzenia zapasów.

6. W przypadku gdy jest to należyte uzasadnione wyjątkowo pilną sytuacją, Komisja może, na zasadzie odstępstwa od art. 175 ust. 1 rozporządzenia finansowego, zwrócić się o dostawę produktów od daty wysłania projektów umów wynikających z zamówienia przeprowadzonego do celów niniejszego rozporządzenia.
7. W celu zawarcia umów zakupu z podmiotami gospodarczymi przedstawiciele Komisji lub eksperci wyznaczeni przez Komisję mogą przeprowadzać kontrole na miejscu we współpracy z odpowiednimi organami krajowymi w miejscach, w których znajdują się obiekty produkcyjne odpowiednich produktów związanych z obronnością.
8. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla obowiązujących przepisów unijnych i krajowych regulujących własność, wywóz i transfer produktów związanych z obronnością.
9. Komisja zapewnia równe traktowanie uczestniczących państw podczas przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówienia i wykonywania wynikających z nich umów.
10. Oprócz warunków określonych w rozporządzeniu finansowym kryteria równoważne z kryteriami określonymi w art. 26 ust. 1, 3 i 4 niniejszego rozporządzenia stosuje się również do oferentów, wykonawców i podwykonawców w umowach wynikających z zamówień udzielanych na podstawie niniejszego artykułu.
11. W przypadku zamówień udzielanych na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu zastosowanie mają zasady określone w art. 27 ust. 3 i 5.

Artykuł 29

Zakup z wyprzedzeniem produktów związanych z obronnością

1. Wspólne zamówienia, o których mowa w art. 28, mogą przybrać formę umów zakupu z wyprzedzeniem produktów związanych z obronnością, wynegocjowanych i zawartych w imieniu lub na rzecz państw uczestniczących. Umowy takie mogą obejmować mechanizm przedpłaty za produkcję takich produktów w zamian za prawo do rezultatu, który może obejmować jedynie części zamówienia dotyczące kosztów jednorazowych, w tym rezerwację zdolności produkcyjnych.
2. W przypadku gdy umowy, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, zawierają mechanizm przedpłaty, płatność z góry na rzecz wykonawcy może być pokrywana z puli środków finansowych, o której mowa w art. 3 ust. 2. Wkłady państw uczestniczących, o których mowa w art. 23, są uwzględniane na równych warunkach w podziale na poszczególne pozycje zamówione przez państwa uczestniczące.
3. W przypadkach gdy wynegocjowane ilości przekraczają popyt, Komisja, na wniosek zainteresowanych państw uczestniczących, ustanawia mechanizm realokacji do krajowych zapasów lub ustanawiania puli gotowości przemysłu obronnego.

Artykuł 30

Pośredniczenie w zawieraniu umów odbioru

1. Komisja ustanawia system ułatwiający zawieranie umów odbioru związanych z przemysłowym zwiększeniem zdolności produkcyjnych ukraińskiej DTIB między państwami członkowskimi i Ukrainą, z jednej strony, oraz podmiotami gospodarczymi z ukraińskiej DTIB, z drugiej strony, zgodnie z przepisami Unii dotyczącymi konkurencji i zamówień. Komisja zapewnia, aby niestowarzyszone państwo trzecie inne niż Ukraina lub podmiot z innego państwa trzeciego nie miały dostępu do informacji niejawnych lub informacji szczególnie chronionych związanych z tym działaniem oraz aby pracownicy lub inne osoby uczestniczące w działaniu posiadały krajowe poświadczenie bezpieczeństwa wydane przez państwo członkowskie, państwo stowarzyszone lub Ukrainę.
2. System, o którym mowa w ust. 1, umożliwia zainteresowanym państwom członkowskim i Ukrainie składanie ofert zakupu produktów związanych z obronnością ze wskazaniem:
 - a) ilości i jakości;
 - b) zamierzonej ceny lub przedziału cenowego;
 - c) planowanego okresu obowiązywania umowy odbioru.

3. System, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, umożliwia producentom produktów związanych z obronnością, którzy spełniają kryteria równoważne z kryteriami określonymi w art. 26 ust. 1, 3 i 4, składanie ofert sprzedaży ze wskazaniem:

- a) ilości i jakości produktów związanych z obronnością, w odniesieniu do których zamierzają zawrzeć umowy odbioru;
- b) zamierzonej ceny lub przedziału cenowego, po których są skłonni dokonać sprzedaży;
- c) szacowanego czasu realizacji dostaw produktów związanych z obronnością w ramach umowy odbioru;
- d) planowanego okresu obowiązywania umowy odbioru.

4. Na podstawie ofert zakupu i ofert sprzedaży otrzymanych zgodnie z ust. 2 i 3 Komisja kontaktuje odpowiednich producentów produktów związanych z obronnością z zainteresowanymi państwami członkowskimi i Ukrainą.

5. W następstwie kontaktów, o których mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, Ukraina i zainteresowane państwa członkowskie mogą zwrócić się do Komisji, aby uczestniczyła w postępowaniu o wspólne udzielenie zamówienia lub w postępowaniu o udzielenie zamówienia w ich imieniu lub na ich rzecz zgodnie z art. 28.

6. Pula środków finansowych, o której mowa w art. 3 ust. 2, może obejmować części zamówienia dotyczące kosztów jednorazowych, w tym rezerwację zdolności produkcyjnych.

SEKCJA 4

KRYTERIA UDZIELENIA ZAMÓWIENIA I PROGRAMY PRAC

Artykuł 31

Kryteria udzielenia zamówienia

1. Wnioski dotyczące działań są oceniane w świetle celów określonych dla danych działań, o których to celach mowa w art. 22, spodziewanych rezultatów odpowiedniego działania oraz jakości i efektywności jego realizacji.

2. Oprócz kryteriów określonych w ust. 1 niniejszego artykułu wnioski w sprawie działań dotyczących zamówień realizowanych na zasadzie współpracy, o których to działaniach mowa w art. 11, mogą być oceniane na podstawie co najmniej jednego z następujących kryteriów:

- a) szacunkowa wartość zamówienia realizowanego na zasadzie współpracy;
 - b) wkład działania w odbudowę, rekonstrukcję i modernizację ukraińskiej DTIB;
 - c) wkład działania w przyspieszenie postępowania o udzielenie zamówień oraz skrócenie czasu realizacji produkcji i dostaw produktów związanych z obronnością.
3. Oprócz kryteriów określonych w ust. 1 niniejszego artykułu wnioski dotyczące działań na rzecz wzmocnienia przemysłu, o których mowa w art. 12, mogą być oceniane na podstawie co najmniej jednego z następujących kryteriów:
- a) skrócenie czasu realizacji produkcji i zwiększenie zdolności produkcyjnych w Ukrainie;
 - b) wkład w zapewnienie terminowej dostępności i terminowych dostaw produktów związanych z obronnością w całej Ukrainie;
 - c) wkład w transgraniczną współpracę przemysłową w dziedzinie obronności prowadzoną między Ukrainą i Unią.

4. W programach prac, o których mowa w art. 34, określa się dalsze szczegóły dotyczące stosowania kryteriów udzielenia zamówienia, w tym wagę poszczególnych kryteriów, które mają być stosowane. W programach prac nie określa się indywidualnych progów.

5. Komisję oceniającą mogą wspierać niezależni eksperci zewnętrzni zgodnie z art. 153 ust. 3 rozporządzenia finansowego. Programy prac mogą określać, że ci eksperci są zobowiązani do posiadania ważnego poświadczenia bezpieczeństwa osobowego.

Artykuł 32

Procedura wyboru i udzielenia zamówienia

Z wyjątkiem działań, o których mowa w art. 11 i art. 13 ust. 1 lit. g), Komisja przyznaje środki finansowe na podstawie niniejszego rozdziału w drodze aktów wykonawczych. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 77 ust. 4.

Artykuł 33

Wkład finansowy Unii

1. W przypadku gdy wkład Unii przyjmuje formę dotacji, na podstawie art. 193 ust. 3 rozporządzenia finansowego, Instrument Wsparcia Ukrainy może finansować do 100 % kosztów kwalifikowalnych działań, o których mowa w art. 27 ust. 1 lit. b) i c) niniejszego rozporządzenia.
2. W przypadku gdy dotacja Unii przyjmuje formę finansowania niepowiązanego z kosztami, poziom wkładu Unii do każdego działania może opierać się na takich czynnikach, jak:
 - a) stopień złożoności zamówienia realizowanego na zasadzie współpracy, w przypadku którego jako wstępny wskaźnik mogą służyć odsetek szacunkowej wartości działania i doświadczenie wynikające z podobnych działań;
 - b) wkład działania w poprawę wyników w zakresie interoperacyjności;
 - c) cechy działania, które mogą przynieść lepsze długoterminowe sygnały inwestycyjne dla przemysłu;
 - d) wkład działania w zwiększenie niezbędnych zdolności produkcyjnych w Ukrainie;
 - e) stopień złożoności działań Ukrainy na rzecz postępów w procesie prowadzącym do przystąpienia do Unii, w tym reform strukturalnych i środków wspierających konwergencję z przepisami, normami, politykami i praktykami Unii;
 - f) stopień złożoności działań Ukrainy na rzecz dostosowania jej procesów zamówień w dziedzinie obronności oraz środowiska ukraińskiego przemysłu obronnego, w tym w celu spełnienia norm NATO i innych odpowiednich norm;
 - g) ciężkie doświadczenia i ryzyka związane z wojną napastniczą Rosji przeciwko Ukrainie, z uwzględnieniem potrzeby odbudowy i modernizacji – w odporny sposób – infrastruktury zniszczonej w wyniku tej wojny oraz potrzeby unikania takich zniszczeń, zapobiegania im, ich ograniczania i, w miarę możliwości, ich kompensowania.
3. Działania, o których mowa w art. 27 ust. 1 lit. a) niniejszego rozporządzenia, są finansowane poprzez dotacje w formie finansowania niepowiązanego z kosztami, na podstawie art. 183 ust. 3 rozporządzenia finansowego.
4. W przypadku działań, o których mowa w art. 27 ust. 1 lit. a), wsparcie z Instrumentu Wsparcia Ukrainy nie przekracza 25 % szacunkowej wartości danego zamówienia realizowanego na zasadzie współpracy.
5. W programach prac, o których mowa w art. 34, określa się dalsze szczegóły.

Artykuł 34

Programy prac

1. Instrument Wsparcia Ukrainy jest wdrażany w ramach programów prac, o których mowa w art. 110 rozporządzenia finansowego. W stosownych przypadkach programy prac mogą być wieloletnie. W programach prac określa się działania i powiązany budżet niezbędne do osiągnięcia celów Instrumentu Wsparcia Ukrainy.
2. Komisja przyjmuje programy prac w drodze aktów wykonawczych. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 77 ust. 4.
3. Programy prac obejmują w szczególności:
 - a) ogólną kwotę wkładu Unii w każdy rodzaj działania, o którym mowa w art. 27 ust. 1, i szczegółowy opis każdego rodzaju działania;
 - b) w odniesieniu do działań, o których mowa w art. 27 ust. 1 lit. a) i b) – minimalną wartość finansową działań;
 - c) w odniesieniu do działań, o których mowa w art. 27 ust. 1 lit. b) – maksymalną liczbę podmiotów prawnych wchodzących w skład konsorcjum, która nie może być wyższa niż 15 podmiotów prawnych;
 - d) procedurę oceny i wyboru wniosków, w tym, w stosownych przypadkach, opis kamieni milowych, zaprojektowanych w taki sposób, aby wskazywać istotne postępy w realizacji działań lub w osiąganiu zakładanych rezultatów, a także powiązane z tym kwoty do wypłaty, jak również ustalenia dotyczące weryfikacji kamieni milowych, spełnienia warunków i osiągnięcia rezultatów;

- e) ogólną kwotę wkładu Unii we wspólne udzielanie zamówień przy wsparciu Komisji, o czym mowa w art. 28 ust. 1, art. 29 i art. 30; oraz
 - f) metody określania i, w stosownych przypadkach, dostosowywania finansowania.
4. Przyjmując programy prac Komisja uwzględni potrzebę spójności z innymi odpowiednimi unijnymi programami i instrumentami.

ROZDZIAŁ IV

EUROPEJSKIE PROJEKTY WSPÓLNEGO ZAINTERESOWANIA W DZIEDZINIE OBRONNOŚCI

Artykuł 35

Europejskie projekty wspólnego zainteresowania w dziedzinie obronności

1. Europejskie projekty wspólnego zainteresowania w dziedzinie obronności (EDPCI) obejmują oparte na współpracy projekty przemysłowe mające wzmocnić konkurencyjność EDTIB w całej Unii, a jednocześnie przyczynić się do rozwoju zdolności wojskowych państw członkowskich o krytycznym znaczeniu dla interesów Unii w zakresie bezpieczeństwa i obrony, z uwzględnieniem zdolności zapewniających dostęp do wszystkich domen operacyjnych, to jest lądowych, morskich, powietrznych, kosmicznych i cyberprzestrzeni.
2. EDPCI spełniają wszystkie następujące kryteria:
 - a) znacząco wzmacniają konkurencyjność, efektywność i zdolności innowacyjne EDTIB, w szczególności poprzez:
 - (i) przyczynianie się do ustanowienia nowych lub rozszerzenia istniejących rodzajów współpracy transgranicznej, w tym z MŚP i spółkami o średniej kapitalizacji;
 - (ii) tworzenie pozytywnych skutków ubocznych na rynku wewnętrznym;
 - (iii) znaczne przyczynianie się do integracji rynkowej i zmniejszania fragmentacji rynku;
 - (iv) poprawianie interoperacyjności i zamienności produktów związanych z obronnością; oraz
 - (v) dążenie do zmniejszania zależności strategicznych, w tym w drodze dywersyfikacji dostaw, i do zwiększania zdolności;
 - b) przyczyniają się do rozwoju zdolności wojskowych państw członkowskich o krytycznym znaczeniu dla interesów Unii w zakresie bezpieczeństwa i obrony oraz są spójne z celami Strategicznego kompasu na rzecz bezpieczeństwa, z priorytetami w zakresie zdolności obronnych uzgodnionymi wspólnie przez państwa członkowskie w ramach WPZiB, w szczególności w kontekście planu rozwoju zdolności, i z możliwościami współpracy określonymi w kontekście CARD;
 - c) uwzględniają współpracę państw członkowskich w ramach PESCO oraz inicjatyw i projektów EDA;
 - d) uwzględniają odnośne działania prowadzone przez NATO, takie jak proces planowania obronnego NATO, jeżeli takie działania służą interesom Unii w zakresie bezpieczeństwa i obrony;
 - e) obejmują co najmniej cztery państwa członkowskie, a ponadto wszystkim państwom członkowskim i państwom stowarzyszonym, jak również Ukrainie, oferuje się rzeczywistą możliwość uczestniczenia w EDPCI;
 - f) związane z nimi korzyści dotyczą większej części Unii;
 - g) wyróżniają się pod względem wielkości lub zakresu lub służą ograniczeniu znacznego poziomu ryzyka technologicznego lub finansowego;
 - h) ich potencjalne ogólne korzyści przewyższają ich koszty, w tym również koszty w dłuższej perspektywie.
3. Rada, działając na wniosek Komisji, może przyjmować akty wykonawcze określające poszczególne EDPCI.
4. Państwa członkowskie koordynują w inkluzywny sposób działania w celu przygotowania propozycji projektów dotyczących potencjalnych EDPI, korzystając w razie potrzeby ze wsparcia ze strony EDA.

5. Przed zaproponowaniem aktów wykonawczych, o których mowa w ust. 3, Komisja sprawdza zgodność propozycji projektów, o których mowa w ust. 4, z wszystkimi kryteriami wymienionymi w ust. 2 oraz:

- a) konsultuje się w sposób inkluzywny z państwami członkowskimi i uwzględnia ich opinie i propozycje projektów dotyczących potencjalnych EDPCI;
- b) zwraca się do Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa (zwanego dalej „Wysokim Przedstawicielem”) i EDA o pomoc ekspercką w celu zapewnienia spójności z priorytetami i celami, o których mowa w ust. 2 lit. b), c) i d), w szczególności z priorytetami w zakresie zdolności obronnych uzgodnionymi wspólnie przez państwa członkowskie w ramach WPZiB, w szczególności z tymi, które zostały wspólnie przedstawione w kontekście planu rozwoju zdolności, z myślą o uzupełnieniu informacji przekazywanych przez państwa członkowskie na temat propozycji projektów; oraz
- c) sprawdza, czy wszystkie państwa członkowskie i państwa stowarzyszone, oraz, w stosownych przypadkach, Ukraina, zostały poinformowane o pojawieniu się danego projektu, i czy umożliwiono im udział w tym projekcie.

6. W aktach wykonawczych, o których mowa w ust. 3, Rada:

- a) wskazuje cele i cechy EDPCI w odniesieniu do kryteriów określonych w ust. 2;
- b) przygotowuje wykaz państw uczestniczących w EDPCI w dniu przyjęcia aktu wykonawczego;
- c) oszacowuje ogólną wartość finansową EDPCI.

7. Rada przyjmuje akty wykonawcze, o których mowa w ust. 3, stanowiąc większością kwalifikowaną. Rada może zmienić propozycje projektów, o których mowa w ust. 4, stanowiąc większością kwalifikowaną.

8. Wdrażanie EDPCI, które kwalifikuje się do finansowania unijnego, o którym mowa w art. 10 ust. 1 lit. d), musi obejmować wyłącznie jedno lub większą liczbę działań dotyczących:

- a) zamówień realizowanych na zasadzie współpracy dotyczących produktów związanych z obronnością;
- b) przyspieszenia dostosowania do strukturalnych zmian zdolności produkcyjnych w zakresie produktów związanych z obronnością, jak również powiązanych działań wspierających;
- c) rozwoju przemysłowego nowych produktów związanych z obronnością lub aktualizacji już istniejących produktów związanych z obronnością;
- d) rozwoju i zamawiania niezbędnej infrastruktury.

9. Uczestniczące państwa członkowskie zapewniają, aby w zamówieniach dotyczących działań w ramach EDPCI wspieranych z finansowania unijnego stosowane były kryteria równoważne z kryteriami określonymi w art. 9. W przypadku realizowanych na zasadzie współpracy zamówień na produkty związane z obronnością, które są wspierane z finansowania unijnego w ramach EDPCI, zastosowanie ma również art. 11 ust. 6.

10. Państwa członkowskie uczestniczące w EDPCI zapewniają, aby działania w ramach EDPCI, w tym działania, które nie są wspierane z finansowania unijnego, były zgodne z celami określonymi w art. 4 i w ust. 1 niniejszego artykułu i nie wpływały na zgodność EDPCI z kryteriami określonymi w ust. 2 niniejszego artykułu.

11. EDPCI może dotyczyć rozwoju zdolności podwójnego zastosowania dla Unii.

12. EDPCI, jak również konkretne działania przewidziane w jego ramach, można ustanowić w ramach SEAP.

13. Do finansowania działań w ramach EDPCI kwalifikują się wyłącznie państwa członkowskie, państwa stowarzyszone, jak również SEAP, w skład których wchodzi państwa członkowskie lub państwa członkowskie i państwa stowarzyszone.

14. W stosownych przypadkach w projekcie może uczestniczyć Komisja. Uczestniczące państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o zaangażowaniu Wysokiego Przedstawiciela i EDA w charakterze obserwatorów danego EDPCI.

15. Państwa członkowskie mogą, bez uszczerbku dla art. 107 i 108 TFUE, stosować systemy wsparcia i zapewniać wsparcie administracyjne dla ECPCI.

16. Planowanie, budowę i eksploatację obiektów produkcyjnych związanych z EDPCI można uznać za powód o charakterze zasadniczym wynikający z nadrzędnego interesu publicznego w rozumieniu art. 6 ust. 4 i art. 16 ust. 1 lit. c) dyrektywy Rady 92/43/EWG⁽⁴⁰⁾ i art. 4 ust. 7 dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁽⁴¹⁾, za uzasadnione ze względu na obronność w rozumieniu art. 2 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady⁽⁴²⁾ oraz za leżące w interesie zdrowia i bezpieczeństwa publicznego w rozumieniu art. 9 ust. 1 lit. a) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE⁽⁴³⁾, pod warunkiem że spełnione są pozostałe warunki określone w tych przepisach.

17. Państwa członkowskie uczestniczące w EDPCI przedkładają Komisji co roku wspólne sprawozdanie z realizacji działań w ramach EDPCI, w tym na temat zgodności z wymogami określonymi w ust. 10 niniejszego artykułu.

18. Na wniosek Komisji Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, może zmieniać akty wykonawcze przyjęte na podstawie ust. 3, w tym poprzez usunięcie projektu jako EDPCI lub poprzez odzwierciedlenie zmian wprowadzonych w elementach określonych w ust. 6.

19. Wszystkie państwa członkowskie i państwa stowarzyszone oraz Ukraina mają możliwość przystąpienia do EDPCI po jego ustanowieniu, pod warunkiem że wszystkie państwa członkowskie uczestniczące w EDPCI wyrażą na to zgodę.

ROZDZIAŁ V

EUROPEJSKI MECHANIZM SPRZEDAŻY NA POTRZEBY WOJSKA

Artykuł 36

Europejski mechanizm sprzedaży na potrzeby wojska

1. Aby wzmocnić konkurencyjność EDTIB, jak również, w stosownych przypadkach, ukraińskiej DTIB, w szczególności poprzez zwiększenie zdolności EDTIB w zakresie zapewnienia dostępności produktów związanych z obronnością w odpowiednim czasie i w odpowiedniej ilości, ustanawia się niniejszym europejski mechanizm sprzedaży na potrzeby wojska.

2. Europejski mechanizm sprzedaży na potrzeby wojska składa się z następujących elementów:

- a) ustanowienia europejskiego katalogu sprzedaży na potrzeby wojska;
- b) możliwości ustanawiania, zarządzania i utrzymywania pul gotowości przemysłu obronnego; oraz
- c) środków przyczyniających się do ułatwienia postępowań o udzielenie realizowanych na zasadzie współpracy zamówień na produkty związane z obronnością.

Artykuł 37

Europejski katalog sprzedaży na potrzeby wojska

1. Komisja, po konsultacji z EDA, ustanawia i aktualizuje jednolity scentralizowany katalog produktów związanych z obronnością opracowany przez EDTIB i ukraińską DTIB (zwany dalej „katalogiem”). Komisja konsultuje się z EDA i uwzględnia jej opinie przy opracowywaniu specyfikacji technicznych dotyczących katalogu i w stosownych przypadkach udziela zamówienia na instytucjonalną platformę informatyczną niezbędną do jego ustanowienia. Państwa członkowskie, Ukrainę i podmioty gospodarcze zachęca się do dobrowolnego uzupełniania katalogu.

⁽⁴⁰⁾ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. L 206 z 22.7.1992, s. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj>).

⁽⁴¹⁾ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. U. L 327 z 22.12.2000, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj>).

⁽⁴²⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/EWG i 2000/21/WE (Dz. U. L 396 z 30.12.2006, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj>).

⁽⁴³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. U. L 20 z 26.1.2010, s. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj>).

2. Produkty związane z obronnością wpisane do katalogu muszą być wytwarzane przez podmioty gospodarcze spełniające kryteria kwalifikowalności określone w art. 9 ust. 1, 3 i 4 lub w art. 26 ust. 1, 3 i 4. Ponadto w katalogu wskazuje się, czy podmiot gospodarczy ma możliwość decydowania – bez podlegania ograniczeniom nakładanym przez niestowarzyszone państwa trzecie lub podmioty z niestowarzyszonych państw trzecich – o określeniu, dostosowaniu i rozwoju projektu danego produktu związanego z obronnością, w tym czy ma prawną możliwość zastąpienia lub usunięcia komponentów, które podlegają ograniczeniom nałożonym przez niestowarzyszone państwa trzecie lub podmioty z niestowarzyszonych państw trzecich. W katalogu można również wskazać wsparcie otrzymane w ramach EDIP, Instrumentu Wsparcia Ukrainy lub rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1092 ⁽⁴⁴⁾, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/697 ⁽⁴⁵⁾ lub rozporządzeń (UE) 2023/1525 lub (UE) 2023/2418.

Artykuł 38

Pule gotowości przemysłu obronnego

1. Konsorcjum składające się z państw członkowskich, państw stowarzyszonych lub Ukrainy, lub SEAP mogą ustanawiać pule gotowości przemysłu obronnego, zarządzać nimi i je utrzymywać oraz mogą w tym celu zwracać się do EDA o pomoc ekspercką.

Na potrzeby akapitu pierwszego konsorcjum państw członkowskich, państw stowarzyszonych lub Ukrainy składa się z co najmniej trzech spośród tych państw, z których co najmniej dwa są państwami członkowskimi.

2. Państwa członkowskie, które ustanawiają pulę gotowości przemysłu obronnego, zapewniają, aby ustanowienie tej puli, zarządzanie nią i jej utrzymywanie były zgodne z celami określonymi w art. 36 ust. 1, a także z celami określonymi w art. 4 i, w stosownych przypadkach, art. 22.

3. Państwa członkowskie, państwa stowarzyszone, Ukraina i SEAP, które ustanawiają pulę gotowości przemysłu obronnego, zapewniają wszystkim państwom członkowskim, państwom stowarzyszonym i Ukrainie możliwość natychmiastowego i preferencyjnego zakupu, użytkowania lub leasingu produktów związanych z obronnością, które wchodzi w skład tej puli gotowości przemysłu obronnego.

4. W przypadku gdy pula gotowości przemysłu obronnego jest ustanowiona w kontekście SEAP, z EDIP lub z Instrumentu Wsparcia Ukrainy można wspierać finansowo:

- a) realizowane na zasadzie współpracy zamówienia na dodatkowe ilości produktów związanych z obronnością – za pośrednictwem działań dotyczących zamówień realizowanych na zasadzie współpracy prowadzonych przez SEAP zgodnie z art. 11;
- b) ustanowienie i funkcjonowanie SEAP na potrzeby zarządzania pulą gotowości przemysłu obronnego i jej utrzymywania zgodnie z art. 13 ust. 1 lit. g).

5. Na potrzeby dokonania przez państwa członkowskie lub, w stosownych przypadkach, państwa stowarzyszone zakupu z puli gotowości przemysłu obronnego ustanowionej, zarządzanej i utrzymywanej przez SEAP, dane zamówienie uznaje się za zamówienie udzielane przez rząd innemu rządowi, o którym mowa w art. 13 lit. f) dyrektywy 2009/81/WE.

Artykuł 39

Ułatwienie postępowań o udzielenie realizowanych na zasadzie współpracy zamówień na produkty związane z obronnością

W przypadku gdy państwa członkowskie zawierają umowę w celu udzielania realizowanych na zasadzie współpracy zamówień na produkty związane z obronnością, mogą one stosować przepisy i procedury przewidziane w art. 11 ust. 9 i 10, art. 52 i 53, z zastrzeżeniem warunków w nich określonych.

⁽⁴⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1092 r. z dnia 18 lipca 2018 r. ustanawiające Europejski program rozwoju przemysłu obronnego mający na celu wspieranie konkurencyjności i zdolności innowacyjnych przemysłu obronnego Unii (Dz.U. L 200 z 7.8.2018, s. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1092/oj>).

⁽⁴⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/697 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Obronny i uchylające rozporządzenie (UE) 2018/1092 (Dz.U. L 170 z 12.5.2021, s. 149, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj>).

ROZDZIAŁ VI

STRUKTURA NA RZECZ EUROPEJSKIEGO PROGRAMU ZBROJENIOWEGO

Artykuł 40

Cel szczegółowy i działania struktury na rzecz europejskiego programu zbrojeniowego

1. Struktura na rzecz europejskiego programu zbrojeniowego (SEAP) wspiera konkurencyjność EDTIB i, w stosownych przypadkach, ukraińskiej DTIB. Cel ten osiąga się poprzez agregowanie popytu na produkty związane z obronnością i zapewnienie terminowej dostępności i terminowych dostaw takich produktów w całym ich cyklu życia, jak również poprzez stymulowanie transgranicznej współpracy przemysłowej.
2. Aby osiągnąć cel, o którym mowa w ust. 1, główne zadania SEAP obejmują co najmniej jeden z następujących elementów:
 - a) wspólne opracowywanie produktów i technologii związanych z obronnością, w tym badania i rozwój, testowanie i certyfikację w dziedzinie obronności; budowanie zdolności przemysłowych, w tym poprzez produkcję na skalę przemysłową i komercjalizację, oraz wspieranie jednorazowych inwestycji związanych z produkcją początkową lub wsparciem eksploatacyjnym, w szczególności w przypadku, gdy produkty związane z obronnością są opracowywane lub zostały opracowane w ramach działań finansowanych przez Unię z odpowiedniego programu unijnego;
 - b) realizowane na zasadzie współpracy zamówienia produktów i technologii związanych z obronnością, w tym w celu ustanowienia puli gotowości przemysłu obronnego, zarządzania nimi lub ich utrzymywania;
 - c) wspólne zarządzanie cyklem życia produktów związanych z obronnością, w tym zamówienia na części zamienne, usługi logistyczne lub konserwacyjne oraz, w stosownych przypadkach, tworzenie partnerstw publiczno-prywatnych w celu zapewnienia efektywności i wysokiej dostępności produktów związanych z obronnością; lub
 - d) dynamiczne zarządzanie dostępnością dodatkowych ilości, zapewniające państwom członkowskim, państwom stowarzyszonym lub Ukrainie możliwość natychmiastowego i preferencyjnego zakupu, użytkowania lub leasingu w kontekście pul gotowości przemysłu obronnego.
3. SEAP może powierzyć zadanie lub większą liczbę zadań, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, w drodze umowy o delegowaniu zadań, jednemu lub większej liczbie kwalifikujących się podmiotów, o których mowa w art. 11 ust. 2. SEAP jest odpowiedzialna za zapewnienie, aby jej obowiązki na podstawie prawa Unii, a w szczególności niniejszego rozporządzenia, zostały wypełnione.

Artykuł 41

Wymogi dotyczące ustanowienia SEAP

1. W celu zwiększenia konkurencyjności EDTIB lub ukraińskiej DTIB, SEAP musi spełniać wszystkie następujące wymogi:
 - a) wspierać współpracę do końca cyklu życia produktu związanego z obronnością lub do momentu likwidacji SEAP;
 - b) wspierać wspólne opracowywanie, zamawianie lub wsparcie eksploatacyjne produktów związanych z obronnością, zgodnie z priorytetami w zakresie zdolności obronnych uzgodnionymi wspólnie przez państwa członkowskie w ramach WPZiB, w szczególności w kontekście planu rozwoju zdolności;
 - c) uwzględniać odpowiednie działania prowadzone przez NATO, takie jak proces planowania obronnego NATO, jeżeli takie działania służą interesom Unii w zakresie bezpieczeństwa i obrony; oraz
 - d) mieć co najmniej trzech członków, spośród których co najmniej dwóch jest państwami członkowskimi.
2. SEAP stosuje znormalizowane procedury inicjowania programów współpracy w zakresie uzbrojenia i zarządzania nimi. Komisja może, uwzględniając opinie wyrażone przez państwa członkowskie, opracować wskazówki lub szablony dla tych procedur, w tym wytyczne dotyczące zarządzania projektami, zamówień, zarządzania finansami i sprawozdawczości.

Artykuł 42

Wniosek o ustanowienie SEAP

1. Wnioski o ustanowienie SEAP przedkłada się Komisji. Wniosek zawiera następujące elementy:
 - a) propozycję ustanowienia SEAP skierowaną do Komisji;
 - b) proponowany statut SEAP, o którym mowa w art. 45, podpisany i przyjęty we właściwej formie przez wszystkich członków proponowanej SEAP;
 - c) krótki opis produktów związanych z obronnością, które SEAP ma opracowywać lub zamawiać lub którymi ma zarządzać, z uwzględnieniem w szczególności wymogów określonych w art. 41 ust. 1 lit. a) i b);
 - d) oświadczenie państwa członkowskiego, na terytorium którego SEAP ma mieć siedzibę statutową, uznające SEAP – od momentu jej ustanowienia – za organizację międzynarodową w rozumieniu art. 143 ust. 1 lit. g) i art. 151 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2006/112/WE oraz za organizację międzynarodową w rozumieniu art. 11 ust. 1 dyrektywy (UE) 2020/262;
 - e) w przypadku gdy członkiem SEAP ma być państwo stowarzyszone lub Ukraina – oświadczenie o uznaniu możliwie najszerzej zdolności do czynności prawnych SEAP zgodnie z art. 44 ust. 2.

Na potrzeby akapitu pierwszego lit. d) niniejszego ustępu ograniczenia i warunki zwolnień przewidzianych w art. 143 ust. 1 lit. g) i art. 151 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2006/112/WE oraz w art. 11 ust. 2 dyrektywy (UE) 2020/262 określa się w umowie zawieranej między członkami SEAP.

2. Komisja ocenia – niezwłocznie po otrzymaniu kompletnego wniosku, o którym mowa w ust. 1 – ten wniosek zgodnie z wymogami określonymi w niniejszym rozporządzeniu i może w tym celu zwrócić się do EDA o pomoc ekspercką. Wnioskodawcy są informowani o wyniku tej oceny i w razie potrzeby są wzywani do uzupełnienia lub zmiany wniosku.
3. Uwzględniając wyniki oceny, o której mowa w ust. 2, Komisja, w drodze aktu wykonawczego:
 - a) ustanawia SEAP po tym, jak stwierdzi, że wymogi określone w niniejszym rozporządzeniu zostały spełnione; lub
 - b) odrzuca wniosek, jeżeli stwierdzi, że wymogi określone w niniejszym rozporządzeniu nie zostały spełnione, w tym również w przypadku braku oświadczenia, o którym mowa w ust. 1 lit. d), po wcześniejszym zapewnieniu wnioskodawcom możliwości uzupełnienia lub zmiany wniosku.
4. Wnioskodawcy są powiadamiani o decyzji podjętej w sprawie wniosku. W przypadku odmowy decyzja powinna zostać jasno i precyzyjnie uzasadniona.
5. Akt wykonawczy ustanawiający SEAP, o którym mowa w ust. 3 lit. a) niniejszego artykułu, przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 77 ust. 4. i publikuje się w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 43

Status i siedziba SEAP

1. SEAP posiada osobowość prawną od dnia, w którym akt wykonawczy w sprawie jej ustanowienia staje się skuteczny.
2. W każdym państwie członkowskim SEAP ma możliwie najszerzą zdolność do czynności prawnych przyznawaną podmiotom prawnym na podstawie prawa tego państwa członkowskiego, w szczególności zdolność do nabywania, posiadania i zbywania mienia ruchomego i nieruchomości oraz własności intelektualnej, zawierania umów i bycia stroną w postępowaniach sądowych. Wszystkie krajowe agencje finansujące w państwach członkowskich uznają SEAP za kwalifikującego się odbiorcę krajowych wkładów finansowych.
3. SEAP posiada siedzibę statutową na terytorium państwa członkowskiego.

*Artykuł 44***Wymogi dotyczące członkostwa w SEAP**

1. Członkami SEAP mogą być następujące państwa:
 - a) państwa członkowskie;
 - b) państwa stowarzyszone;
 - c) Ukraina.
2. Państwa stowarzyszone lub Ukraina mogą być członkami SEAP pod warunkiem uznania, że SEAP posiada możliwie najszerszą zdolność do czynności prawnych przyznawaną podmiotom prawnym na podstawie prawa tego państwa, w tym na potrzeby zawierania umów i bycia stroną w postępowaniach sądowych.
3. Państwa członkowskie, państwa stowarzyszone lub Ukraina mogą dołączyć jako członkowie SEAP w dowolnym momencie po jego ustanowieniu na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach określonych w statucie, o którym mowa w art. 45, lub jako obserwatorzy bez prawa do głosowania na warunkach określonych w tym statucie.
4. SEAP może również współpracować z niestowarzyszonym państwem trzecim innym niż Ukraina lub podmiotem z innego państwa trzeciego, w tym z wykorzystaniem aktywów, infrastruktury, obiektów i zasobów takich podmiotów prawnych, pod warunkiem że taka współpraca nie jest sprzeczna z interesami Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony, obejmującymi poszanowanie zasady stosunków dobrosąsiedzkich.

*Artykuł 45***Statut SEAP**

1. Statut SEAP zawiera co najmniej następujące elementy:
 - a) listę członków SEAP, obserwatorów i, w stosownych przypadkach, podmiotów prawnych reprezentujących członków oraz warunki i procedury mające zastosowanie w przypadku zmiany w członkostwie i reprezentacji zgodnie z art. 44;
 - b) cele szczegółowe, zadania i działania SEAP, zgodnie z art. 40 i 41, w tym krótki opis produktów związanych z obronnością, które SEAP ma opracowywać lub zamawiać lub którymi ma zarządzać;
 - c) wykaz produktów związanych z obronnością, które mają być własnością SEAP, o ile takie istnieją, i które kwalifikują się do zwolnienia z VAT lub podatków akcyzowych;
 - d) siedzibę statutową SEAP zgodnie z art. 43 ust. 3;
 - e) wskazanie prawa krajowego państwa członkowskiego, które to prawo określa właściwość sądów do rozstrzygania sporów między członkami SEAP w odniesieniu do SEAP, między członkami a SEAP oraz między SEAP a osobami trzecimi zgodnie z art. 49 ust. 2;
 - f) nazwę SEAP;
 - g) czas trwania i procedurę likwidacji SEAP zgodnie z art. 50;
 - h) opis głównych kryteriów, które SEAP ma stosować przy zamawianiu produktów związanych z obronnością, aby zapewnić zgodność z celem określonym w art. 40 ust. 1;
 - i) system odpowiedzialności, w tym możliwość emisji papierów wartościowych, o ile zostanie tak postanowione, zgodnie z art. 48;
 - j) prawa i obowiązki członków SEAP, w tym obowiązek wnoszenia wkładów do budżetu, który powinien być zrównoważony, oraz prawa do głosowania;
 - k) organy zarządzające SEAP, ich zadania i obowiązki i tryb ich powoływania oraz proces podejmowania decyzji w ramach SEAP, w tym mające zastosowanie zasady głosowania, w szczególności w odniesieniu do zmiany statutu, zgodnie z art. 46.;

- l) określenie języka roboczego lub języków roboczych SEAP;
- m) odniesienia do przepisów wykonawczych do statutu SEAP;
- n) postanowienia w zakresie ochrony informacji niejawnych;
- o) wskazanie przepisów prawa Unii i prawa krajowego mających zastosowanie do postępowania z produktami związanymi z obronnością, które SEAP ma opracowywać lub zamawiać lub którymi ma zarządzać, oraz wskazanie zdolności administracyjnych przewidzianych w celu zapewnienia zgodności z tymi przepisami.

Na potrzeby akapitu pierwszego lit. k) niniejszego ustępu, zasady głosowania mające zastosowanie do zmian w podejściu do wywozu produktów związanych z obronnością, jeżeli są one objęte statutem, oraz do systemu odpowiedzialności finansowej muszą być zgodne odpowiednio z ust. 4 niniejszego artykułu i z art. 48 ust. 5.

- 2. W przypadku gdy członkowie SEAP podejmą decyzję o ustanowieniu puli gotowości przemysłu obronnego statut zawiera przepisy regulujące zarządzanie tą pulą.
- 3. Statut, podpisany i przyjęty jednomyślnie przez wszystkich członków SEAP zgodnie z art. 42 ust. 1 lit. b), może określać podejście do wywozu produktów związanych z obronnością.
- 4. O wszelkich zmianach w podejściu do wywozu produktów związanych z obronnością, o których mowa w ust. 3, decydują członkowie SEAP na zasadzie jednomyślności.

Artykuł 46

Zmiana statutu SEAP

- 1. Zmiany statutu SEAP dotyczące kwestii, o których mowa w art. 45 ust. 1 lit. a)–k), przyjmuje się zgodnie z zasadą głosowania określoną w statucie zgodnie z art. 45 ust. 1 lit. k), a następnie SEAP przedstawia je Komisji do zatwierdzenia.
- 2. Zmiany statutu dotyczące kwestii, o których mowa w art. 45 ust. 3, przyjmuje się zgodnie z zasadami głosowania określonymi w statucie zgodnie z art. 45 ust. 1 lit. k), a następnie SEAP powiadamia o nich Komisję w terminie dziesięciu dni od daty ich przyjęcia.
- 3. Zmiany statutu inne niż określone w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu przyjmuje się zgodnie z zasadami głosowania określonymi w statucie zgodnie z art. 45 ust. 1 lit. k), a następnie SEAP przedstawia je Komisji w terminie dziesięciu dni od daty ich przyjęcia.
- 4. Komisja może zgłosić zastrzeżenia do zmiany statutu, o której mowa w ust. 3, w terminie 30 dni od daty jej przedstawienia, wskazując powody, dla których zmiana ta nie jest zgodna z wymogami niniejszego rozporządzenia.
- 5. Zmiana statutu, o której mowa w ust. 3, staje się skuteczna dopiero po upływie terminu zgłaszania zastrzeżeń, o którym mowa w ust. 4, lub po rezygnacji przez Komisję z tego terminu, lub po wycofaniu zgłoszonego zastrzeżenia.
- 6. Wniosek o zmianę statutu, o której mowa w ust. 1, 2 i 3, zawiera następujące elementy:
 - a) tekst proponowanej lub, w stosownym przypadku, przyjętej zmiany; oraz
 - b) tekst jednolity zmienionego statutu.

Artykuł 47

Szczegółowe warunki dotyczące zamówień

- 1. Zgodnie z art. 40 ust. 3 SEAP może powierzyć prowadzenie działań w zakresie zamówień kwalifikującemu się podmiotowi, o którym mowa w art. 11 ust. 2. Taki podmiot działa w imieniu lub na rzecz tej SEAP.
- 2. Na potrzeby zamówień na produkty związane z obronnością SEAP uznaje się za organizację międzynarodową w rozumieniu art. 12 lit. c) dyrektywy 2009/81/WE. Poszczególne SEAP określają własne przepisy dotyczące zamówień zgodnie z zasadami regulującymi zamówienia publiczne, w szczególności zasadami niedyskryminacji, równego traktowania, proporcjonalności i przejrzystości.

3. Przy zamawianiu produktów związanych z obronnością SEAP stosuje w ramach swoich procedur udzielania zamówień i umów kryteria zapewniające zgodność swojej polityki w zakresie zamówień z celami, o których mowa w art. 40 ust. 1. SEAP aktywnie dąży do włączenia wielu podmiotów prawnych z różnych państw członkowskich do łańcuchów dostaw produktów związanych z obronnością.

4. W przypadku zawarcia umowy o delegowaniu zadań, o której mowa w art. 40 ust. 3, strony tej umowy mogą postanowić, że zastosowanie mają przepisy dotyczące zamówień podmiotu wykonującego zamówienie, pod warunkiem że są one zgodne z zasadami, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, w szczególności z zasadami niedyskryminacji, równego traktowania, proporcjonalności i przejrzystości.

5. Jeżeli państwa członkowskie lub, w stosownych przypadkach, państwa stowarzyszone, zakupują od SEAP produkty związane z obronnością, w tym z puli gotowości przemysłu obronnego, zamówienie to uznaje się za zamówienie udzielone przez rząd innemu rządowi, o którym mowa w art. 13 lit. f) dyrektywy 2009/81/WE.

Artykuł 48

Odpowiedzialność i ubezpieczenie

1. SEAP odpowiada za swoje zobowiązania.
2. Odpowiedzialność finansowa członków SEAP za zobowiązania SEAP ograniczona jest do wysokości ich odpowiednich wkładów na rzecz SEAP. Członkowie mogą przewidzieć w statucie SEAP określony pułap odpowiedzialności przekraczający wysokość ich wkładów lub nieograniczoną odpowiedzialność.
3. Jeżeli odpowiedzialność finansowa jego członków jest ograniczona, SEAP posiada odpowiednie ubezpieczenie w celu pokrycia szczególnych ryzyk związanych z ustanowieniem zdolności SEAP i zarządzaniem nimi.
4. SEAP może emitować papiery wartościowe zgodnie z prawem państwa członkowskiego, w którym znajduje się jego siedziba statutowa, jeżeli jego członkowie tak zdecydują na zasadzie jednomyślności. SEAP ponosi odpowiedzialność z tytułu takich papierów wartościowych.
5. O zmianach zasad odpowiedzialności lub działaniach mających wpływ na odpowiedzialność finansową członków SEAP decydują członkowie na zasadzie jednomyślności.
6. Unia nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania SEAP.

Artykuł 49

Prawo mające zastosowanie i właściwa jurysdykcja

1. Ustanowienie i wewnętrzne funkcjonowanie SEAP podlega:
 - a) prawu Unii, w szczególności niniejszemu rozporządzeniu, oraz aktowi wykonawczemu, o którym mowa w art. 42 ust. 3 lit. a);
 - b) jego statutowi i przepisom wykonawczym do niego;
 - c) prawu państwa członkowskiego, na terytorium którego znajduje się siedziba statutowa SEAP, w odniesieniu do spraw nieuregulowanych lub tylko częściowo uregulowanych w aktach, o których mowa w lit. a) i b).
2. Bez uszczerbku dla przypadków, w których na mocy Traktatów właściwy jest Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, właściwość sądów do rozstrzygania sporów między członkami SEAP w odniesieniu do SEAP, między członkami SEAP a SEAP oraz między SEAP a osobami trzecimi określa prawo krajowe państwa członkowskiego, na terytorium którego SEAP ma swoją siedzibę statutową.
3. W umowach o delegowaniu zadań, o których mowa w art. 40 ust. 3, określa się właściwość sądów państwa członkowskiego do rozstrzygania sporów związanych z daną umową. Umowy o delegowaniu zadań mogą również przewidywać mechanizmy polubownego rozstrzygania sporów. Pozostaje to bez uszczerbku dla przypadków, w których na mocy Traktatów właściwy jest Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Artykuł 50

Likwidacja i niewypłacalność

1. W statucie SEAP określa się procedurę, która ma być stosowana w przypadku likwidacji SEAP w następstwie decyzji zgromadzenia jej członków lub w przypadku uchylecia przez Komisję aktu wykonawczego w sprawie ustanowienia SEAP, jak określono w art. 51 ust. 7. Likwidacja może się wiązać z przekazaniem działalności oraz własności produktów związanych z obronnością innemu podmiotowi prawnemu.
2. Niezwłocznie po podjęciu przez zgromadzenie członków SEAP decyzji o jej likwidacji, a w każdym przypadku nie później niż w terminie dziesięciu dni od podjęcia takiej decyzji, SEAP powiadamia o niej Komisję i wyznacza przedstawiciela ds. likwidacji. Komisja publikuje odpowiednie ogłoszenie o decyzji o likwidacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
3. Postępowanie likwidacyjne nie może zostać zakończone przed zakończeniem przenoszenia własności produktów związanych z obronnością będących własnością SEAP.
4. Niezwłocznie po zakończeniu postępowania likwidacyjnego, a w każdym przypadku nie później niż w terminie dziesięciu dni od zakończenia tego postępowania, przedstawiciel SEAP powiadamia o tym fakcie Komisję. Komisja publikuje odpowiednie ogłoszenie w sprawie zakończenia postępowania likwidacyjnego w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. SEAP przestaje istnieć w dniu publikacji ogłoszenia.
5. W przypadku niezdolności do spłaty swoich zobowiązań SEAP niezwłocznie powiadamia o tym Komisję. Komisja publikuje odpowiednie ogłoszenie w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 51

Sprawozdawczość i kontrola

1. SEAP sporządza roczne sprawozdanie z działalności, zawierające opis techniczny i sprawozdanie finansowe z działań SEAP, o których mowa w art. 40. Jest ono przekazywane Komisji w terminie sześciu miesięcy od końca roku obrachunkowego. Komisja przekazuje to sprawozdanie wszystkim państwom członkowskim.
2. Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie zbiorcze roczne sprawozdanie dotyczące działalności wszystkich aktywnych SEAP.
3. Komisja może przedstawić SEAP zalecenia dotyczące kwestii ujętych w rocznym sprawozdaniu z działalności, o którym mowa w ust. 1.
4. SEAP oraz dane państwa członkowskie informują Komisję o wszelkich okolicznościach, które w poważnym stopniu zagrażają realizacji zadań SEAP lub stanowią przeszkodę w spełnieniu wymogów określonych w niniejszym rozporządzeniu.
5. W przypadku gdy Komisja otrzyma informacje wskazujące, że SEAP działa w sposób stanowiący poważne naruszenie niniejszego rozporządzenia, ustanawiającego ją aktu wykonawczego, jej statutu lub innych mających zastosowanie przepisów, zwraca się do SEAP lub jej członków o wyjaśnienia.
6. Jeżeli Komisja stwierdzi – po zapewnieniu SEAP lub jej członkom co najmniej dwóch miesięcy na przedstawienie uwag – że SEAP działa w sposób stanowiący poważne naruszenie przepisów niniejszego rozporządzenia, ustanawiającego ją aktu wykonawczego, jej statutu lub innych mających zastosowanie przepisów, może ona zaproponować SEAP i jej członkom działanie naprawcze.
7. W przypadku niepodjęcia działań naprawczych, o których mowa w ust. 6 niniejszego artykułu, Komisja może uchylć akt wykonawczy ustanawiający SEAP. Akt uchylający publikuje się w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. Publikacja aktu powoduje wszczęcie postępowania likwidacyjnego SEAP, o którym mowa w art. 50.

ROZDZIAŁ VII
BEZPIECZEŃSTWO DOSTAW

SEKCJA 1

ZAMÓWIENIA W DZIEDZINIE OBRONNOŚCI OPARTE NA WSPÓŁPRACY

Artykuł 52

Zmiana umów ramowych w kontekście sytuacji kryzysowej na mocy dyrektywy 2009/81/WE

1. W przypadku gdy co najmniej dwa państwa członkowskie zawierają umowę w celu udzielania zamówień na produkty związane z obronnością realizowanych na zasadzie współpracy dla nich samych lub dla Ukrainy oraz gdy jest to uzasadnione pilną sytuacją wynikającą z sytuacji kryzysowej w rozumieniu art. 1 pkt 10 dyrektywy 2009/81/WE, zasady określone w ust. 2–6 niniejszego artykułu mogą być stosowane do umów ramowych, które nie zawierają postanowień regulujących możliwość istotnej zmiany umowy. Stosując zasady określone w ust. 2 i 3 niniejszego artykułu, instytucja zamawiająca, która zawarła umowę ramową, musi uzyskać zgodę przedsiębiorstwa, z którym zawarła umowę ramową.
2. Instytucja zamawiająca z państwa członkowskiego może zmienić istniejącą umowę ramową dotyczącą produktów związanych z obronnością, jeżeli ta umowa ramowa została zawarta z przedsiębiorstwem spełniającym kryteria równoważne z kryteriami określonymi w art. 9 ust. 1, 3 i 4 niniejszego rozporządzenia, w celu dodania nowych instytucji zamawiających jako stron umowy ramowej, tak aby jej postanowienia miały zastosowanie do instytucji zamawiających, które pierwotnie nie były stronami umowy ramowej. Art. 29 ust. 2 akapit pierwszy dyrektywy 2009/81/WE nie ma zastosowania do instytucji zamawiających, które pierwotnie nie były stronami umowy ramowej.
3. Na zasadzie odstępstwa od art. 29 ust. 2 akapit trzeci dyrektywy 2009/81/WE, udzielając zamówień na podstawie umowy ramowej o szacunkowej wartości powyżej wartości progowej określonej w art. 8 tej dyrektywy, instytucja zamawiająca z państwa członkowskiego może dokonać istotnych zmian w ilościach określonych w tej umowie o ilość odpowiadającą do 100 % wartości tej umowy ramowej, jeżeli ta umowa ramowa została zawarta z przedsiębiorstwem spełniającym kryteria równoważne z kryteriami określonymi w art. 9 ust. 1, 3 i 4 niniejszego rozporządzenia oraz w zakresie, w jakim zmiana ta jest absolutnie niezbędna do zastosowania ust. 2 niniejszego artykułu.
4. Na potrzeby obliczenia wartości, o której mowa w ust. 3, w przypadku gdy zamówienie zawiera klauzulę indeksacji, punktem odniesienia jest zaktualizowana wartość.
5. W przypadkach, o których mowa w ust. 2 i 3, zasada równości praw i obowiązków ma zastosowanie do stosunków między instytucjami zamawiającymi będącymi stronami umowy ramowej, w szczególności w odniesieniu do kosztu dodatkowych zamawianych ilości.
6. Instytucja zamawiająca, która zmieniła umowę ramową w przypadkach, o których mowa w ust. 2 lub 3 niniejszego artykułu, publikuje w związku z tym stosowne ogłoszenie w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. Takie ogłoszenie publikuje się zgodnie z art. 32 dyrektywy 2009/81/WE.

Artykuł 53

Przypadki uzasadniające zastosowanie procedury negocjacyjnej bez publikacji ogłoszenia o zamówieniu w kontekście inicjatywy współpracy w dziedzinie obronności

Instytucja zamawiająca z państwa członkowskiego, w przypadku gdy ustanawia nową inicjatywę faktycznej współpracy w dziedzinie obronności na mocy umowy międzynarodowej lub porozumienia międzynarodowego między państwami członkowskimi a, w stosownych przypadkach, co najmniej jednym państwem stowarzyszonym lub Ukrainą lub gdy przystępuje do takiej inicjatywy z myślą o konwergencji zdolności wojskowych, może udzielić zamówienia przedsiębiorstwu lub zawrzeć z przedsiębiorstwem umowę ramową na produkt związany z obronnością, zgodnie z art. 28 ust. 1 lit. e) dyrektywy 2009/81/WE, o ile spełnione są wszystkie następujące warunki:

- a) dane przedsiębiorstwo spełnia kryteria równoważne z kryteriami określonymi w art. 9 ust. 1, 3 i 4;
- b) inicjatywa współpracy w dziedzinie obronności, o której mowa w zdaniu wprowadzającym niniejszego artykułu, została zainicjowana przez instytucję zamawiającą z danego państwa członkowskiego przed wszczęciem postępowania o udzielenie zamówienia;

- c) jedno z pozostałych państw członkowskich uczestniczących w inicjatywie współpracy w dziedzinie obronności, o której mowa w zdaniu wprowadzającym niniejszego artykułu, udzieliło już zamówienia temu przedsiębiorstwu lub zawarło umowę ramową z tym przedsiębiorstwem na produkt związany z obronnością;
- d) produkt związany z obronnością, który ma zostać zamówiony, jest identyczny z produktem, o którym mowa w lit. c) niniejszego artykułu, lub podlega jedynie niewielkim modyfikacjom;
- e) udzielenie zamówienia lub zawarcie umowy ramowej są niezbędne do realizacji inicjatywy współpracy w dziedzinie obronności, o której mowa w lit. b) niniejszego artykułu.

SEKCJA 2 GOTOWOŚĆ

Artykuł 54

Przyspieszenie procesu wydawania zezwoleń w celu zapewnienia terminowej dostępności i terminowych dostaw produktów istotnych w kontekście kryzysu

1. Państwa członkowskie zapewniają efektywne i terminowe rozpatrywanie wniosków administracyjnych związanych z planowaniem, budową i eksploatacją obiektów produkcyjnych, transferem nakładów wewnątrz Unii oraz z kwalifikacją i certyfikacją produktów końcowych. W tym celu wszystkie odpowiednie organy krajowe zapewniają, aby takie wnioski były rozpatrywane najszybciej jak to możliwe z prawnego punktu widzenia.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby w procesie planowania i wydawania zezwoleń budowa i eksploatacja zakładów i instalacji do produkcji produktów istotnych w kontekście kryzysu była w poszczególnych indywidualnych przypadkach traktowana w sposób priorytetowy przy wyważaniu interesów prawnych.

Artykuł 55

Ułatwienie procesu certyfikacji krzyżowej

1. Państwa członkowskie przyjmują wykaz krajowych organów certyfikacji do celów obronnych i powiadamiają o tym Komisję, która udostępnia go państwom członkowskim.
2. Komisja, uwzględniając opinie EDA, sporządza i aktualizuje – w drodze aktów wykonawczych – urzędowy wykaz krajowych organów certyfikacji do celów obronnych określonych przez państwa członkowskie. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 77 ust. 4.
3. Organ certyfikacji jednego państwa członkowskiego może zwrócić się do organu certyfikacji innego państwa członkowskiego o informacje na temat zakresu certyfikacji danego produktu związanego z obronnością.
4. Krajowe organy certyfikacji, o których mowa w ust. 1, współpracują ze sobą przy wykonywaniu swoich zadań wynikających z niniejszego rozporządzenia i udzielają organom innych państw członkowskich wszelkiego niezbędnego wsparcia w tym celu. Komisja, w stosownych przypadkach zwracając się do EDA o pomoc ekspercką, wspiera taką współpracę, aby ułatwić efektywny i skuteczny przepływ produktów związanych z obronnością na rynku wewnętrznym.

Artykuł 56

Mapowanie łańcuchów dostaw w sektorze obronności

1. Mapowanie unijnych łańcuchów dostaw w sektorze obronności służy analizie mocnych i słabych stron takich łańcuchów dostaw, ze szczególnym uwzględnieniem wąskich gardeł. W stosownych przypadkach stanowi ono wkład w opracowanie programów prac EDIP i Instrumentu Wsparcia Ukrainy, o których mowa w art. 21 i 34.
2. Mapowanie unijnych łańcuchów dostaw w sektorze obronności obejmuje następujące, przeprowadzane regularnie, działania:
 - a) wskazywanie odpowiednich zdolności produkcyjnych i łańcuchów dostaw produktów związanych z obronnością zgodnie z ust. 5;
 - b) wskazywanie produktów istotnych w kontekście kryzysu i związanych z nimi zdolności produkcyjnych zgodnie z ust. 9;

- c) agregowanie, kontrola krzyżowa i ocena danych zgromadzonych zgodnie z ust. 6, 7 i 8;
- d) określanie wskaźników wczesnego ostrzegania zgodnie z ust. 11; oraz
- e) wskazywanie głównych dostawców produktów istotnych w kontekście kryzysu i ich zdolności produkcyjnych zgodnie z ust. 12 i 13.

3. Komisja, we współpracy z Radą ds. Bezpieczeństwa Dostaw w Sektorze Obronności (RBDSO), przeprowadza działania, o których mowa w ust. 2 lit. b), c) i d). Państwa członkowskie przeprowadzają działania, o których mowa w ust. 2 lit. a) i e). Każde państwo członkowskie może zwrócić się do Komisji o prowadzenie w jego imieniu działań, o których mowa w ust. 2 lit. a) i e).

4. Po konsultacji z RBDSO Komisja opracowuje ramy i metodykę na potrzeby wskazania produktów istotnych w kontekście kryzysu, ze szczególnym uwzględnieniem istniejących wąskich gardeł, a także związanych z nimi zdolności produkcyjnych w Unii oraz na potrzeby mapowania łańcuchów dostaw tych produktów. Metodyka ta opiera się na ramach lub metodykach już istniejących w państwach członkowskich. W tym celu RBDSO może wydawać zalecenia co do rodzaju informacji odpowiednich do mapowania łańcuchów dostaw produktów istotnych w kontekście kryzysu, co do specyfikacji technicznych i co do formatów przekazywania tych informacji oraz częstotliwości takiego przekazywania.

5. Na podstawie ram i metodyki opracowanych zgodnie z ust. 4 państwa członkowskie wskazują na swoim terytorium odpowiednie zdolności produkcyjne i łańcuchy dostaw produktów związanych z obronnością i przekazują Komisji wyniki tego działania.

6. Komisja agreguje dane przekazane przez państwa członkowskie zgodnie z ust. 5 i przeprowadza ich kontrolę krzyżową w celu określenia wykazu produktów istotnych w kontekście kryzysu i powiązanych z nimi zdolności produkcyjnych oraz w celu oceny mocnych i słabych stron unijnych łańcuchów dostaw takich produktów.

7. Jako uzupełnienie danych przekazywanych przez państwa członkowskie Komisja wykorzystuje publicznie i komercyjnie dostępne dane oraz odpowiednie informacje nieobjęte klauzulą poufności pochodzące od podmiotów gospodarczych, jak również wyniki przeprowadzonych podobnych analiz, w tym w kontekście przepisów prawa Unii dotyczących surowców, półprzewodników oraz energii odnawialnej, wyniki odpowiednich działań EDA, wyniki testów warunków skrajnych przeprowadzonych na podstawie art. 58 i wyniki oceny przeprowadzonej na podstawie art. 85 ust. 2.

8. W przypadku gdy dane, o których mowa w ust. 6 i 7, nie są wystarczające do wykonania jej zadań na podstawie ust. 6, Komisja może zwrócić się do odpowiednich podmiotów zaangażowanych w dane łańcuchy dostaw i mających siedzibę w Unii o dobrowolne przekazanie informacji państwu członkowskiemu, na którego terytorium znajduje się zakład produkcyjny podmiotu gospodarczego będącego adresatem wniosku. We wniosku Komisji wyraźnie wskazuje się, że podmiot gospodarczy może odmówić spełnienia takiego wniosku. Wniosek o udzielenie informacji zawiera dane kontaktowe właściwych organów krajowych państwa członkowskiego, na którego terytorium znajduje się zakład produkcyjny podmiotu gospodarczego będącego adresatem wniosku, do których to organów ma zostać wysłana odpowiedź. W przypadku gdy dany podmiot gospodarczy podejmuje decyzję o przekazaniu żądanych informacji danemu państwu członkowskiemu, państwo to udostępnia te informacje Komisji.

9. Komisja, w drodze aktu wykonawczego, sporządza i regularnie aktualizuje wykaz produktów istotnych w kontekście kryzysu. Ten akt wykonawczy jest przyjmowany zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 77 ust. 4.

10. Komisja informuje RBDSO o zbiorczych wynikach mapowania co roku lub na wniosek jednego z członków RBDSO, o których to wynikach mowa w art. 76 ust. 5. Wyniki te stanowią informacje niejawne.

11. Na podstawie wyników działań przeprowadzonych na podstawie ust. 4, 6 i 7 oraz po konsultacji z RBDSO Komisja sporządza wykaz wskaźników wczesnego ostrzegania służących zidentyfikowaniu czynników, które mogłyby zakłócić dostawy produktów istotnych w kontekście kryzysu, zagrozić tym dostawom lub negatywnie na nie wpłynąć. Po konsultacji z RBDSO Komisja regularnie, co najmniej raz na dwa lata, dokonuje przeglądu wykazu wskaźników wczesnego ostrzegania.

12. Państwa członkowskie, w stosownych przypadkach we współpracy z Komisją i EDA, wskazują głównych dostawców produktów istotnych w kontekście kryzysu, którzy mają siedzibę na ich terytorium, niezwłocznie po przyjęciu aktu wykonawczego, o którym mowa w ust. 9 niniejszego artykułu. Każde państwo członkowskie powiadamia głównych dostawców produktów istotnych w kontekście kryzysu mających siedzibę na jego terytorium o ich wskazaniu zgodnie z niniejszym ustępem i informuje ich o obowiązku zgłaszania zakłóceń w dostawach produktów istotnych w kontekście kryzysu, jak określono w art. 57 ust. 1 lit. c). Powiadomienie to zawiera również odpowiednie dane kontaktowe właściwych organów krajowych, do których ma zostać przesłane takie zgłoszenie.

13. Przy wskazywaniu głównych dostawców, o których mowa w ust. 12, można wziąć pod uwagę następujące elementy:

- a) udział dostawcy w rynku danego produktu istotnego w kontekście kryzysu;
- b) znaczenie dostawcy w utrzymywaniu w Unii wystarczającego poziomu dostaw produktu istotnego w kontekście kryzysu, z uwzględnieniem dostępności w Unii alternatywnych sposobów dostarczania takiego produktu; lub
- c) wpływ, jaki zakłócenie dostaw dostarczanego przez dostawcę produktu istotnego w kontekście kryzysu mogłoby wyrzucić na funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

14. Bez uszczerbku dla ust. 10 niniejszego artykułu wszelkie informacje uzyskane na podstawie niniejszego artykułu traktuje się zgodnie z obowiązkami dotyczącymi poufności określonymi w art. 80.

15. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla prawa każdego państwa członkowskiego do ochrony swoich podstawowych interesów bezpieczeństwa zgodnie z art. 346 ust. 1 lit. a) TFUE.

Artykuł 57

Monitorowanie

1. Państwa członkowskie i Komisja, we współpracy z RBDSO, regularnie monitorują zdolności produkcyjne Unii niezbędne do dostaw produktów istotnych w kontekście kryzysu, określonych zgodnie z art. 56 ust. 9, w celu zidentyfikowania ewentualnych ryzyk dla dostaw tych produktów. Prowadząc to monitorowanie:

- a) Komisja, we współpracy z RBDSO, monitoruje wskaźniki wczesnego ostrzegania określone zgodnie z art. 56 ust. 11, w tym poprzez agregowanie wszelkich wkładów otrzymanych od państw członkowskich na podstawie informacji zgromadzonych na poziomie krajowym;
- b) państwa członkowskie monitorują – pod kątem wskaźników wczesnego ostrzegania – zdolność głównych dostawców produktów istotnych w kontekście kryzysu, o których mowa w art. 56 ust. 12, do prowadzenia ich działalności oraz zgłaszają RBDSO wszelkie zdarzenia, które mogłyby mieć negatywne i trwałe skutki dla terminowej dostępności i terminowych dostaw tych produktów;
- c) w przypadku gdy główni dostawcy produktów istotnych w kontekście kryzysu wykryją zakłócenia w dostawach mogące mieć znaczący wpływ na ich działalność związaną z produkcją tych produktów, zgłaszają oni takie zakłócenia państwu członkowskiemu, na którego terytorium mają siedzibę, a dane państwo członkowskie niezwłocznie przekazuje te informacje Komisji;
- d) Komisja, po konsultacji z RBDSO, określa najlepsze praktyki w zakresie prewencyjnego ograniczania ryzyka oraz zwiększenia przejrzystości zdolności produkcyjnych Unii niezbędnych do dostaw produktów istotnych w kontekście kryzysu.

Komisja, po konsultacji z RBDSO, określa częstotliwość monitorowania, o którym mowa w akapicie pierwszym.

2. Komisja i państwa członkowskie zwracają szczególną uwagę na MŚP w celu zminimalizowania obciążeń administracyjnych wynikających z monitorowania, o którym mowa w ust. 1, i w razie potrzeby mogą udzielać specjalnej pomocy.

3. Komisja, po konsultacji z RBDSO, może zwrócić się do głównych dostawców produktów istotnych w kontekście kryzysu, o których to dostawcach mowa w art. 56 ust. 12, państw członkowskich, krajowych stowarzyszeń przemysłu obronnego lub innych odpowiednich zainteresowanych stron o dobrowolne przekazywanie informacji na potrzeby przeprowadzania działań monitorujących zgodnie z ust. 1 akapit pierwszy lit. a) niniejszego artykułu.

4. Na potrzeby ust. 1 akapit pierwszy lit. b) niniejszego artykułu państwa członkowskie mogą zwracać się do głównych dostawców produktów istotnych w kontekście kryzysu, o których to dostawcach mowa w art. 56 ust. 12, o dobrowolne przekazywanie informacji w przypadku gdy jest to konieczne i proporcjonalne.

5. Na potrzeby ust. 3 właściwe organy państw członkowskich sporządzają i prowadzą wykaz kontaktów dotyczący głównych dostawców produktów istotnych w kontekście kryzysu, którzy mają siedzibę na ich terytorium. Wykaz ten jest przekazywany Komisji. Komisja określa standardowy format wykazu kontaktów na potrzeby RBDSO.

6. Bez uszczerbku dla ochrony poufnych informacji handlowych, państwa członkowskie przekazują RBDSO dodatkowe istotne informacje, w szczególności informacje na temat identyfikacji kwestii związanych z dostawami produktów istotnych w kontekście kryzysu w całej Unii oraz odpowiednich przyszłych środków na poziomie krajowym dotyczących zamówień, zakupu lub wytwarzania produktów istotnych w kontekście kryzysu.

7. Na podstawie informacji zgromadzonych w ramach działań monitorujących przeprowadzonych zgodnie z niniejszym artykułem, Komisja regularnie przedstawia RBDSO sprawozdanie na temat zbiorczych ustaleń. Sprawozdanie to stanowi informacje niejawne. RBDSO zbiera się w celu oceny wyników sprawozdania i wskazania, w stosownych przypadkach, potencjalnych rozwiązań kwestii będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. W stosownych przypadkach Komisja, po konsultacji z RBDSO, może zaprosić na takie posiedzenia krajowe stowarzyszenia przemysłu obronnego, głównych dostawców produktów istotnych w kontekście kryzysu, o których to dostawcach mowa w art. 56 ust. 12, oraz ekspertów ze środowisk akademickich i społeczeństwa obywatelskiego.

8. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla prawa każdego państwa członkowskiego do ochrony swoich podstawowych interesów bezpieczeństwa zgodnie z art. 346 ust. 1 lit. a) TFUE.

Artykuł 58

Testy warunków skrajnych

1. Komisja, po konsultacji z RBDSO, określa istotne tematy na potrzeby przeprowadzania testów warunków skrajnych.

2. Komisja, uwzględniając istotne tematy określone zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu, przeprowadza i koordynuje testy warunków skrajnych, w tym symulacje mające na celu przewidzenie kryzysu dostaw, o którym mowa w art. 60, i przygotowanie się na taki kryzys, w szczególności zaś może:

a) opracowywać scenariusze i parametry uwzględniające szczególne rodzaje ryzyka związanego z kryzysem dostaw, aby ocenić potencjalny wpływ na dostarczanie produktów istotnych w kontekście kryzysu i prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego;

b) zachęcać do opracowania strategii gotowości na wypadek sytuacji nadzwyczajnych oraz ułatwiać opracowanie takich strategii;

c) określać, we współpracy z RBDSO, środki ograniczające ryzyko po zakończeniu testów warunków skrajnych.

3. Komisja może regularnie przeprowadzać testy warunków skrajnych, o których mowa w ust. 2. RBDSO przedstawia zalecenia dotyczące częstotliwości przeprowadzania takich testów warunków skrajnych.

4. Komisja zaprasza przedstawicieli wszystkich państw członkowskich do udziału w testach warunków skrajnych, o których mowa w ust. 2. Po konsultacji z RBDSO Komisja może również zaprosić przedstawicieli Wysokiego Przedstawiciela, EDA lub innych odpowiednich podmiotów do udziału w testach warunków skrajnych.

5. Na wniosek co najmniej dwóch państw członkowskich Komisja może przeprowadzać testy warunków skrajnych w określonych obszarach geograficznych lub regionach przygranicznych w tych państwach członkowskich.

6. Po zakończeniu testów warunków skrajnych przeprowadzonych zgodnie z niniejszym artykułem Komisja informuje o wynikach uczestniczące państwa członkowskie. Komisja niezwłocznie przekazuje RBDSO sprawozdanie zawierające zalecenia oparte na wynikach tych testów warunków skrajnych. Te wyniki i to sprawozdanie stanowią informacje niejawne.

Artykuł 59

Ostrzeganie i działania zapobiegawcze

1. W przypadku gdy właściwy organ państwa członkowskiego dowie się o ryzyku poważnego zakłócenia w dostawach produktu istotnego w kontekście kryzysu lub gdy ma konkretne i wiarygodne informacje o innym istotnym czynniku ryzyka lub zdarzeniu wpływającym w poważnym stopniu na dostawy produktu istotnego w kontekście kryzysu, niezwłocznie ostrzega RBDSO.

2. W celu ustalenia, czy ryzyko poważnego zakłócenia w dostawach produktu istotnego w kontekście kryzysu powinno pociągać za sobą ostrzeżenie, o którym mowa w z ust. 1, państwa członkowskie biorą pod uwagę następujące elementy:

- a) pozycję rynkową podmiotów gospodarczych, których może dotyczyć zakłócenie;
- b) przewidywany czas trwania potencjalnego zakłócenia;
- c) obszar geograficzny i część rynku wewnętrznego, których dotyczy potencjalne zakłócenie oraz jego ewentualne skutki transgraniczne, a także ewentualny wpływ tego zakłócenia na szczególnie podatne lub narażone obszary geograficzne; oraz
- d) wpływ potencjalnego zakłócenia na dostawy produktów istotnych w kontekście kryzysu.

3. W przypadku gdy RBDSO lub Komisja dowiedzą się o ryzyku poważnego zakłócenia w dostawach produktu istotnego w kontekście kryzysu lub gdy mają konkretne i wiarygodne informacje o innym istotnym czynniku ryzyka lub zdarzeniu wpływającym w poważnym stopniu na dostawy produktu istotnego w kontekście kryzysu, w tym na podstawie wskaźników wczesnego ostrzegania, po otrzymaniu ostrzeżenia zgodnie z ust. 1 lub dzięki informacjom od partnerów międzynarodowych, Komisja niezwłocznie podejmuje następujące działania zapobiegawcze:

- a) zwołuje nadzwyczajne posiedzenie RBDSO w celu skoordynowania następujących działań:
 - (i) omówienie powagi potencjalnych zakłóceń w dostępności i dostawach danych produktów istotnych w kontekście kryzysu;
 - (ii) zalecenie Komisji rozpoczęcia działań zgodnie z rozdziałami II i III;
 - (iii) omówienie podejść i wymiana najlepszych praktyk właściwych organów państw członkowskich, w tym w celu oceny stanu gotowości głównych dostawców produktów istotnych w kontekście kryzysu;
 - (iv) zwrócenie się do państw członkowskich o rozpoczęcie dialogu z zainteresowanymi stronami zajmującymi się zdolnościami produkcyjnymi Unii niezbędnymi do dostaw produktów istotnych w kontekście kryzysu w celu określenia, przygotowania i ewentualnej koordynacji środków zapobiegawczych;
 - (v) omówienie kwestii tego, czy wprowadzenie stanu kryzysu dostaw, o którym mowa w art. 60, jest konieczne i proporcjonalne;
- b) po konsultacji z RBDSO przystępuje – w imieniu Unii – do konsultacji lub współpracy z odpowiednimi państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi z myślą o znalezieniu opartych na współpracy rozwiązań w celu uniknięcia zakłóceń w łańcuchach dostaw lub reagowania na takie zakłócenia, zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami, co może obejmować – w stosownych przypadkach – prowadzenie koordynacji działań na odpowiednich forach międzynarodowych;
- c) zapewnia synergię z odpowiednimi programami i aktami prawnymi Unii.

4. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla prawa każdego państwa członkowskiego do ochrony swoich podstawowych interesów bezpieczeństwa zgodnie z art. 346 ust. 1 lit. a) TFUE.

SEKCJA 3

ŁAGODZENIE SKUTKÓW KRYZYSU DOSTAW

Artykuł 60

Wprowadzenie stanu kryzysu dostaw

1. Uznaje się, że kryzys dostaw występuje w przypadku gdy:
 - a) występują poważne zakłócenia lub bezpośrednie ryzyko poważnych zakłóceń podaży produktów istotnych w kontekście kryzysu; oraz
 - b) takie poważne zakłócenia lub bezpośrednie ryzyko poważnych zakłóceń prowadzą lub mogą prowadzić do przyjęcia rozbieżnych środków krajowych w odniesieniu do produktów istotnych w kontekście kryzysu, które nie są produktami związanymi z obronnością, co może mieć poważny negatywny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego, w szczególności może skutkować utrudnieniami w handlu transgranicznym takimi produktami istotnymi w kontekście kryzysu i na funkcjonowanie unijnych łańcuchów dostaw w sektorze obronności.
2. W przypadku gdy zgodnie z art. 59 Komisja lub RBDSO dowiedzą się o ryzyku poważnego zakłócenia w dostawach produktów istotnych w kontekście kryzysu lub gdy mają konkretne i wiarygodne informacje o innym istotnym czynniku ryzyka lub zdarzeniu wpływającym w poważnym stopniu na dostawy takich produktów, Komisja, po konsultacji z RBDSO, ocenia, czy spełnione są warunki określone w ust. 1 niniejszego artykułu. W ocenie tej uwzględnia się potencjalne skutki i konsekwencje stanu kryzysu dostaw dla łańcuchów dostaw danych produktów istotnych w kontekście kryzysu w całej Unii, wyniki testów warunków skrajnych przeprowadzonych na podstawie art. 58 oraz oceny przeprowadzone w kontekście innych odpowiednich unijnych ram zarządzania kryzysowego. W przypadku gdy taka ocena dostarczy konkretnych i wiarygodnych dowodów Komisja może – po konsultacji z RBDSO – zaproponować Radzie wprowadzenie stanu kryzysu dostaw. W przypadku gdy Komisja proponuje Radzie wprowadzenie stanu kryzysu dostaw, informuje ona o tym Parlament.
3. Rada, w drodze aktu wykonawczego przyjmowanego większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, może wprowadzić stan kryzysu dostaw. W akcie wykonawczym określa się okres obowiązywania stanu kryzysu dostaw, który początkowo nie może przekraczać 12 miesięcy. W tym akcie wykonawczym określa się również, które spośród środków wymienionych w art. 62 i 63 zostają wprowadzone. W akcie wykonawczym można ponadto określić, w odniesieniu do których produktów istotnych w kontekście kryzysu niebędących produktami związanymi z obronnością wprowadza się te środki.
4. Rada stanowiąc większością kwalifikowaną może zmienić wniosek, o którym mowa w ust. 3.
5. Komisja regularnie, a co najmniej raz na trzy miesiące, składa Radzie i Parlamentowi Europejskiemu sprawozdania na temat stanu kryzysu dostaw.
6. Przed upływem okresu obowiązywania stanu kryzysu dostaw Komisja, uwzględniając zalecenie RBDSO, ocenia, czy przedłużenie okresu obowiązywania tego stanu jest uzasadnione. W przypadku gdy taka ocena dostarczy konkretnych i wiarygodnych dowodów na to, że warunki wprowadzenia stanu kryzysu dostaw są nadal spełniane, oraz po konsultacji z RBDSO, Komisja może zaproponować Radzie przedłużenie okresu obowiązywania stanu kryzysu dostaw.
7. Rada, w drodze aktu wykonawczego przyjmowanego większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, może przedłużyć stan kryzysu dostaw. Okres przedłużenia jest ograniczony do maksymalnie 12 miesięcy i zostaje określony w akcie wykonawczym.
8. Podczas obowiązywania stanu kryzysu dostaw Komisja, po konsultacji z RBDSO, ocenia stosowność wcześniejszego zakończenia obowiązywania stanu kryzysu dostaw. Jeżeli ocena na to wskazuje, Komisja może przedstawić Radzie wniosek w sprawie zakończenia obowiązywania stanu kryzysu dostaw.
9. Rada może – w drodze aktu wykonawczego przyjętego większością kwalifikowaną na wniosek Komisji – zakończyć obowiązywanie stanu kryzysu dostaw przed upływem terminu określonego w akcie wykonawczym, o którym mowa w ust. 3 lub 7.

10. Podczas obowiązywania stanu kryzysu dostaw Komisja, na wniosek państwa członkowskiego lub z własnej inicjatywy, zwołuje w razie potrzeby nadzwyczajne posiedzenia RBDSO. Zgodnie z art. 76 ust. 10 RBDSO zaprasza, w stosownych przypadkach, przedstawicieli przemysłu wysokiego szczebla na spotkanie w specjalnym składzie w celu omówienia kwestii związanych z produktami istotnymi w kontekście kryzysu. Państwa członkowskie ściśle współpracują z Komisją w ramach RBDSO w celu zapewnienia koordynacji wszelkich środków unijnych i krajowych podejmowanych w odniesieniu do łańcuchów dostaw danych produktów istotnych w kontekście kryzysu niebędących produktami związanymi z obronnością.

11. Po upływie okresu, na jaki wprowadza się lub przedłuża stan kryzysu dostaw, lub w momencie wcześniejszego zakończenia jego obowiązywania, środki podjęte zgodnie z art. 62 i 63 natychmiast przestają mieć zastosowanie. Akty wykonawcze przyjęte zgodnie z art. 63 ust. 7 i 9 nadal mają jednak zastosowanie do czasu całkowitego wykonania danych zleceń priorytetowych lub zamówień priorytetowych.

12. Komisja i państwa członkowskie aktualizują mapowanie i monitorowanie unijnych łańcuchów dostaw w sektorze obronności na podstawie art. 56 i 57, uwzględniając doświadczenia z kryzysu dostaw, nie później niż sześć miesięcy od upływu okresu obowiązywania lub od wcześniejszego zakończenia obowiązywania stanu kryzysu dostaw.

Artykuł 61

Zestaw narzędzi na wypadek kryzysu dostaw

1. W przypadku wprowadzenia stanu kryzysu dostaw na podstawie art. 60 i, w razie potrzeby, aby zaradzić kryzysowi dostaw w Unii, Komisja może zastosować środki przewidziane w art. 62 i 63 na podstawie aktu wykonawczego przyjętego przez Radę zgodnie z art. 60 ust. 3.

2. Po konsultacji z RBDSO Komisja ogranicza stosowanie środków, o których mowa w ust. 1, do niebędących produktami związanymi z obronnością produktów istotnych w kontekście kryzysu, których dotyczą poważne zakłócenia lub bezpośrednie ryzyko poważnych zakłóceń w wyniku kryzysu dostaw. Stosowanie środków, o których mowa w ust. 1, jest proporcjonalne i ograniczone do tego, co jest konieczne do przeciwdziałania poważnym zakłóceniom wpływającym na łańcuchy dostaw danych produktów istotnych w kontekście kryzysu w Unii lub do ograniczenia bezpośredniego ryzyka takich zakłóceń, oraz leży w najlepszym interesie Unii. Podczas stosowania tych środków unika się nakładania nieproporcjonalnych obciążeń administracyjnych, w szczególności na MŚP.

3. W przypadku wprowadzenia stanu kryzysu dostaw na podstawie art. 60 i, w stosownych przypadkach, aby zaradzić kryzysowi dostaw w Unii, RBDSO ocenia odpowiednie i skuteczne środki oraz przedstawia opinię w tym zakresie.

4. Komisja regularnie informuje Parlament Europejski i Radę o wszelkich środkach podjętych zgodnie z ust. 1 oraz wyjaśnia powody swojego działania.

5. Uwzględniając zalecenie RBDSO, Komisja wydaje wskazówki dotyczące wdrażania i stosowania środków przewidzianych w art. 62 i 63.

Artykuł 62

Wnioski o udzielenie informacji

1. W przypadku gdy Rada wprowadza środek na podstawie niniejszego artykułu zgodnie z art. 60 ust. 3, Komisja może – gdy dostępne informacje nie są wystarczające – zwrócić się do podmiotu gospodarczego wnoszącego wkład w produkcję produktów istotnych w kontekście kryzysu niebędących produktami związanymi z obronnością, za uprzednią zgodą państwa członkowskiego, na którego terytorium znajduje się zakład produkcyjny tego podmiotu gospodarczego, o udzielenie temu państwu członkowskiemu w określonym terminie informacji na temat potencjału produkcyjnego danego podmiotu, jego zdolności produkcyjnych oraz bieżących zakłóceń pierwotnych. Dane państwo członkowskie udostępnia żądane informacje Komisji. Żądane informacje ograniczają się do tego, co jest niezbędne do oceny charakteru kryzysu dostaw lub do określenia i oceny potencjalnych środków łagodzących.

2. Przed wystąpieniem z wnioskiem o udzielenie informacji na podstawie ust. 1, oraz za uprzednią zgodą państwa członkowskiego, na którego terytorium znajduje się zakład produkcyjny danego podmiotu gospodarczego, Komisja może przeprowadzić dobrowolne konsultacje z reprezentatywną liczbą odpowiednich podmiotów gospodarczych w celu określenia odpowiedniej treści i proporcjonalnego zakresu takiego wniosku. Komisja przygotowuje wniosek o udzielenie informacji we współpracy z RBDSO.

3. Komisja niezwłocznie przekazuje kopię wniosku o udzielenie informacji właściwemu organowi krajowemu państwa członkowskiego, na którego terytorium znajduje się zakład produkcyjny danego podmiotu gospodarczego.
4. Wniosek o udzielenie informacji:
 - a) określa jego podstawę prawną;
 - b) jest ograniczony do niezbędnego minimum i proporcjonalny pod względem szczegółowości i ilości żądanych danych oraz częstotliwości dostępu do żądanych danych;
 - c) uwzględnia uzasadnione interesy podmiotu gospodarczego oraz koszty i nakład pracy wymagane do udostępnienia danych;
 - d) zawiera informacje kontaktowe właściwych organów krajowych państwa członkowskiego, na którego terytorium znajduje się zakład produkcyjny danego podmiotu gospodarczego, do których to organów ma zostać wysłana odpowiedź;
 - e) określa termin, w którym należy udzielić informacji danemu państwu członkowskiemu; oraz
 - f) wskazuje kary przewidziane w art. 72.
5. W przypadku gdy dane państwo członkowskie zgadza się na wystąpienie z wnioskiem o udzielenie informacji na podstawie ust. 1, może ono podjąć decyzję o skierowaniu tego wniosku, przygotowanego przez Komisję zgodnie z ust. 2 i 4, bezpośrednio do danego podmiotu gospodarczego.
6. Każdy podmiot gospodarczy, którego to dotyczy, lub osoba należycie upoważniona do reprezentowania tego podmiotu gospodarczego udziela danemu państwu członkowskiemu żądanych informacji na zasadzie indywidualnej.
7. Dane państwo członkowskie zapewnia, aby żądane informacje były niezwłocznie udostępniane Komisji.
8. Jeżeli podmiot gospodarczy mający siedzibę w Unii otrzyma od państwa trzeciego wniosek o udzielenie informacji dotyczących jego działalności związanej z dostawą produktów istotnych w kontekście kryzysu niebędących produktami związanymi z obronnością, informuje o tym, odpowiednio szybko, państwo członkowskie, na którego terytorium znajduje się jego zakład produkcyjny. To państwo członkowskie informuje o tym Komisję tak, aby umożliwić danemu państwu członkowskiemu i Komisji wystąpienie do tego podmiotu gospodarczego z wnioskiem o udzielenie podobnych informacji. Komisja informuje RBDSO o fakcie wystąpienia przez państwo trzecie z takim wnioskiem.
9. Jeżeli w odpowiedzi na wniosek złożony na podstawie niniejszego artykułu podmiot gospodarczy dostarczy nieprawidłowe, niekompletne lub wprowadzające w błąd informacje lub nie dostarczy tych informacji w wyznaczonym terminie, podlega karze pieniężnej ustalonej zgodnie z art. 72, z wyjątkiem sytuacji, gdy podmiot gospodarczy ma wystarczające powody, aby nie dostarczyć żądanych informacji lub aby nie dostarczyć ich w wyznaczonym terminie, w szczególności gdy spełnienie przez niego wniosku o udzielenie informacji mogłoby w znacznym stopniu zakłócić prowadzoną przez niego działalność, gdy dane informacje są niejawne i przeznaczone wyłącznie do użytku krajowego lub gdy ujawnienie tych informacji mogłoby wyrządzić znaczne szkody działalności gospodarczej tego podmiotu.
10. Komisja i dane państwo członkowskie korzystają z bezpiecznych środków do zwracania się z wnioskiem o informacje i przetwarzania wszelkich informacji uzyskanych zgodnie z art. 80.
11. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla prawa każdego państwa członkowskiego do ochrony swoich podstawowych interesów bezpieczeństwa zgodnie z art. 346 ust. 1 lit. a) TFUE.

Artykuł 63

Priorytetowe traktowanie produktów niebędących produktami związanymi z obronnością

1. W przypadku gdy Rada wprowadza środek na podstawie niniejszego artykułu zgodnie z art. 60 ust. 3, państwo członkowskie, które mierzy się z poważnymi trudnościami ze złożeniem zamówienia lub z wykonaniem umowy na dostawę produktów istotnych w kontekście kryzysu, może zwrócić się do Komisji z wnioskiem o zlecenie podmiotowi gospodarczemu przyjęcia lub priorytetowego traktowania danego zamówienia na produkty istotne w kontekście kryzysu niebędące produktami związanymi z obronnością.

2. W przypadku otrzymania wniosku, o którym mowa w ust. 1, Komisja może – jeżeli produkcji lub dostawy produktów istotnych w kontekście kryzysu niebędących produktami związanymi z obronnością nie można zapewnić za pomocą innych środków przewidzianych w niniejszym rozdziale – skierować zlecenie do danego podmiotu gospodarczego po przeprowadzeniu:

- a) konsultacji z państwem członkowskim, na którego terytorium znajduje się zakład produkcyjny danego podmiotu gospodarczego, i otrzymaniu uprzedniej zgody tego państwa; oraz
- b) konsultacji z państwem członkowskim, na którego terytorium znajduje się zarządcza struktura wykonawcza danego podmiotu gospodarczego.

3. Zlecenie, o którym mowa w ust. 2, zawiera informacje o podstawie prawnej zlecenia, określa produkty, ich specyfikacje i ilości, określa harmonogram i termin wykonywania i całkowitego wykonania zamówienia oraz wskazuje powody uzasadniające zastosowanie procedury zlecenia priorytetowego.

4. Komisja wykazuje, że wybór odbiorców i beneficjentów zlecenia, o których mowa w ust. 2, jest niedyskryminacyjny i zgodny z unijnymi regułami konkurencji.

5. Komisja opiera zlecenie, o którym mowa w ust. 2, na obiektywnych, rzeczywistych, wymiernych i uzasadnionych danych, z których wynika, że takie priorytetowe traktowanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego, oraz uwzględnia przy tym uzasadnione interesy danego podmiotu gospodarczego oraz koszty i nakład pracy wymagane w przypadku wszelkich zmian w kolejności produkcji w łańcuchu dostaw.

6. Dany podmiot gospodarczy odpowiada Komisji w terminie pięciu dni roboczych od otrzymania zlecenia, o którym mowa w ust. 2, i stwierdza, czy przyjmuje to zlecenie czy je odrzuca. Jeżeli wymaga tego pilny charakter sytuacji, Komisja może, podając uzasadnienie tego pilnego charakteru, zwrócić się do podmiotu gospodarczego z wnioskiem o udzielenie odpowiedzi w krótszym terminie.

7. W przypadku gdy podmiot gospodarczy, do którego skierowane jest zlecenie, o którym mowa w ust. 2, wyraźnie przyjął to zlecenie, Komisja przyjmuje, w drodze aktu wykonawczego, zlecenie priorytetowe, w którym określa:

- a) podstawę prawną zlecenia priorytetowego, której ma przestrzegać podmiot gospodarczy;
- b) wykaz produktów istotnych w kontekście kryzysu będących przedmiotem zlecenia priorytetowego, ich specyfikacje, cenę oraz ilości, w jakich mają być dostarczone;
- c) terminy, w których zlecenie priorytetowe ma zostać całkowicie wykonane;
- d) beneficjentów zlecenia priorytetowego;
- e) zwolnienie z odpowiedzialności umownej na warunkach określonych w ust. 12 niniejszego artykułu; oraz
- f) kary przewidziane w art. 72 za niewypełnienie obowiązków wynikających z tego aktu wykonawczego.

8. W przypadku gdy podmiot gospodarczy odmawia wykonania zlecenia, o którym mowa w ust. 2, przedstawia Komisji szczegółowe uzasadnienie tej odmowy.

9. Z należyтым uwzględnieniem uzasadnień przedstawionych przez podmiot gospodarczy zgodnie z ust. 8 niniejszego artykułu oraz po konsultacji z państwem członkowskim, na którego terytorium znajduje się zakład produkcyjny danego podmiotu gospodarczego, i z państwem członkowskim, na którego terytorium znajduje się zarządcza struktura wykonawcza tego podmiotu gospodarczego, oraz po otrzymaniu uprzedniej zgody tych państw, Komisja może przyjąć, w drodze aktu wykonawczego, zamówienie priorytetowe nakładające na dany podmiot gospodarczy obowiązek wykonania zamówienia. Komisja podaje powody, dla których, zgodnie z zasadą proporcjonalności i prawami podstawowymi przysługującymi temu podmiotowi gospodarczemu na mocy Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz w świetle okoliczności opisanych w ust. 1, konieczne było przyjęcie tego aktu wykonawczego. Każdy taki akt wykonawczy zawiera informacje, o których mowa w ust. 7.

10. Komisja nie składa zamówienia priorytetowego w którymkolwiek z następujących przypadków:

- a) podmiot gospodarczy nie jest w stanie wykonać zamówienia priorytetowego z powodu niewystarczającego potencjału produkcyjnego lub niewystarczającej zdolności produkcyjnej, lub ze względów technicznych, nawet przy preferencyjnym traktowaniu zamówienia; lub
- b) wykonanie zamówienia stanowiłoby nadmierne obciążenie ekonomiczne i powodowałoby szczególne trudności dla podmiotu gospodarczego, w tym znaczne ryzyko dla ciągłości działania.

11. Zlecenia priorytetowe, o których mowa w ust. 7, i zamówienia priorytetowe, o których mowa w ust. 9:

- a) są wyceniane po uczciwej i rozsądnej cenie, odpowiednio uwzględniającej koszty utraconych korzyści ponoszone przez podmiot gospodarczy przy wykonywaniu zleceń priorytetowych lub zamówień priorytetowych w porównaniu z istniejącymi zobowiązaniami umownymi;
- b) mają pierwszeństwo przed jakimkolwiek obowiązkiem wykonania – na podstawie prawa prywatnego lub publicznego – świadczenia dotyczącego produktów istotnych w kontekście kryzysu, będących przedmiotem zlecenia priorytetowego lub zamówienia priorytetowego, z wyjątkiem zobowiązań bezpośrednio związanych z zamówieniami mającymi cel wojskowy.

12. Podmiot gospodarczy objęty zleceniem priorytetowym na podstawie ust. 7 lub zamówieniem priorytetowym na podstawie ust. 9, nie ponosi odpowiedzialności za jakiekolwiek naruszenie zobowiązania umownego, które podlega prawu państwa członkowskiego, pod warunkiem że:

- a) naruszenie zobowiązania umownego jest niezbędne do zapewnienia zgodności z wymaganym priorytetowym traktowaniem;
- b) zastosowano się do aktu wykonawczego, o którym mowa w ust. 7 lub 9; oraz
- c) w stosownych przypadkach – przyjęcie zlecenia priorytetowego nie miało na celu wyłącznie uniknięcia w sposób nieuzasadniony uprzedniego zobowiązania umownego.

13. Konflikty między zleceniem priorytetowym lub zamówieniem priorytetowym a środkiem w ramach innego unijnego mechanizmu priorytetowego traktowania są omawiane na forum RDBSO i rozstrzygane przez Komisję na podstawie wyważenia interesu publicznego.

14. Podmiot gospodarczy objęty zleceniem priorytetowym na podstawie ust. 7 lub zamówieniem priorytetowym na podstawie ust. 9 może zwrócić się do Komisji z wnioskiem o zmianę aktu wykonawczego, o którym mowa w ust. 7 lub 9, jeżeli uważa to za należyte uzasadnione, powołując się na jeden z następujących względów:

- a) podmiot gospodarczy nie jest w stanie wykonać zlecenia priorytetowego lub zamówienia priorytetowego z powodu niewystarczającego potencjału produkcyjnego lub niewystarczających zdolności produkcyjnych, nawet przy preferencyjnym traktowaniu zlecenia lub zamówienia;
- b) całkowite wykonanie zlecenia lub zamówienia stanowiłoby nadmierne obciążenie ekonomiczne i powodowałoby szczególne trudności dla podmiotu gospodarczego.

15. Podmiot gospodarczy dostarcza wszelkich istotnych i uzasadnionych informacji, aby umożliwić Komisji ocenę zasadności wniosku o zmianę aktu wykonawczego, o której mowa w ust. 14.

16. Na podstawie analizy przyczyn i dowodów przedstawionych przez podmiot gospodarczy Komisja może – po konsultacji z państwem członkowskim, na którego terytorium znajduje się zakład produkcyjny podmiotu gospodarczego, i z państwem członkowskim, na którego terytorium znajduje się zarządcza struktura wykonawcza tego podmiotu gospodarczego – zmienić swój akt wykonawczy w celu częściowego lub całkowitego zwolnienia danego podmiotu gospodarczego z jego obowiązków na podstawie niniejszego artykułu.

17. W przypadku gdy podmiot gospodarczy mający siedzibę w Unii jest objęty środkiem państwa trzeciego, który skutkuje zamówieniem priorytetowym lub zleceniem priorytetowym dotyczącym produktu istotnego w kontekście kryzysu niebędącego produktem związanym z obronnością, powiadamia o tym Komisję. Komisja informuje następnie RDBSO o istnieniu takich środków.

18. W przypadku gdy podmiot gospodarczy objęty zleceniem priorytetowym na podstawie ust. 7 lub zamówieniem priorytetowym na podstawie ust. 9 umyślnie lub w wyniku rażącego zaniedbania nie wykona tego zlecenia lub zamówienia, nakładane są na niego kary określone zgodnie z art. 72, z wyjątkiem sytuacji, gdy:

- a) podmiot gospodarczy nie jest w stanie wykonać zlecenia priorytetowego lub zamówienia priorytetowego z powodu niewystarczającego potencjału produkcyjnego lub niewystarczających zdolności produkcyjnych, lub ze względów technicznych; lub
- b) wykonywanie lub całkowite wykonanie zamówienia stanowiłoby nadmierne obciążenie ekonomiczne i powodowałoby szczególne trudności dla podmiotu gospodarczego, w tym znaczne ryzyko dla ciągłości działania.

19. Komisja przyjmuje akt wykonawczy określający praktyczne i operacyjne ustalenia dla funkcjonowania zleceń priorytetowych i zamówień priorytetowych, w tym metodykę na potrzeby ustalenia ceny produktów istotnych w kontekście kryzysu będących przedmiotem zamówień priorytetowych.

20. Akty wykonawcze, o których mowa w niniejszym artykule, przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 77 ust. 4.

21. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla prawa każdego państwa członkowskiego do ochrony swoich podstawowych interesów bezpieczeństwa zgodnie z art. 346 ust. 1 lit. b) TFUE.

SEKCJA 4

STAN KRYZYSU DOSTAW ZWIĄZANY Z BEZPIECZEŃSTWEM

Artykuł 64

Wprowadzenie stanu kryzysu dostaw związanego z bezpieczeństwem

1. Uznaje się, że kryzys dostaw związany z bezpieczeństwem występuje w przypadku gdy:

- a) występują poważne zakłócenia lub bezpośrednie ryzyko poważnych zakłóceń podaży produktów związanych z obronnością, takie jak zakłócenia spowodowane skutkami zdarzeń związanych z bezpieczeństwem Unii; oraz
- b) takie poważne zakłócenia lub bezpośrednie ryzyko poważnych zakłóceń prowadzą lub mogą prowadzić do przyjęcia rozbieżnych środków krajowych w odniesieniu do produktów związanych z obronnością istotnych w kontekście kryzysu, co może mieć poważny negatywny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego, w szczególności może skutkować w całej Unii utrudnieniami w handlu transgranicznym takimi produktami związanymi z obronnością istotnymi w kontekście kryzysu, które to utrudnienia powodują znaczące niedobory produktów związanych z obronnością.

2. Jeżeli zgodnie z art. 59 Komisja lub RBDSO dowiedzą się o ryzyku poważnego zakłócenia w dostawach produktów związanych z obronnością istotnych w kontekście kryzysu lub jeżeli mają konkretne i wiarygodne informacje o innym istotnym czynniku ryzyka lub wydarzeniu wpływającym w poważnym stopniu na dostawy takich produktów, Komisja, po konsultacji z RBDSO, ocenia, czy spełnione są warunki określone w ust. 1 niniejszego artykułu. W ocenie tej uwzględnia się potencjalne skutki i konsekwencje stanu kryzysu dostaw związanego z bezpieczeństwem dla łańcuchów dostaw w sektorze obronności w całej Unii, wyniki testów warunków skrajnych przeprowadzonych na podstawie art. 58 oraz oceny przeprowadzone w ramach innych odpowiednich unijnych ram zarządzania kryzysowego. W przypadku gdy taka ocena dostarczy konkretnych i wiarygodnych dowodów Komisja może – po konsultacji z RBDSO – zaproponować Radzie wprowadzenie stanu kryzysu dostaw związanego z bezpieczeństwem. W przypadku gdy Komisja proponuje Radzie wprowadzenie stanu kryzysu dostaw związanego z bezpieczeństwem, informuje ona o tym Parlament.

3. Oceniając, czy warunki określone w ust. 1 niniejszego artykułu są spełnione zgodnie z ust. 2, Komisja bierze w szczególności pod uwagę, czy w obszarze WPZiB zidentyfikowano kryzys mający wpływ na interesy Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony, np. czy ten kryzys spowodował uruchomienie klauzuli wzajemnej pomocy zgodnie z art. 42 ust. 7 TUE.

4. Rada, w drodze aktu wykonawczego przyjmowanego większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, może wprowadzić stan kryzysu dostaw związany z bezpieczeństwem. W akcie wykonawczym określa się okres obowiązywania stanu kryzysu dostaw związanego z bezpieczeństwem, który początkowo nie może przekraczać 12 miesięcy. W tym akcie wykonawczym wskazuje się również, które spośród środków określonych w art. 65–71 zostają wprowadzone. W akcie wykonawczym można ponadto określić, w odniesieniu do których produktów związanych z obronnością istotnych w kontekście kryzysu środki te zostają wprowadzone.

5. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, może zmienić wniosek, o którym mowa w ust. 4.
6. Komisja regularnie, co najmniej raz na trzy miesiące, składa Radzie i Parlamentowi Europejskiemu sprawozdania na temat stanu kryzysu dostaw związanego z bezpieczeństwem.
7. Nie później niż trzy tygodnie przed upływem okresu, na jaki wprowadzono stan kryzysu dostaw związany z bezpieczeństwem, Komisja, uwzględniając zalecenie RBDSO, przedkłada Radzie sprawozdanie oceniające, czy okres ten powinien zostać przedłużony. W sprawozdaniu tym analizuje się w szczególności wpływ środków wprowadzonych wcześniej na mocy niniejszego rozdziału. W przypadku gdy taka ocena dostarczy konkretnych i wiarygodnych dowodów na to, że warunki wprowadzenia stanu kryzysu dostaw związanego z bezpieczeństwem są nadal spełniane, oraz po konsultacji z RBDSO, Komisja może zaproponować Radzie przedłużenie okresu obowiązywania stanu kryzysu dostaw związanego z bezpieczeństwem.
8. Rada, w drodze aktu wykonawczego przyjmowanego większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, może przedłużyć stan kryzysu dostaw związany z bezpieczeństwem. Okres przedłużenia jest ograniczony do maksymalnie 6 miesięcy i określa się go w akcie wykonawczym Rady. W tym akcie wykonawczym określa się również, które spośród środków określonych w art. 65–71 są nadal stosowane, lub, w stosownych przypadkach, zostają wprowadzone. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, może wielokrotnie podjąć decyzję o przedłużeniu okresu, na jaki wprowadza się stan kryzysu dostaw związany z bezpieczeństwem, jeżeli jest to uzasadnione w celu zaradzenia kryzysowi dostaw związanemu z bezpieczeństwem.
9. Komisja może przedstawiać Radzie wnioski o przedłużenie stanu kryzysu dostaw związanego z bezpieczeństwem tak często, jak uzna to za konieczne do zaradzenia kryzysowi dostaw związanemu z bezpieczeństwem, z zastrzeżeniem warunków określonych w ust. 7. W odpowiedzi na taki wniosek Komisji zastosowanie ma ust. 8.
10. Podczas obowiązywania stanu kryzysu dostaw związanego z bezpieczeństwem Komisja, po konsultacji z RBDSO, ocenia stosowność wcześniejszego zakończenia obowiązywania stanu kryzysu dostaw związanego z bezpieczeństwem. Jeżeli ocena potwierdza tę stosowność, Komisja przedstawia Radzie wniosek w sprawie zakończenia obowiązywania stanu kryzysu dostaw związanego z bezpieczeństwem.
11. Rada może – w drodze aktu wykonawczego przyjętego większością kwalifikowaną na wniosek Komisji – zakończyć obowiązywanie stanu kryzysu dostaw związanego z bezpieczeństwem przed upływem jego okresu obowiązywania określonego w akcie wykonawczym, o którym mowa w ust. 4 lub 8.
12. Z upływem okresu, na jaki wprowadza się lub przedłuża stan kryzysu dostaw związany z bezpieczeństwem, lub w momencie wcześniejszego zakończenia jego obowiązywania, środki podjęte zgodnie z art. 65–71 natychmiast przestają mieć zastosowanie. Akty wykonawcze przyjęte zgodnie z art. 66 ust. 6 nadal mają jednak zastosowanie do czasu całkowitego wykonania danych zleceń priorytetowych.

W trakcie przygotowywania i wdrażania środków określonych w art. 65–71 Komisja w miarę możliwości działa w ścisłej koordynacji z RBDSO, która udziela porad odpowiednio szybko. Komisja informuje RBDSO o podjętych działaniach. Podczas obowiązywania stanu kryzysu dostaw związanego z bezpieczeństwem Komisja, na wniosek państwa członkowskiego lub z własnej inicjatywy, zwołuje w razie potrzeby nadzwyczajne posiedzenia RBDSO. Zgodnie z art. 76 ust. 10 RBDSO zaprasza, w stosownych przypadkach, przedstawicieli przemysłu wysokiego szczebla na spotkanie w specjalnym składzie w celu omówienia kwestii dotyczących danych produktów związanych z obronnością. Państwa członkowskie ściśle współpracują z Komisją w ramach RBDSO w celu zapewnienia koordynacji wszelkich środków unijnych i krajowych podejmowanych w odniesieniu do łańcuchów dostaw w sektorze obronności dotyczących danych produktów związanych z obronnością istotnych w kontekście kryzysu.

13. W przypadku wprowadzenia stanu kryzysu dostaw związanego z bezpieczeństwem Komisja może zaproponować Radzie wprowadzenie środków przewidzianych w art. 62 i 63, na warunkach określonych w tych artykułach oraz w art. 60 i 61.

Artykuł 65

Gromadzenie informacji

W przypadku gdy Rada wprowadza środek na podstawie niniejszego artykułu zgodnie z art. 64 ust. 4, Komisja może zastosować środek przewidziany w art. 62 w odniesieniu do produktów związanych z obronnością istotnych w kontekście kryzysu, zgodnie z warunkami w nim określonymi.

Artykuł 66

Priorytetowe traktowanie produktów związanych z obronnością

1. W przypadku gdy Rada wprowadza środek na podstawie niniejszego artykułu zgodnie z art. 64 ust. 4, państwo członkowskie może zwrócić się do Komisji z wnioskiem o zlecenie podmiotowi gospodarczemu, którego zakład produkcyjny znajduje się na jego terytorium, przyjęcia lub priorytetowego traktowania określonego zamówienia na produkty związane z obronnością istotne w kontekście kryzysu, aby zaradzić poważnym trudnościom, z którymi mierzy się to państwo członkowskie lub inne państwo członkowskie w odniesieniu do złożenia zamówienia lub wykonania umowy na dostawy takich produktów.

2. W przypadku otrzymania wniosku, o którym mowa w ust. 1, Komisja może – jeżeli produkcji lub dostawy produktów związanych z obronnością istotnych w kontekście kryzysu nie można zapewnić za pomocą innego środka przewidzianego w niniejszym rozdziale – skierować zlecenie do danego podmiotu gospodarczego po:

- a) konsultacji z państwem członkowskim, na którego terytorium znajduje się zakład produkcyjny danego podmiotu gospodarczego, i otrzymaniu uprzedniej zgody tego państwa; oraz
- b) konsultacji z państwem członkowskim, na którego terytorium znajduje się zarządcza struktura wykonawcza danego podmiotu gospodarczego, i otrzymaniu uprzedniej zgody tego państwa.

W zleceniu Komisji wyraźnie wskazuje się, że podmiot gospodarczy ma swobodę odrzucenia zlecenia.

3. Zlecenie, o którym mowa w ust. 2, zawiera informacje o podstawie prawnej zlecenia, określa produkt, ich specyfikacje i ilości, określa harmonogram i termin wykonania i całkowitego wykonania zamówienia oraz wskazuje powody uzasadniające zastosowanie procedury zlecenia priorytetowego.

4. Komisja wykazuje, że wybór odbiorców i beneficjentów zleceń, o których mowa w ust. 2, jest niedyskryminacyjny i zgodny z unijnymi regułami konkurencji.

5. Komisja opiera zlecenia, o których mowa w ust. 2, na obiektywnych, rzeczywistych, wymiernych i uzasadnionych danych, z których wynika, że takie priorytetowe traktowanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego, a także uwzględnia przy tym uzasadnione interesy danego podmiotu gospodarczego oraz koszty i nakład pracy wymagane w przypadku wszelkich zmian w kolejności produkcji w łańcuchu dostaw.

6. W przypadku gdy podmiot gospodarczy, do którego skierowane jest zlecenie, o którym mowa w ust. 2, wyraźnie zaakceptował to zlecenie, Komisja – w drodze aktu wykonawczego i po konsultacji z państwem członkowskim, na którego terytorium znajduje się zakład produkcyjny danego podmiotu gospodarczego, i z państwem członkowskim, na którego terytorium znajduje się zarządcza struktura wykonawcza danego podmiotu gospodarczego, oraz po otrzymaniu uprzedniej zgody tych państw – przyjmuje zlecenie priorytetowe określające:

- a) podstawę prawną zlecenia priorytetowego, której ma przestrzegać podmiot gospodarczy;
- b) wykaz produktów istotnych w kontekście kryzysu będących przedmiotem zlecenia priorytetowego, ich specyfikacje oraz ilości, w jakich mają być dostarczone;
- c) terminy, w których zlecenie priorytetowe ma zostać całkowicie wykonane;
- d) beneficjentów zlecenia priorytetowego;
- e) zakres zobowiązań umownych, względem których dane zlecenie priorytetowe ma pierwszeństwo;
- f) zwolnienie z odpowiedzialności umownej na warunkach określonych w ust. 8 niniejszego artykułu; oraz
- g) kary przewidziane w art. 72 za niewypełnienie obowiązków wynikających z tego aktu wykonawczego.

Akt wykonawczy, o którym mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 77 ust. 4.

7. Zlecenia priorytetowe, o których mowa w ust. 6:

- a) są wyceniane po uczciwej i rozsądnej cenie, odpowiednio uwzględniającej koszty utraconych korzyści ponoszone przez podmiot gospodarczy przy wykonywaniu zleceń priorytetowych w stosunku do istniejących zobowiązań umownych; oraz

b) mają pierwszeństwo przed zobowiązaniami umownymi dotyczącymi produktów istotnych w kontekście kryzysu będących przedmiotem zlecenia priorytetowego na mocy prawa prywatnego lub publicznego, na warunkach określonych w akcie wykonawczym, o którym mowa w ust. 6.

8. Podmiot gospodarczy, którego dotyczy wniosek priorytetowy zgodnie z ust. 6, nie ponosi odpowiedzialności za naruszenie zobowiązania umownego, które podlega prawu państwa członkowskiego, pod warunkiem że:

a) naruszenie zobowiązania umownego jest absolutnie niezbędne do zapewnienia zgodności z wymaganym priorytetowym traktowaniem;

b) zastosowano się do aktu wykonawczego, o którym mowa w ust. 6; oraz

c) przyjęcie zlecenia priorytetowego nie miało na celu wyłącznie uniknięcia w sposób nieuzasadniony wcześniejszego obowiązku wykonania świadczenia.

9. Podmiot gospodarczy objęty zleceniem priorytetowym może zwrócić się do Komisji z wnioskiem o zmianę aktu wykonawczego, o którym mowa w ust. 6, jeżeli uważa to za należycie uzasadnione, powołując się na jedną z następujących podstaw:

a) podmiot gospodarczy nie jest w stanie wykonać zlecenia priorytetowego z powodu niewystarczającego potencjału produkcyjnego lub niewystarczających zdolności produkcyjnych, nawet przy preferencyjnym traktowaniu zlecenia;

b) całkowite wykonanie zlecenia stanowiłoby nadmierne obciążenie ekonomiczne i powodowałoby szczególne trudności dla podmiotu gospodarczego.

10. Podmiot gospodarczy dostarcza wszelkich istotnych i uzasadnionych informacji, aby umożliwić Komisji ocenę zasadności wniosku o zmianę aktu wykonawczego, o którym mowa w ust. 9.

11. Na podstawie analizy przyczyn i dowodów przedstawionych przez podmiot gospodarczy Komisja może – po konsultacji z państwem członkowskim, na którego terytorium znajduje się odpowiedni zakład produkcyjny danego podmiotu gospodarczego, i z państwem członkowskim, na którego terytorium znajduje się zarządcza struktura wykonawcza danego podmiotu gospodarczego, oraz po otrzymaniu uprzedniej zgody tych państw – zmienić swój akt wykonawczy w celu częściowego lub całkowitego zwolnienia danego podmiotu gospodarczego z obowiązków wynikających z niniejszego artykułu.

12. W przypadku gdy podmiot gospodarczy, po wyraźnym wyrażeniu zgody na priorytetowe traktowanie zamówień, o które wystąpiła Komisja, umyślnie lub w wyniku rażącego zaniedbania nie wywiązuje się z obowiązku priorytetowego traktowania tych zamówień, podlega on karze pieniężnej ustalonej zgodnie z art. 72, z wyjątkiem sytuacji, gdy:

a) podmiot gospodarczy nie jest w stanie wykonać zlecenia priorytetowego z powodu niewystarczającego potencjału produkcyjnego lub niewystarczających zdolności produkcyjnych, lub ze względów technicznych; lub

b) wykonywanie lub całkowite wykonanie zlecenia stanowiłoby nadmierne obciążenie ekonomiczne i powodowałoby szczególne trudności dla podmiotu gospodarczego, w tym znaczne ryzyko dla ciągłości działania.

13. W przypadku gdy podmiot gospodarczy mający siedzibę w Unii jest objęty środkiem państwa trzeciego, który skutkuje zleceniem priorytetowym dotyczącym związanego z obronnością produktu istotnego w kontekście kryzysu, powiadamia o tym Komisję. Komisja informuje następnie RDBSO o istnieniu takich środków. W stosownych przypadkach Komisja może skonsultować się z RDBSO w sprawie odpowiednich działań, które mają być podjęte w odpowiedzi na taki środek.

14. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla prawa każdego państwa członkowskiego do ochrony swoich podstawowych interesów bezpieczeństwa zgodnie z art. 346 ust. 1 lit. b) TFUE.

Artykuł 67

Wewnętrzne transfery produktów związanych z obronnością istotnych w kontekście kryzysu

1. W przypadku gdy Rada wprowadza środek na podstawie niniejszego artykułu zgodnie z art. 64 ust. 4 niniejszego rozporządzenia i bez uszczerbku dla dyrektywy 2009/43/WE i prerogatyw państw członkowskich wynikających z tej dyrektywy, państwa członkowskie zapewniają, aby wnioski dotyczące transferów wewnętrznych były rozpatrywane w sposób efektywny i terminowy. W tym celu wszystkie dane organy krajowe zapewniają, aby takie wnioski były rozpatrywane najszybciej jak to możliwe z prawnego punktu widzenia. W akcie wykonawczym Rady, o którym mowa w art. 64 ust. 4 niniejszego artykułu, określa się termin, w którym odnośne organy krajowe rozpatrują wnioski po otrzymaniu wszystkich niezbędnych informacji od wnioskodawcy. Termin ten nie może być dłuższy niż dwa tygodnie.
2. W przypadku gdy państwo członkowskie wprowadza, zgodnie z art. 4 ust. 8 dyrektywy 2009/43/WE, ograniczenia eksportu na komponenty, które są produktami istotnymi w kontekście kryzysu, to państwo członkowskie nie wymaga dalszych zezwoleń na wewnętrzny transfer danych komponentów, jeżeli odbiorca przedstawi deklarację zastosowania, w której oświadcza, że komponenty podlegające temu zezwoleniu na transfer są wbudowane lub mają być wbudowane w produkt związany z obronnością i nie mogą jako takie podlegać transferowi lub być eksportowane. Pozostaje to bez uszczerbku dla obowiązków odbiorców określonych w art. 10 dyrektywy 2009/43/WE.

Artykuł 68

Wsparcie dla nadzwyczajnych działań w zakresie innowacji w sektorze obronności

W przypadku gdy Rada wprowadza środek na podstawie niniejszego artykułu zgodnie z art. 64 ust. 4, działania w zakresie innowacji związane z jednym z następujących działań uznaje się za kwalifikowalne w ramach EDIP:

- a) działania mające na celu bardzo istotne skrócenie czasu realizacji dostaw produktów związanych z obronnością;
- b) działania mające na celu znaczne uproszczenie specyfikacji technicznych produktów związanych z obronnością, aby umożliwić ich masową produkcję;
- c) działania mające na celu znaczne uproszczenie procesu produkcji produktów związanych z obronnością, aby umożliwić ich masową produkcję; lub
- d) działania mające na celu zastąpienie komponentów alternatywnymi komponentami, które są dostępne w Unii lub są łatwe do dostosowania, lub mogą zostać opracowane odpowiednio szybko przez podmioty gospodarcze mające siedzibę w Unii.

Artykuł 69

Certyfikacja

1. W przypadku gdy Rada wprowadza środek na podstawie niniejszego artykułu zgodnie z art. 64 ust. 4 państwa członkowskie zapewniają jak najszybsze przeprowadzanie procedur administracyjnych związanych z certyfikacją produktów związanych z obronnością istotnych w kontekście kryzysu oraz, w razie konieczności, dostosowań technicznych takich produktów, zgodnie z mającymi zastosowanie krajowymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi.
2. W przypadku gdy taki status istnieje w prawie krajowym, certyfikacji produktów związanych z obronnością istotnych w kontekście kryzysu przypisuje się status o najwyższym możliwym znaczeniu.
3. W przypadku wprowadzenia tego środka produkty związane z obronnością istotne w kontekście kryzysu certyfikowane w jednym państwie członkowskim uznaje się za certyfikowane w innym państwie członkowskim bez poddawania ich dodatkowym kontrolom.
4. Akt wykonawczy, o którym mowa w art. 64 ust. 4, może zawierać przepisy szczegółowe dotyczące zakresu tego środka.
5. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla prawa każdego państwa członkowskiego do ochrony swoich podstawowych interesów bezpieczeństwa zgodnie z art. 346 ust. 1 lit. b) TFUE.

Artykuł 70

Przyspieszenie na poziomie krajowym procedur wydawania zezwoleń

W przypadku gdy Rada wprowadza środek na podstawie niniejszego artykułu zgodnie z art. 64 ust. 4 niniejszego rozporządzenia, bezpieczeństwo dostaw produktów związanych z obronnością istotnych w kontekście kryzysu można uznać za powód o charakterze zasadniczym wynikający z nadrzędnego interesu publicznego w rozumieniu art. 6 ust. 4 i art. 16 ust. 1 lit. c) dyrektywy 92/43/EWG oraz art. 4 ust. 7 dyrektywy 2000/60/WE. W związku z tym planowanie, budowę i eksploatację związanych z nimi obiektów produkcyjnych można uznać za leżące w nadrzędnym interesie publicznym, o ile spełnione są inne warunki określone w tych przepisach.

Artykuł 71

Ciągłość produkcji produktów istotnych w kontekście kryzysu

1. W przypadku gdy Rada uruchamia środek na podstawie niniejszego artykułu zgodnie z art. 64 ust. 4 niniejszego rozporządzenia i w przypadku gdy dyrektywa 2003/88/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽⁴⁶⁾ ma zastosowanie do danej działalności produkcyjnej, państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o korzystaniu lub o zachęceniu podmiotów gospodarczych, których zakłady produkcyjne znajdują się na ich terytorium i które produkują dane produkty związane z obronnością istotne w kontekście kryzysu, do korzystania z odstępstw przewidzianych w art. 17 ust. 3 dyrektywy 2003/88/WE, aby umożliwić rozszerzenie pracy w systemie zmianowym, a tym samym ułatwić ciągłość produkcji danych produktów związanych z obronnością istotnych w kontekście kryzysu, jeżeli uznają to za konieczne do osiągnięcia celów niniejszego rozporządzenia.

2. W przypadku gdy wymagane jest uprzednie zezwolenie, wszystkie dane organy krajowe zapewniają, aby wnioski o zastosowanie odstępstw, o których mowa w ust. 1, przedkładane przez podmioty gospodarcze produkujące produkt związany z obronnością istotny w kontekście kryzysu były rozpatrywane najszybciej jak to możliwe z prawnego punktu widzenia.

SEKCJA 5

KARY

Artykuł 72

Kary

1. W przypadku gdy Komisja uzna to za konieczne i proporcjonalne, może ona, w drodze aktów wykonawczych, nałożyć na podmioty gospodarcze będące adresatami wniosków o udzielenie informacji na podstawie art. 62 lub podlegające jednemu z obowiązków informowania Komisji o zobowiązaniu wobec państwa trzeciego na podstawie art. 63 ust. 17 i art. 66 ust. 13 lub priorytetowego traktowania produkcji produktów istotnych w kontekście kryzysu na podstawie art. 63 i 66 następujące rodzaje kar:

- a) karę pieniężną w wysokości nieprzekraczającej 300 000 EUR w przypadku gdy w odpowiedzi na wniosek wystosowany na podstawie art. 62 ust. 1 podmiot gospodarczy – umyślnie lub w wyniku rażącego zaniedbania – dostarczy nieprawidłowe, niekompletne lub wprowadzające w błąd informacje lub nie dostarczy informacji w wyznaczonym terminie, zgodnie z art. 62 ust. 9;
- b) karę pieniężną w wysokości nieprzekraczającej 150 000 EUR w przypadku gdy podmiot gospodarczy – umyślnie lub w wyniku rażącego zaniedbania – nie wypełni obowiązku poinformowania Komisji o zobowiązaniu wobec państwa trzeciego na podstawie art. 63 ust. 17 i art. 66 ust. 13;
- c) okresową karę pieniężną w wysokości nieprzekraczającej 1,5 % średniego dziennego obrotu w poprzednim roku obrotowym za każdy dzień roboczy nieprzestrzegania przepisów od dnia ustalonego w decyzji, w której zamówienie priorytetowe zostało złożone, jeżeli podmiot gospodarczy – umyślnie lub w wyniku rażącego zaniedbania – nie wypełni obowiązku priorytetowego traktowania produkcji produktów istotnych w kontekście kryzysu na podstawie art. 63 ust. 9, zgodnie z art. 63 ust. 18, a w przypadku gdy podmiot gospodarczy, na którego nałożono okresową karę pieniężną na podstawie niniejszej litery jest MŚP, nie może ona przekraczać 0,5 % jego średniego dziennego obrotu w poprzednim roku obrotowym;

⁽⁴⁶⁾ Dyrektywa 2003/88/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 listopada 2003 r. dotycząca niektórych aspektów organizacji czasu pracy (Dz.U. L 299 z 18.11.2003, s. 9, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2003/88/oj>).

- d) karę pieniężną w wysokości nieprzekraczającej 300 000 EUR w przypadku gdy podmiot gospodarczy – umyślnie lub w wyniku rażącego zaniedbania – nie wypełni obowiązku priorytetowego traktowania produkcji produktów istotnych w kontekście kryzysu na podstawie art. 63 ust. 8 i art. 66 ust. 6, zgodnie z, odpowiednio, art. 63 ust. 18 i art. 66 ust. 12.

Akty wykonawcze, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 77 ust. 4.

2. Przed podjęciem decyzji na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu Komisja zapewnia danemu podmiotowi gospodarczemu możliwość skorzystania z prawa do bycia wysłuchanym zgodnie z art. 75. Komisja uwzględni wszelkie należycie uzasadnione wyjaśnienia przedstawione przez podmiot gospodarczy w celu ustalenia, czy kara pieniężna lub okresowa kara pieniężna jest konieczna i proporcjonalna.

3. Przy określaniu kwoty kary pieniężnej lub okresowej kary pieniężnej Komisja bierze pod uwagę charakter, wagę i czas trwania naruszenia, w tym – w związku z przypadkami niewykonania obowiązku przyjęcia lub nadania pierwszeństwa zamówieniu priorytetowemu określonymu w art. 63 ust. 9 lub zleceniu priorytetowemu określonymu w art. 63 ust. 7 lub art. 66 ust. 6 – to, czy podmiot gospodarczy wykonał częściowo zamówienie priorytetowe lub zlecenie priorytetowe.

4. Kary pieniężne stanowią zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 5 rozporządzenia finansowego i są kierowane na rzecz Instrumentu Wsparcia Ukrainy.

Artykuł 73

Terminy przedawnienia dotyczące nakładania kar

1. Uprawnienia powierzone Komisji na podstawie art. 72 podlegają następującym terminom przedawnienia:

- a) dwa lata w przypadku naruszeń przepisów dotyczących wniosków o udzielenie informacji na podstawie art. 62 ust. 1;
- b) dwa lata w przypadku naruszeń przepisów dotyczących obowiązków informowania na podstawie art. 63 ust. 17 i art. 66 ust. 13;
- c) trzy lata w przypadku naruszeń przepisów dotyczących obowiązku w zakresie priorytetowego traktowania produkcji produktów istotnych w kontekście kryzysu na podstawie art. 63 i 66.

2. Bieg terminów przedawnienia, o których mowa w ust. 1, rozpoczyna się w dniu, w którym popełniono naruszenie. W przypadku ciągłych lub powtarzających się naruszeń bieg terminów przedawnienia rozpoczyna się w dniu, w którym popełniono ostatnie naruszenie.

3. Wszelkie działania podjęte przez Komisję lub właściwe organy państw członkowskich w celu zapewnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem przerywają bieg terminu przedawnienia.

4. Przerwanie biegu terminu przedawnienia ma skutek wobec wszystkich stron ponoszących odpowiedzialność za udział w naruszeniu.

5. Każde przerwanie biegu terminu przedawnienia powoduje, że termin ten zaczyna biec od początku. Termin przedawnienia upływa jednak najpóźniej w dniu, w którym upłynął okres wynoszący dwukrotność terminu przedawnienia bez nałożenia przez Komisję kary pieniężnej lub okresowej kary pieniężnej. Termin ten przedłuża się o okres, na który bieg terminu przedawnienia został zawieszony w związku z tym, że decyzja Komisji jest przedmiotem postępowania toczącego się przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Artykuł 74

Terminy przedawnienia dotyczące egzekwowania kar

1. Uprawnienia Komisji do egzekwowania decyzji wydanych na podstawie art. 72 ulegają przedawnieniu po upływie trzech lat.

2. Bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się w dniu, w którym decyzja stała się ostateczna.

3. Bieg terminu przedawnienia dotyczącego egzekwowania kary pieniężnej i okresowej kary pieniężnych zostaje przerwany przez:
 - a) powiadomienie o decyzji o zmianie pierwotnej kwoty kary pieniężnej lub okresowej kary pieniężnej lub o decyzji o odmowie zastosowania takiej zmiany;
 - b) działanie Komisji lub państwa członkowskiego działającego na wniosek Komisji, mające na celu wyegzekwowanie zapłaty kary pieniężnej lub okresowej kary pieniężnej.
4. Każde przerwanie terminu przedawnienia, o którym mowa w ust. 3, powoduje, że termin ten zaczyna biec od początku.
5. Bieg terminu przedawnienia dotyczącego egzekwowania kary pieniężnej lub okresowej kary pieniężnych ulega zawieszeniu:
 - a) do upływu terminu przyznanego na zapłatę;
 - b) na czas zawieszenia egzekucji płatności na podstawie postanowienia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Artykuł 75

Prawo do bycia wysłuchanym w związku z karą pieniężną lub okresową karą pieniężną

1. Przed przyjęciem decyzji na podstawie art. 72 Komisja zapewnia danym podmiotom gospodarczym możliwość przedstawienia uwag dotyczących:
 - a) wstępnych ustaleń Komisji, w tym w każdej kwestii, w odniesieniu do której Komisja zgłosiła zastrzeżenia;
 - b) środków, które Komisja może zamierzać wprowadzić w świetle wstępnych ustaleń zgodnie z lit. a) niniejszego ustępu.
2. Dane podmioty gospodarcze mogą przedstawić Komisji swoje uwagi do wstępnych ustaleń Komisji w terminie wyznaczonym przez Komisję we wstępnych ustaleniach, przy czym termin ten nie może być krótszy niż 14 dni roboczych.
3. Komisja opiera nakładanie kar pieniężnych lub okresowych kar pieniężnych wyłącznie na zastrzeżeniach, co do których dane podmioty gospodarcze mogły przedstawić swoje uwagi.
4. W przypadku gdy Komisja poinformowała dane podmioty gospodarcze o swoich wstępnych ustaleniach, o których mowa w ust. 1, udziela ona, na wniosek, dostępu do akt Komisji na warunkach wynegocjowanego ujawnienia, z zastrzeżeniem uzasadnionego interesu podmiotów gospodarczych w zakresie ochrony ich tajemnic handlowych lub w celu zachowania tajemnic handlowych lub innych poufnych informacji jakiegokolwiek osoby. Prawo dostępu do akt nie obejmuje informacji poufnych i dokumentów wewnętrznych Komisji ani organów państw członkowskich; w szczególności nie obejmuje ono korespondencji między Komisją a organami państw członkowskich. Niniejszy ustęp nie uniemożliwia Komisji ujawnienia i wykorzystania informacji koniecznych do udowodnienia naruszenia.

SEKCJA 6

RADA DS. BEZPIECZEŃSTWA DOSTAW W SEKTORZE OBRONNOŚCI

Artykuł 76

Rada ds. Bezpieczeństwa Dostaw w Sektorze Obronności

1. Niniejszym ustanawia się Radę ds. Bezpieczeństwa Dostaw w Sektorze Obronności (RBDSO).
2. Ogólnym zadaniem RBDSO jest wspieranie Komisji oraz udzielanie jej zaleceń na podstawie niniejszego rozdziału.
3. Komisja utrzymuje regularny przepływ informacji do RBDSO na temat wszelkich planowanych środków i na temat środków, które zostały podjęte w następstwie wprowadzenia stanów kryzysu dostaw na podstawie art. 60 lub 64. Komisja przekazuje niezbędne informacje za pośrednictwem zabezpieczonego systemu informatycznego.

4. W celach przygotowania się do stanu kryzysu dostaw i przeciwdziałania temu stanowi, o czym mowa w art. 60 lub 64, RBDSO wspiera Komisję w:

- a) analizie informacji istotnych w kontekście kryzysu zgromadzonych przez państwa członkowskie lub Komisję;
- b) ocenie możliwych środków na rzecz gotowości;
- c) ocenie, czy spełnione zostały kryteria wprowadzenia lub zniesienia stanów kryzysu dostaw, o czym mowa w art. 60 lub 64;
- d) ułatwianiu skoordynowanych działań z państwami członkowskimi;
- e) udzielaniu wskazówek dotyczących wdrażania środków wybranych w celu reagowania na kryzysy dostaw na poziomie Unii, o których mowa w art. 60 lub 64, w tym dotyczących wprowadzenia środków, o których mowa w art. 62 i 63 oraz w art. 65–71;
- f) określaniu konkretnych środków reagowania dla państw członkowskich w celu zapewnienia terminowej dostępności i dostaw produktów istotnych w kontekście kryzysu;
- g) ułatwianiu wymiany informacji, w tym z innymi organami na poziomie Unii istotnymi w kontekście kryzysu, a w stosownych przypadkach również z państwami trzecimi, organizacjami międzynarodowymi oraz przedstawicielami przemysłu, społeczeństwa obywatelskiego i środowisk akademickich;
- h) określaniu istotnych tematów na potrzeby przeprowadzania testów warunków skrajnych;
- i) opracowywaniu ram i metodyki na potrzeby określenia produktów istotnych w kontekście kryzysu oraz wykazu wskaźników wczesnego ostrzegania;
- j) prowadzeniu mapowania w odniesieniu do produktów istotnych w kontekście kryzysu i wskaźników wczesnego ostrzegania;
- k) ocenie, czy przedłużenie stanu kryzysu dostaw jest konieczne i proporcjonalne oraz czy zakończenie jego obowiązywania jest właściwe;
- l) ocenie wyników monitorowania i wskazaniu, w stosownych przypadkach, potencjalnych rozwiązań kwestii będących przedmiotem wspólnego zainteresowania; oraz
- m) określaniu odpowiedniej częstotliwości przeprowadzania testów warunków skrajnych.

5. RBDSO składa się z przedstawicieli reprezentujących wszystkie państwa członkowskie, Komisję, Wysokiego Przedstawiciela i EDA. Współprzewodniczą jej przedstawiciel Komisji i przedstawiciel państwa członkowskiego sprawującego rotacyjną prezydencję w Radzie. Komisja zapewnia sekretariat RBDSO. Tylko państwa członkowskie mają prawo do głosowania.

6. Współprzewodniczący zapraszają przedstawicieli Parlamentu Europejskiego do udziału, w charakterze obserwatorów, w posiedzeniach RBDSO.

7. Państwa stowarzyszone mają prawo zostać członkami RBDSO – bez prawa do głosowania – zgodnie z warunkami określonymi na mocy Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

8. RBDSO zbiera się w każdym przypadku, gdy wymaga tego sytuacja, na wniosek Komisji, państwa członkowskiego lub państwa stowarzyszonego, które zostało jej członkiem. RBDSO przyjmuje swój regulamin wewnętrzny na podstawie wniosku przedłożonego przez Komisję. Ten regulamin wewnętrzny przewiduje mechanizmy zapewniające prawidłowe funkcjonowanie RBDSO w ramach wykonywania jej zadań, w tym poprzez ustanowienie procedur rozstrzygania sporów związanych z potencjalnymi sporami między współpracownikami.

9. RBDSO może wydawać zalecenia na wniosek Komisji lub z własnej inicjatywy. RBDSO dokłada starań, aby znaleźć rozwiązania, które cieszą się możliwie największym poparciem.

10. RBDSO zaprasza, co najmniej raz w roku, przedstawicieli krajowych stowarzyszeń przemysłu obronnego i wybranych przedstawicieli przemysłu do udziału, w charakterze obserwatorów, w jej pracach, uwzględniając konieczność zapewnienia zrównoważonej reprezentacji geograficznej. W przypadku wprowadzenia stanu kryzysu dostaw, o którym mowa w art. 60 lub w art. 64, RBDSO zaprasza, w stosownych przypadkach, przedstawicieli przemysłu wysokiego szczebla do udziału, w charakterze obserwatorów, w jej pracach, w specjalnym składzie w celu omówienia kwestii związanych z produktami istotnymi w kontekście kryzysu lub z danymi produktami związanymi z obronnością w przypadku wprowadzenia stanu kryzysu dostaw związanego z bezpieczeństwem zgodnie z art. 64.

11. RBDSO zaprasza na swoje odpowiednie posiedzenia przedstawicieli innych organów istotnych w kontekście kryzysu na poziomie Unii w charakterze obserwatorów.
12. RBDSO zaprasza, w stosownych przypadkach, zgodnie ze swoim regulaminem wewnętrznym i z należyтым poszanowaniem interesów Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony, przedstawiciela Ukrainy do udziału w posiedzeniach w charakterze obserwatora.
13. Komisja zapewnia inkluzywność i daje członkom RBDSO równy dostęp do informacji, tak by proces decyzyjny odzwierciedlał sytuację i potrzeby wszystkich państw członkowskich. RBDSO wprowadza środki niezbędne do zapewnienia bezpiecznego korzystania z informacji niejawnych i szczególnie chronionych oraz bezpiecznego przetwarzania takich informacji zgodnie z art. 79 i 80.
14. Komisja może, z własnej inicjatywy lub na wniosek RBDSO, ustanowić grupy robocze na zasadzie ad hoc, aby zapewnić RBDSO wsparcie w jej pracach w celu zbadania konkretnych kwestii na podstawie zadań, o których mowa w ust. 1. Państwa członkowskie wyznaczają ekspertów do tych grup roboczych. Na posiedzenia takich grup roboczych może być zapraszana EDA.
15. Komisja powołuje grupę roboczą, w rozumieniu ust. 14, ds. przeszkód prawnych, regulacyjnych i administracyjnych. Cele tej grupy roboczej są następujące:
 - a) wskazanie istniejących lub potencjalnych przeszkód prawnych, regulacyjnych i administracyjnych na szczeblu międzynarodowym, unijnym i krajowym wobec osiągnięcia celów wymienionych w art. 1 ust. 2 pkt 6;
 - b) wskazanie potencjalnych rozwiązań i środków zaradczych w odniesieniu do wskazanych przeszkód.

ROZDZIAŁ VIII

ZARZĄDZANIE, OCENA I KONTROLA

Artykuł 77

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. EDA jest zapraszana do przedstawiania komitetowi swoich opinii i wiedzy fachowej jako obserwator. Europejska Służba Działań Zewnętrznych jest również zapraszana do uczestniczenia w pracach komitetu.
3. Komisja może, z własnej inicjatywy lub na wniosek co najmniej jednego państwa członkowskiego, zaprosić, w stosownych przypadkach, przedstawicieli Ukrainy do udziału w posiedzeniach komitetu. Przedstawiciele Ukrainy nie są obecni podczas obrad ani nie uczestniczą w głosowaniu w komitecie.
4. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
5. W przypadku gdy komitet nie wyda żadnej opinii, Komisja nie przyjmuje projektu aktu wykonawczego i stosuje się art. 5 ust. 4 akapit trzeci rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 78

Umowa z Ukrainą w sprawie finansowania

1. Komisja zawiera z Ukrainą umowę w sprawie finansowania w rozumieniu art. 114 ust. 2 rozporządzenia finansowego w celu wdrożenia określonych w niniejszym rozporządzeniu działań, które dotyczą Ukrainy lub podmiotów prawnych mających siedzibę w Ukrainie otrzymujących środki finansowe Unii.
2. Umowa w sprawie finansowania zawarta z Ukrainą oraz zawarte z podmiotami prawnymi z siedzibą w Ukrainie otrzymującymi środki finansowe Unii muszą zapewniać możliwość wypełnienia obowiązków określonych w art. 129 rozporządzenia finansowego.
3. Umowa w sprawie finansowania określa obowiązki organów i podmiotów ukraińskich, którym powierzono zadania związane z wykonaniem budżetu, dotyczące podjęcia wszelkich niezbędnych środków, w tym środków ustawodawczych, wykonawczych i administracyjnych, w celu poszanowania zasad należytego zarządzania finansami, przejrzystości i niedyskryminacji, zapewnienia wyeksponowania działań Unii podczas zarządzania środkami finansowymi Unii, wypełnienia odpowiednich obowiązków w zakresie kontroli i audytu oraz przyjęcia wynikających z tego obowiązków, a także w celu ochrony interesów finansowych Unii, w szczególności poprzez szczegółowe postanowienia wykonawcze dotyczące:

- a) działań związanych z kontrolą, nadzorem, monitorowaniem, oceną, sprawozdawczością i audytem finansowania unijnego w ramach Instrumentu Wsparcia Ukrainy, a także działań związanych z dochodzeniami, środkami zwalczania nadużyć finansowych i współpracą;
 - b) przepisów związanych z podatkami, cłami i opłatami zgodnie z art. 27 ust. 9 i 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/947 ⁽⁴⁷⁾;
 - c) prawa Komisji do monitorowania działań w ramach niniejszego rozporządzenia, prowadzonych przez podmioty prawne z siedzibą w Ukrainie w całym cyklu projektu, w tym współpracy w odniesieniu do działań dotyczących zamówień realizowanych na zasadzie współpracy, do uczestniczenia w takich działaniach w charakterze obserwatora, stosownie do przypadku, oraz do wydawania zaleceń dotyczących poprawy takich działań oraz zobowiązania władz ukraińskich do dołożenia wszelkich starań w celu wdrożenia takich zaleceń Komisji oraz do składania sprawozdań z tego wdrożenia;
 - d) obowiązków, o których mowa w art. 83 ust. 2, w tym dokładnych zasad i ram czasowych dotyczących gromadzenia danych przez Ukrainę oraz dostępu do takich danych dla Komisji i Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF);
 - e) ochrony informacji niejawnych i postępowania z nimi zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami;
 - f) przepisów w sprawie ochrony danych osobowych.
4. Finansowanie przyznaje się Ukrainie dopiero po wejściu w życie umowy w sprawie finansowania i po realizacji przez strony działań niezbędnych do wdrożenia określonych w niej wymogów.
5. Komisja ze swojej strony zapewnia podjęcie wszelkich niezbędnych kroków, aby umowa w sprawie finansowania stała się skuteczna nie później niż 1 lipca 2026 r.

Artykuł 79

Ochrona informacji niejawnych

1. Informacje niejawne utworzone, przetwarzane, przechowywane, wymieniane lub udostępniane na mocy niniejszego rozporządzenia są chronione zgodnie z przepisami bezpieczeństwa określonymi w decyzji Komisji (UE, Euratom) 2015/444 ⁽⁴⁸⁾ lub w umowie między państwami członkowskimi Unii Europejskiej, zebranymi w Radzie, w sprawie ochrony informacji niejawnych wymienianych w interesie Unii Europejskiej, stosownie do przypadku.
2. Uczestniczące państwa członkowskie decydują, kto jest wytwórcą nowych informacji niejawnych wygenerowanych w ramach realizacji kwalifikujących się działań wymienionych w art. 10.
3. Komisja ma dostęp do informacji niejawnych niezbędnych do wykonywania zadań powierzonych jej na mocy niniejszego rozporządzenia dotyczących kwalifikujących się działań wymienionych w art. 10.
4. W kontekście SEAP postanowienia dotyczące ochrony informacji niejawnych, o których mowa w art. 45 ust. 1 lit. n), muszą być zgodne z ust. 1 niniejszego artykułu.
5. W przypadku gdy wśród członków lub obserwatorów SEAP znajdują się państwa stowarzyszone lub Ukraina, dana SEAP zapewnia poziom ochrony równoważny poziomowi zapewnianemu przez umowę między państwami członkowskimi Unii Europejskiej, zebranymi w Radzie, w sprawie ochrony informacji niejawnych wymienianych w interesie Unii Europejskiej.
6. Ramy bezpieczeństwa mające zastosowanie do danego działania zostają wprowadzone przez uczestniczące państwa członkowskie najpóźniej przed podpisaniem umowy o udzielenie dotacji lub zamówienia. Odpowiednie dokumenty stanowią integralną część umowy o udzielenie dotacji lub zamówienia.

⁽⁴⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/947 z dnia 9 czerwca 2021 r. ustanawiające Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – Globalny Wymiar Europy, zmieniające i uchylające decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 466/2014/UE oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1601 i rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 480/2009 (Dz.U. L 209 z 14.6.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

⁽⁴⁸⁾ Decyzja Komisji (UE, Euratom) 2015/444 z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie przepisów bezpieczeństwa dotyczących ochrony informacji niejawnych UE (Dz.U. L 72 z 17.3.2015, s. 53, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2015/444/oj>).

7. Komisja ustanawia system posiadający akredytację bezpieczeństwa zgodnie z decyzją (UE, Euratom) 2015/444 w celu ułatwienia wymiany informacji niejawnych między Komisją i państwami członkowskimi oraz państwami stowarzyszonymi, w stosownych przypadkach, a wnioskodawcami i odbiorcami.

Artykuł 80

Poufność informacji

1. Informacje otrzymane w wyniku stosowania niniejszego rozporządzenia są wykorzystywane wyłącznie w celu, w którym o nie wystąpiono.

2. Państwa członkowskie, Komisja, Europejska Służba Działań Zewnętrznych i EDA zapewniają ochronę tajemnic przedsiębiorstwa i tajemnic handlowych oraz innych informacji szczególnie chronionych, uzyskanych i wygenerowanych w ramach stosowania niniejszego rozporządzenia, zgodnie z prawem Unii i odpowiednimi przepisami prawa krajowego.

3. Komisja przetwarza informacje zawierające dane podmiotu lub tajemnice przedsiębiorstwa w sposób nie mniej rygorystyczny niż w przypadku informacji szczególnie chronionych, w tym z zastosowaniem zasady ograniczonego dostępu oraz wykorzystaniem odpowiednich zaszyfrowanych środowisk do przetwarzania i udostępniania takich informacji.

Artykuł 81

Ochrona danych osobowych

Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla dyrektywy 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽⁴⁹⁾ oraz rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 ⁽⁵⁰⁾ i (UE) 2018/1725 ⁽⁵¹⁾.

Artykuł 82

Audyty

Audyty dotyczące wykorzystania wkładu Unii przeprowadzane przez osoby lub podmioty, w tym przez osoby lub podmioty inne niż te, które zostały upoważnione przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii, stanowią podstawę ogólnej pewności zgodnie z art. 127 rozporządzenia finansowego. Europejski Trybunał Obrachunkowy kontroluje rachunki wszystkich dochodów i wydatków Unii zgodnie z art. 287 TFUE.

Artykuł 83

Ochrona interesów finansowych Unii

1. W przypadku gdy państwo stowarzyszone uczestniczy w EDIP na mocy decyzji przyjętej na podstawie Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub innego instrumentu prawnego, przyznaje ono właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu, OLAF oraz Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu prawa i dostęp niezbędne do wykonywania w pełni ich odpowiednich kompetencji. W przypadku OLAF takie prawa obejmują prawo do prowadzenia dochodzeń, w tym kontroli na miejscu i inspekcji, przewidzianych w rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 883/2013.

2. Umowa, o której mowa w art. 78, przewiduje następujące zobowiązania Ukrainy:

a) podejmowanie odpowiednich środków w celu zapobiegania nieprawidłowościom, nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktom interesów mającym wpływ na interesy finansowe Unii oraz wykrywania i eliminowania tych zjawisk, w celu wykrywania i unikania podwójnego finansowania oraz w celu podejmowania działań prawnych służących odzyskaniu środków finansowych, które zostały sprzeniewierzone;

⁽⁴⁹⁾ Dyrektywa 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej) (Dz.U. L 201 z 31.7.2002, s. 37, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2002/58/oj>).

⁽⁵⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

⁽⁵¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

- b) regularne sprawdzanie, czy zapewnione finansowanie wykorzystano zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami, w szczególności w zakresie zapobiegania nieprawidłowościom, nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktom interesów oraz wykrywania i eliminowania tych zjawisk;
- c) dołączanie do wniosków o płatność w ramach Instrumentu Wsparcia Ukrainy oświadczenia, że środki finansowe wykorzystano zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami i zgodnie z ich przeznaczeniem oraz odpowiednio nimi zarządzano, w szczególności zgodnie z ukraińskimi przepisami uzupełnionymi o międzynarodowe standardy w zakresie zapobiegania nieprawidłowościom, nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktom interesów oraz wykrywania i eliminowania tych zjawisk;
- d) wyraźne upoważnienie Komisji, OLAF, Europejskiego Trybunału Obrachunkowego i, w stosownych przypadkach, Prokuratury Europejskiej do wykonywania ich praw przewidzianych w art. 129 ust. 1 rozporządzenia finansowego, zgodnie z zasadą proporcjonalności.

Artykuł 84

Informacje, komunikacja i promocja

1. Odbiorcy finansowania unijnego podają informacje o pochodzeniu tych środków oraz zapewniają wyeksponowanie tego finansowania, w szczególności podczas promowania działań i ich rezultatów, poprzez dostarczanie spójnych, skutecznych i proporcjonalnych ukierunkowanych informacji przeznaczonych dla różnych adresatów, w tym dla mediów i opinii publicznej.
2. Komisja prowadzi działania informacyjne i komunikacyjne związane z niniejszym rozporządzeniem oraz realizowanymi w jego ramach działaniami i uzyskanymi rezultatami.
3. Zasoby finansowe przydzielone na EDIP i Instrument Wsparcia Ukrainy mają pomóc w komunikacji instytucjonalnej na temat priorytetów politycznych Unii, w zakresie, w jakim priorytety te są związane z celami, o których mowa w art. 4 i 22.
4. Zasoby finansowe przydzielone na EDIP i Instrument Wsparcia Ukrainy mogą przyczynić się do organizacji działań w zakresie upowszechniania, imprez ułatwiających nawiązywanie kontaktów i działalności mającej na celu podnoszenie świadomości, w szczególności mających na celu otwarcie łańcuchów dostaw z myślą o wsparciu transgranicznego uczestnictwa MŚP.

Artykuł 85

Monitorowanie, ocena i przegląd

1. Komisja regularnie monitoruje wdrażanie EDIP i Instrumentu Wsparcia Ukrainy oraz co roku składa Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z poczynionych postępów, w tym dotyczące poziomu zaangażowania MŚP i małych spółek o średniej kapitalizacji oraz ogólnych wydatków EDIP i Instrumentu Wsparcia Ukrainy w podziale na rodzaje działań i formę wkładu Unii.

Komisja wprowadza niezbędne mechanizmy monitorowania zapewniające efektywne, skuteczne i terminowe gromadzenie danych na potrzeby monitorowania wdrażania i rezultatów EDIP i Instrumentu Wsparcia Ukrainy. W tym celu na odbiorców środków finansowych Unii oraz, w stosownych przypadkach, na państwa członkowskie, mogą być nakładane proporcjonalne wymogi dotyczące sprawozdawczości.

2. Do dnia 30 czerwca 2027 r. Komisja sporządzi, opierając się, w stosownych przypadkach, na wskaźnikach, sprawozdanie oceniające wdrożenie środków określonych w niniejszym rozporządzeniu i ich rezultaty oraz oceniające potrzebę ewentualnej zmiany niniejszego rozporządzenia. Sprawozdanie z oceny jest oparte na konsultacjach z państwami członkowskimi i kluczowymi zainteresowanymi stronami i ocenia się w nim wkład niniejszego rozporządzenia w postępy poczynione w kierunku zwiększenia wartości wyposażenia obronnego zamawianego w Unii na zasadzie współpracy, wartość wewnątrzunijnego handlu związanego z obronnością oraz wartość inwestycji państw członkowskich w dziedzinie obronności, które to inwestycje są zamawiane w Unii.
3. Komisja przedkłada to sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, w stosownych przypadkach wraz z odpowiednimi wnioskami ustawodawczymi.

*Artykuł 86***Wejście w życie**

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 16 grudnia 2025 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

Przewodnicząca

R. METSOLA

W imieniu Rady

Przewodnicząca

M. BJERRE

W odniesieniu do niniejszego rozporządzenia wydane zostały trzy oświadczenia, które dostępne są w Dz.U. C, C/2025/6783, 29.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/6783/oj>, Dz.U. C, C/2025/6784, 29.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/6784/oj> oraz Dz.U. C, C/2025/6785, 29.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/6785/oj>.